

वाईटाल प्रतिकार करू नका

दनुस्तसोन ब्राउन

वाईटाचा प्रतिकार करू नका:

Adin Ballou यांच्या *Christian Non-Resistance* या पुस्तकातील व्यवहारातील उदाहरणे.

संपूर्ण पुस्तक येथून डाउनलोड करा:

http://www.nonresistance.org/docs_pdf/Christian_Nonresistance.pdf

‘डोळ्याबद्दल डोळा व दाताबद्दल दात’ असे सांगितले होते, हे तुम्ही ऐकले आहे.
मी तर तुम्हांला सांगतो, दुष्टाला अडवू नका. जो कोणी तुझ्या उजव्या गालावर
मारतो, त्याच्याकडे दुसरा गाल कर;
(मत्तय ५:३८-३९)

आधुनिक युगात, जेव्हा आपण अहिंसक प्रतिकाराचा विचार करतो तेव्हा दोन पुरुषांची आठवण येते - मार्टिन लूथर किंग आणि महात्मा गांधी. किंग यांच्यावर गांधींचा प्रभाव होता, आणि गांधींवर लेखक लिओ टॉल्स्टॉय यांचा प्रभाव होता, जो आतापर्यंतच्या सर्वात प्रसिद्ध रशियन लोकांपैकी एक होता. टॉल्स्टॉयच्या ‘अॅना करेनिना’ आणि ‘वॉर अँड पीस’ या कादंबऱ्या बहुतेकदा आतापर्यंत लिहिलेल्या दोन महान कादंबऱ्या मानल्या जातात.

आयुष्याच्या अखेरीस, टॉल्स्टॉय येशू ख्रिस्ताच्या शिकवणींमुळे, विशेषतः “तुमच्या शत्रूवर प्रेम करा” आणि “वाईटाचा प्रतिकार करू नका” या शिकवणींमुळे दोषी ठरले. त्यांनी “द किंगडम ऑफ गॉड इज विदिन यू” नावाचे एक मोठे युद्धविरोधी पुस्तक लिहिले, ज्याचा गांधींवर प्रभाव पडला. त्यांचा एक पत्रव्यवहार होता जो “लेटर्स टू अ हिंदू” नावाने प्रकाशित झाला. ख्रिश्चन धर्माच्या या नैतिक अहिंसक पैलूची गांधींनी प्रशंसा केली आणि प्रशंसा केली.

टॉल्स्टॉयला रशियन अधिकाऱ्यांकडून त्रास सहन करावा लागला कारण तो ख्रिस्ती लोकांनी सैन्यात भरती होऊ नये असे सांगत होता. सिझर यामुळे नाराज झाला, कारण त्याला आपल्या सैन्यात ख्रिस्ती सैनिकांची गरज होती. टॉल्स्टॉयने स्थापित चर्च

कशाप्रकारे सरकारी व्यवस्थेसोबत एकत्र काम करून अशी थिअलॉजी शिकवतात ज्यामुळे युद्ध आणि हिंसाचाराला ख्रिस्ती लोकांनी दिलेले समर्थन योग्य ठरते, यावर तीव्र टीका प्रकाशित केली. त्याने घोषित केले की ख्रिस्ती धर्म या कारणामुळे पतित झाला आहे आणि चर्चमधील हा नैतिक ज्हास मोठ्या आपत्तीला कारणीभूत ठरेल. त्याने हे पुस्तक १८९४ मध्ये लिहिले, आणि त्यानंतर फक्त वीस वर्षांनी पहिले महायुद्ध सुरू झाले—जगाच्या इतिहासातील त्या काळापर्यंतचे सर्वात रक्तरंजित युद्ध.

त्या युद्धात युरोपीय लोकांची एक संपूर्ण पिढी मृत्युमुखी पडली तेव्हा गांधीजी तिरस्काराने आणि दुःखाने पाहत असत. दक्षिण आफ्रिकेत आणि ब्रिटिश वसाहतवादी राजवटीत भारतात वाढलेल्या अनुभवांमुळे त्यांना खूप दुःख झाले. यामुळे ते ख्रिश्चन धर्माबद्दल हे प्रसिद्ध शब्द म्हणू लागले: "मला तुमचा ख्रिस्त आवडतो; मला तुमचे ख्रिस्ती आवडत नाहीत. तुमचे ख्रिस्ती तुमच्या ख्रिस्तापेक्षा खूपच वेगळे आहेत."

टॉल्स्टॉय यांना विचारले असता की त्यांना सर्वात महान अमेरिकन लेखक कोण वाटतो, त्यांनी उत्तर दिले: "अदिन बल्लू." आणि त्यांच्या युद्धाविरुद्धच्या पुस्तकात, टॉल्स्टॉय यांनी त्यांच्या आधी केलेल्या चांगल्या कार्याचा आणि बॅलूयांच्या प्रभावामुळे त्यांच्यावर प्रभाव पडला होता याचा गौरव करणारा एक विस्तारित विभाग आहे. पण अदिन बॅलूकोण होते?

१८०० च्या दशकाच्या सुरुवातीच्या काळात, अमेरिकेत एक मोठे ख्रिश्चन पुनरुज्जीवन होत होते, ज्याला दुसरे महान जागरण .बायबलच्या ज्ञानात अनेक नवीन चळवळी झाल्या, तसेच मोठी झेप घेतली. त्या वातावरणात अदिन बल्लूचा उदय झाला; आणि तो गुलामांच्या मुक्ततेसाठीच्या निर्मूलन चळवळीतला नेता होता. अनेक अमेरिकन लोकांनी विल्यम लॉयड गॅरिसनबद्दल ऐकले आहे, जो गुलामांच्या मुक्ततेचा खरा प्रणेता होता आणि गॅरिसनने ख्रिश्चन अहिंसेच्या पहिल्या लेखांपैकी एक लिहिला होता. परंतु बल्लूच खरोखरच तत्वांचे पद्धतशीरपणे पालन करत असे. १८६१-१८६५ दरम्यान जेव्हा अमेरिकेत गृहयुद्ध झाले तेव्हा अनेक शांततावाद्यांनी त्यांचे विश्वास सोडले कारण त्यांना युद्ध जिंकणे आवश्यक वाटले. पण बल्लूने नाही.

बॅलूयांचे एक लेखन आजही टिकून आहे, आणि संकटाच्या काळात जेव्हा युद्ध, सुरक्षा, स्वसंरक्षण आणि सूड यांसाठी जोरदार हाक उठते, तेव्हा ख्रिस्ती नैतिकतेला समजून घेण्याच्या एका वेगळ्या मार्गाचे स्मारक म्हणून हे पुस्तक पुन्हा प्रकाशित केले जाते. त्या पुस्तकाचे नाव आहे *ख्रिस्ती अहिंसक प्रतिकार* (त्याच्या सर्व महत्त्वपूर्ण

पैलूमध्ये). हे प्रथम १८४६ साली प्रकाशित झाले होते; त्यानंतर १९१० मध्ये, मग १९७० मध्ये, आणि पुन्हा एकदा आपल्या काळातही ते प्रकाशित झाले.

या अद्भुत पुस्तकात, बॅलू"वाईटाचा प्रतिकार करू नका" याचा अर्थ काय आहे हे मांडतो आणि पुस्तकाची सुरुवात बायबलमधील युक्तिवादाने होते की त्याचा अर्थ काय आहे आणि बरेच ख्रिश्चन अहिंसेच्या विरोधात का आहेत. पण माझ्यासाठी, त्याच्या पुस्तकातून खरोखर मौल्यवान असलेली गोष्ट म्हणजे सर्व व्यावहारिक उदाहरणे, ते प्रत्यक्षात आणणाऱ्या लोकांच्या साक्षी. मी या पुस्तिकेत हे समाविष्ट करू इच्छितो आणि शेवटी मी सर्वसमावेशक तत्वावर काही विचार जोडेन. पण आपण पुढे जाण्यापूर्वी आपण ऐकूया की अदिन सार्वत्रिक कायद्याबद्दल काय म्हणतो: "जसे जन्माला येते तसेच." मी खाली दिलेल्या कार्यवाहीच्या उदाहरणांचा सारांश देखील समाविष्ट केला आहे, १८०० च्या दशकातील पुस्तकांच्या शैलीमध्ये, बल्लूच्या पुस्तकात लिहिलेल्याप्रमाणे:

सार्वत्रिक निसर्गाचा एक नियम, जसे की त्याच्यासारखेच जन्म देतो - सामान्य जीवनातील सामान्य उदाहरणे - विशेष उदाहरणे: १. दबलेला अभिमान आणि तिरस्कार, २. ज्याचा राग तुटला होता तो माणूस, ३. रंगीत स्त्री आणि खलाशी, ४. गवत काढणारे, ५. दोन विद्यार्थी, ६. दोन शेजारी आणि खत, ७. घोडा जप्त करणे, ८. दोन शेजारी आणि कोंबड्या, ९. हेन्री आणि अल्बर्ट, १०. दबलेला हॅटर, ११. क्रांतिकारी सैनिक, १२. माजी राष्ट्राध्यक्ष जेफरसन आणि कूपरचे दुकान, १३. विल्यम लॅंड आणि त्याचा शेजारी पल्सिफर - निष्कर्ष.

वैश्विक निसर्गाचा नियम - जसे त्याच्यासारखेच निर्माण करते

मी आता निसर्गाचा आणखी एक नियम मांडणार आहे - वैश्विक निसर्गाचा नियम.- आणि अर्थातच, त्याच्या कार्यक्षेत्रात मानवांचा समावेश. हे असेच आहे जे आवश्यक आहे

शारीरिक, मानसिक, नैतिक आणि आध्यात्मिक. अहिंसा हा निसर्गाच्या या नियमाच्या विरोधात आहे काय? ती आपल्या सारखाच परिणाम उत्पन्न करते, की ती प्रतिकार निर्माण करते? हा एक व्यावहारिक प्रश्न आहे, आणि हाच वादाचा निकाल लावे. खरा अहिंसेचा आत्मा त्याच्याशी सुसंगत असा आत्मा उत्पन्न करतो, की तो

हिंसक आणि भांडखोर वृत्ती निर्माण करतो—हे ठरवावे लागेल. अहिंसेचा आचरण हल्ला करणाऱ्या व्यक्तीची उग्रता शमवतो व तिचा रोष निवळवतो, की तो तिला अधिक उत्तेजित करून तिचा हल्ला दृढ करतो? यापैकी कोणते खरे आहे? जर दुसरे खरे असेल, तर ते निसर्गाच्या त्या नियमाच्या विरोधात आहे, जो 'सारखेच सारखे उत्पन्न करते' हे आवश्यक ठरवतो. पण जर पहिले खरे असेल, तर ते त्या नियमाशी सुसंगत ठरते. आणि जर हे खरे असेल, तर जगात शांतता भरून काढण्यासाठी हीच ती आवश्यक शिकवण आहे. म्हणून या मुद्द्यावरील सत्य शोधून काढणे महत्वाचे आहे. मी सुरुवात अशी करतो की, ज्या इजेला मी टाकून देण्याचा प्रयत्न करीत आहे, ती इजा स्वतः इजेमधूनच निर्माण होत नाही काय? ज्याच्यावर हल्ला झाला आहे तो अपराध करणाऱ्याला इजा का करतो? “स्वतःचे संरक्षण करण्यासाठी,” असे म्हटले जाईल. पण तो दुसऱ्या पक्षाला इजा करूनच स्वतःचे संरक्षण का करतो? “कारण तेच, आणि तेच एकमेव, उद्दिष्ट साध्य करेल,” असे उत्तर दिले जाईल. पण हे निश्चित कसे? ज्याच्यावर हल्ला झाला आहे त्याच्या मनात किंवा बुद्धीत इजेला इजेद्वारेच परतवून लावण्याची कल्पना कशी येते? कारण ‘सारखेच सारखे उत्पन्न करते’; इजा इजेला सूचित करते, प्रवृत्त करते आणि इजाच निर्माण करते.

जीवाच्या बदल्यात जीव, डोळ्याच्या बदल्यात डोळा, दाताच्या बदल्यात दात, माराच्या बदल्यात वार, बळाच्या बदल्यात बळ, दुखापत यापेक्षा चांगला मार्ग कोणताच विचारात घेतला किंवा इच्छित नाही. “त्याने माझ्याशी जसे केले आहे तसेच मी त्याच्याशी करेन. त्याच्यासाठी ते पुरेसे आहे. त्याला त्याच्याच नाण्याने मोबदला मिळेल. त्याला त्याच्याच पद्धतीने चांगले शिकवले जाईल.” ही प्रतिकार करणाऱ्याची भावना आणि भाषा आहे. येथे एक पुरावा आहे की दुखापत करण्याची प्रवृत्ती दुखापत करण्याची प्रवृत्ती निर्माण करते आणि दुखापतीची कृती प्रति-इजा निर्माण करते. मग, पुढील परिणाम काय होईल? जर एखाद्या माणसाने मला हिंसकपणे मारले आणि मी त्याच किंवा त्याहून अधिक हिंसाचाराने प्रत्युत्तर दिले, तर माझा फटका तिसऱ्यांदा आणि अशाच प्रकारे, कमकुवत पक्ष “धरून राहा” असे ओरडेपर्यंत चालणार नाही का? हा निसर्गाचा नियम आहे. विरोधक असा दावा करतो का की आक्रमक, कठोरपणे मागे हटला गेला आहे आणि स्वतःला चूक आहे हे जाणून, मागे हटेल आणि सभ्य राहण्यास शिकेल? हे कोणत्या पक्षांना सर्वात जास्त मारू शकतो आणि सर्वात जास्त दुखापत करू शकतो यावर अवलंबून असेल. जर आक्रमक पक्ष अधिक बलवान असेल तर तो त्याच्या प्रतिस्पर्ध्याला पराभूत होईपर्यंतच अधिक कठोरपणे लढेल. तथापि, जर तो कमकुवत पक्ष असेल तर तो तत्वापासून नाही तर गरजेपासून झुकेल - त्याच्या अंतःकरणात त्याचा कमकुवत सूड टिकवून ठेवेल, जोपर्यंत एक चांगली संधी मिळत नाही. जर त्याला

रोखण्यात न्याय किंवा विवेकाचा काही संबंध असेल, तर जर जखमी पक्षाने परत प्रहार करण्यास नकार दिला तर ते त्याच्या आत्म्यावर अधिक जोरदारपणे काम करतील. म्हणून या प्रकरणात युक्तिवाद पूर्णपणे माझ्या सिद्धांताच्या बाजूने वळतो.

ला बॅलू अधिक सामान्य गोष्टींची उदाहरणे देतो; नंतर तो अधिक नाट्यमय उदाहरणांमध्ये जातो. परंतु ही सामान्य उदाहरणे देखील गहन आहेत, कारण सामान्यतः आपण स्वतःला नाट्यमय परिस्थितीपेक्षा या प्रकारच्या परिस्थितीत अधिक वेळा आढळतो. "जो कमीत कमी गोष्टीत विश्वासू असतो तो जास्त गोष्टीतही विश्वासू असतो; आणि जो कमीत कमी गोष्टीत अन्यायी असतो तो जास्त गोष्टीतही अन्यायी असतो." लूक १६:१०

सामान्य जीवनातील सामान्य उदाहरणे

आता आपण जीवनातील सामान्य व्यवहारांकडे, सर्वसामान्य अनुभव आणि निरीक्षणांना परिचित असलेल्या प्रसंगांमध्ये पाहूया. आपण असा एक मनुष्य पाहतो की ज्याच्यात लढाऊ प्रवृत्ती फार प्रबळ आहे आणि तिला विरोध करणाऱ्या प्रवृत्ती अतिशय दुर्बल आहेत. असा मनुष्य जर त्याच स्वभावाच्या दुसऱ्या मनुष्याला भेटला, तर तो जवळजवळ नक्कीच भांडेल, वाद घालेल किंवा किमान तीव्रपणे वादविवाद तरी करेल. तो जणू युद्धाच्या एका प्रकारच्या फेनोमॅग्नेटिक द्रवाने भरलेला असतो आणि तो द्रव सर्व दिशांनी पसरवत असतो. तो स्वतःसारख्या दुसऱ्या व्यक्तीच्या संपर्कात येताच, दोघेही एकमेकांना चिथावणी देतात आणि अधिकच उग्र होतात. तो जिथे जाईल तिथे कलह, वाद आणि हिंसा घेऊन जातो. जे अनेक लोक सामान्यतः सभ्य आणि शांत स्वभावाचे असतात, तेही त्याच्यामुळे लवकरच संघर्षात ओढले जातात. तो ज्या-ज्या संवेदनशील व्यक्तींना भेटतो, त्यांना काही प्रमाणात तरी प्रभावित करतो. जर तो कुणाबरोबर शांततेने राहू शकत असेल, तर ते फक्त असेच लोक असतात की जे नैसर्गिक प्रवृत्तीने किंवा नैतिक तत्त्वांमुळे त्याच्याशी अहिंसक वर्तन करणारे असतात. अशा लोकांना तो अस्वस्थ तर करतो; पण त्याच्याशी संयमाने वागून आणि काही अपमान शांतपणे सहन करून, ते त्याला तुलनेने सुसह्य ठेवू शकतात आणि त्याच्या जवळ राहूनही गंभीर उद्रेक न होता आयुष्य काढू शकतात.

अशा लोकांना कोणी पाहिले नाही? आणि कोणाला माहित नाही की अशा लोकांना हिंसाचार आणि हानिकारक प्रतिकाराने कधीच बरे करता येत नाही? त्यांना वारंवार मारहाण केली जाऊ शकते आणि अर्धमेले केले जाऊ शकते, ज्याचा परिणाम त्यांना पूर्वीपेक्षा दुप्पट क्रोधाची मुले बनवण्याशिवाय दुसरा कोणताही परिणाम होणार नाही.

प्रार्थना, उपवास आणि हिंसाचारापासून दूर राहण्याशिवाय या प्रकारची वाईट गोष्ट काढून टाकली जात नाही.

इथे आणखी एक मनुष्य आहे, ज्याच्यात आत्ममूल्याची भावना अतिशय अतिरेकी आहे. तो गर्विष्ठ, अहंकारी, तुच्छतादर्शक आणि आपल्या सर्व वागण्यात उद्धट असतो. असे दोन जण एकमेकांना भेटले तर काय घडते? चिडचिडी प्रवृत्तीची परस्पर चिथावणी होत नाही का? ते एकमेकांविरुद्ध फुगून उभे राहत नाहीत का, एकमेकांना आव्हान देत नाहीत का आणि एकमेकांना दूर ढकलत नाहीत का? प्रत्येक जण दुसऱ्यावर त्याच दोषाचा आरोप करतो आणि अशा अहंकाराला असह्य ठरवतो; पण एकदाही हे लक्षात घेत नाही की दुसऱ्यात जे त्याला इतके तिरस्करणीय वाटते, ते प्रत्यक्षात त्याच्याच चेहऱ्याचे प्रतिबिंब आहे.

समजा असा एखादा स्वभावाचा मनुष्य साधारणपणे नम्र व साधेपणाने वागणाऱ्या इतर लोकांमध्ये वावरू लागतो. तो त्यांच्याशी जाणीवपूर्वक दुर्लक्षाने, तुच्छतेने किंवा उदासीनतेने वागू लागला, तर त्याचा परिणाम काय होईल? त्यांची मर्यादित आत्मप्रतिष्ठा चाळवली जाईल. त्यांची देहबोली अधिक ताठ होईल. त्यांची माने मागे झुकतील, आणि ते कुजबुजू लागतील, “तो स्वतःला सामान्य लोकांपेक्षा वर समजतो; पण त्याला कळू द्या की इतर लोकही काहीतरी आहेत, केवळ तोच नाही. त्याच्या तुच्छतेमुळे आम्हाला कमी लेखले जाणार नाही.” त्यांच्या मनात आत्मप्रतिष्ठेची ही अचानक उभारणी कुठून आली? ती त्या अतिभारित चुंबकासारख्या प्रभाव टाकणाऱ्या व्यक्तीमुळे निर्माण झाली आहे, किंवा किमान त्याने तिला चिथावले आहे. समानातून समान निर्माण होते.

आता याच्या उलट परिस्थितीचा विचार करूया. समजा एखादी व्यक्ती मोठ्या गुणांनी युक्त आहे, संपत्तीने समृद्ध आहे किंवा वैयक्तिक प्रभावाने वजनदार आहे. असा स्वभाव आपोआपच मोठा मान-सन्मान मिळवतो; पण तो नम्र, साधा आणि आपल्या आजूबाजूच्या सर्वांशी—गरीबांप्रमाणेच श्रीमंतांशी, अशिक्षितांप्रमाणेच शिक्षितांशी, आणि समाजाच्या खालच्या स्तरातील लोकांप्रमाणेच उच्च स्तरातील लोकांशी—विशेष आदराने वागतो. मग बहुसंख्य लोक त्याच्यावर किती प्रेम करतात आणि त्याला किती मान देतात? “तो गर्विष्ठ नाही,” असे एक म्हणतो. “तो कोणालाही स्वतःपेक्षा कमी समजत नाही,” असे दुसरा म्हणतो. “मला नेहमीच त्याला भेटायला आणि त्याच्यासोबत राहायला आवडते,” असे आणखी एक म्हणतो, “कारण तो सर्वांशी इतका दयाळू, साधा आणि मैत्रीपूर्ण आहे.” अगदी मत्सरी आणि कुरकुर करणारे लोकसुद्धा

अशा व्यक्तीच्या संपर्कात आले की अर्धवट तरी निःशस्त्र होतात. पूर्वीप्रमाणेच, समानातून समान उत्पन्न होते.

तिकडे एक मनुष्य आहे जो अतिशय लोभी प्रवृत्तीचा आहे. व्यवहारात नेहमीच त्यालाच वरचा हात हवा असतो. ज्याच्याशी त्याचा व्यवहार होतो, त्या प्रत्येकाकडून तो काहीतरी काढून घेतल्याशिवाय राहत नाही, आणि सुट्टे पैसे देताना अर्धा पैसासुद्धा तो नक्कीच स्वतःकडे ठेवतो. स्वतःचा फायदा होत नाही तोपर्यंत तो कधीच समाधानी नसतो. तरीसुद्धा कंजूष लोकांविषयी तक्रार करणारा माणूस याच्याइतका दुसरा कोणी नसतो. त्याच्या मते, त्याला क्वचितच असा माणूस भेटतो जो इतरांशी तसाच वागायला तयार असतो, जसे तो स्वतःबरोबर वागवून घ्यायला इच्छितो. अडचण नेमकी काय आहे? या माणसाचा स्वार्थ ज्यांच्याशी तो व्यवहार करतो त्यांना प्रभावित करतो. त्याची लोभाची प्रवृत्ती त्यांच्या लोभालाही चिथावते आणि ते स्वतःच्या हक्कासाठी उभे राहतात. त्यांच्याशी फसवणूक होऊ द्यायची नाही, असा ते निर्धार करतात. त्याच्या लालची हव्यासाला खतपाणी घालायचे नाही, असा त्यांचा निश्चय असतो. व्यवहारात त्याने त्यांची फसवणूक करू नये, सौद्यात त्यांची मालमत्ता हिरावून घेऊ नये, किंवा व्याजाच्या नावाखाली ती उकळू नये, यासाठी ते जागरूक राहतात. त्याच्याशी हिशोब करताना ते अर्ध्या पैशाबाबतसुद्धा हट्ट धरू लागतात. आणि जे लोक इतर वेळी किरकोळ गोष्टींसाठी आग्रही नसतात, तेही त्याला किंचितसुद्धा फायदा मिळू नये, याकडे मुद्दाम लक्ष देतात. “त्या जुन्या कंजूषाकडून सावध राहा,” असे ते म्हणतात. अर्धा पैसा काहीच नाही; पण तो त्याला मिळू नये. समानातून समान निर्माण होते; म्हणूनच संघर्ष आणि प्रतिकार उद्भवतात.

आता या स्वभावाच्या अगदी उलट प्रकाराचा विचार करूया. समजा एखादा उदार, मनाने पूर्णपणे विशाल असा मनुष्य आहे—जो नेहमी मापात आणि वजनात जास्तच देण्याची काळजी घेतो, स्वतःच्या हक्कापेक्षा अधिक काहीही मागू नये याबाबत अत्यंत काटेकोर असतो, आणि स्वतःचा फायदा थोडासाही दिसू नये म्हणून अगदी किरकोळ रक्कमसुद्धा शेजाऱ्याच्या पारड्यात टाकतो. अशा माणसाबाबत काय घडते? जेच तेच लोक, जे लोभी व्यवहार करणाऱ्याशी अत्यंत चतुराईने आणि काटकसरीने वागतात, तेच लोक अशा उदार माणसासमोर आपली सावधगिरी सैल करतात, छोट्या गोष्टींबाबत उदासीन होतात, आणि उलट आग्रह धरतात की इतका देणारा माणूस असेल तर त्याच्याकडून प्रत्येक वेळी अर्धा पैसासुद्धा घेणार नाही. हे रोजच्या जीवनातील वास्तव नाही काय?

असभ्य व शिवीगाळ करणाऱ्या माणसाबाबत मात्र असे होत नाही. तो एखाद्या माणसावर कठोर शब्दांनी, अपमानास्पद विशेषणांनी आणि निंदात्मक भाषेने हल्ला चढवतो. जोपर्यंत तो माणूस विशेषतः सावध नसतो, किंवा स्वभावतः अत्यंत सौम्य नसतो, किंवा ठाम तत्वांचा अहिंसक नसतो, तोपर्यंत तो चिथावला जातो आणि दहा पैकी नऊ वेळा त्याला मिळालेल्या इतकाच भयानक शब्दांचा मारा परत करतो. त्याचे दात कचकचतात आणि त्याची जीभ जणू खालून पेटते. तोही शिव्या देतो, अपशब्द बोलतो, निंदा करतो आणि शाप देतो. पण खरा ख्रिस्ती जर अशा विषारी शब्दांच्या वादळाला सामोरा गेला, तर ते शब्द त्याच्या आत्मसंयमाच्या ढालीवर आदळतात, क्षणभर गारांसारखे खणखणतात आणि मग निरुपद्रवीपणे त्याच्या पायाशी कोसळतात. दुसरा आणि तिसरा मारा होतो, तरी तो शांतच राहतो. हल्लेखोर अर्धवट चिडतो, पूर्णपणे गोंधळून जातो आणि लवकरच स्वतःचीच लाज वाटू लागते. तो एकतर तिथून निघून जातो, किंवा समजूत ऐकू लागतो, आणि कदाचित आपल्या उद्धटपणाबद्दल माफी मागण्यासही प्रवृत्त होतो. कसेही असो, शांत, दयाळू आणि दृढ मनाच्या माणसाचा आपण केलेला अपमान त्याला नंतर कधीही आठवला, तर त्याला विशेष लाज आणि खंत वाटल्याशिवाय राहत नाही. आणि जर समाजातील चांगल्या स्थानावर असलेला प्रत्येक मनुष्य त्याच्याशी याच प्रकारे वागला, तर अखेरीस त्याच्या जिभेवरील वाईट स्वभाव पूर्णपणे नाहीसा होईल. म्हणूनच हे वचन किती खरे आहे की, “मृदू उत्तराने क्रोध निवळतो; पण कठोर शब्द राग भडकवतात.”

निसर्गाच्या या नियमाची ओळखीची कार्यपद्धती अत्यंत अनिच्छुक डोळेही या सत्याकडे उघडायला हवी की अहिंसक प्रतिकार हा निसर्गाच्या विरोधात नसून, तो निसर्गाशी पूर्णपणे सुसंगत आहे. आणि जर चांगल्या माणसांचा खरोखरच उद्देश हिंसा, क्रूरता, खून आणि मानवजातीच्या आनंदाचा नाश करणाऱ्या सर्व मोठ्या गुन्ह्यांचे उच्चाटन करणे हा असेल, तर त्यांनी हे जाणून घेतले पाहिजे की वाईटाला वाईटाने—जखमेच्या बदल्यात जखम देऊन—ते कधीच साध्य होणार नाही. समानातून समानच निर्माण होते; आणि जोपर्यंत आपण दुष्ट कृत्य करणाऱ्यांच्या अन्यायाला त्यांच्या स्वभावाच्या आणि वागणुकीच्या अगदी विरुद्ध अशा वृत्तीने व वर्तनाने उत्तर देत नाही, तोपर्यंत आपण त्यांच्या दुष्ट हृदयांना अधिकाधिक वाईट वर्तनासाठी चिथावणार, दृढ करणार आणि घडवणारच आहोत. आपण ज्या वाईट गोष्टींना इतक्या तीव्रतेने विरोध करतो, त्याच वाईट गोष्टी अनेकपटींनी पुन्हा निर्माण होतील. जरी आपण त्यांना देत असलेली इजा केवळ आक्रमणाच्या प्रतिकारासाठीच असली, तरीही ती त्याच नियमाला अधीन असते. ती आपल्यासारखीच इजा निर्माण करते. ती नव्या अन्यायांची नवी पिढी जन्माला घालते. जरी प्रत्येक स्वतंत्र प्रसंगात हे तंतोतंत खरे

वाटले नाही, तरी एकूण परिणामाच्या दृष्टीने ते खरेच आहे. थेट किंवा अप्रत्यक्षपणे, लवकर किंवा उशिरा, हा परिणाम घडून येतोच.

विशेष चित्रे - वास्तविक जीवनातील तथ्ये

मी आता वास्तविक जीवनातील काही तथ्ये सादर करण्याचा प्रस्ताव ठेवतो, ज्यांच्यासाठी मी वाद घालत आहे त्या सत्यांचे स्पष्टीकरण देणारे आणि माझ्या युक्तिवादांच्या पुष्टीकरणासाठी.

दडपलेला अभिमान आणि तिरस्कार

लेखक ज्या गावात राहतो त्याच्या शेजारच्या एका गावात राहणारी एक स्त्री, एका स्वभावी तरुणाशी वारंवार ठळक तुच्छता व निर्दयतेने वागत असे. दोघेही समाजातील उच्च वर्तुळात वावरणारे नव्हते; तरीही त्या स्त्रीने कोणतेही कारण नसताना अनेकदा त्या तरुणावर उपहासात्मक टीका केली, तो आपल्या लक्ष देण्यासही अयोग्य आहे आणि शी साधा मान-सन्मानाने वागणेही योग्य नाही, असे तिने दर्शवले. या स्त्रीला दुर्दैवाने मोठा तोटा सहन करावा लागला. बांधून न ठेवलेला घोडा पळून गेल्यामुळे तिची ल्यवान घोडागाडी चेज) नष्ट झाली. तिने तो घोडा व वाहन उधार घेतले होते, आणि त्यामुळे झालेल्या कसानीची भरपाई तिलाच करावी लागली. हा तिच्या आर्थिक साधनांवर मोठा आघात होता, आणि या दुर्दैवामुळे ती फारच व्यथित झाली. तो तरुण दयाळू आणि उदार स्वभावाचा असल्याने, तसेच वाईटाच्या बदल्यात चांगले करण्याचा निश्चय करून, तिने सहन केलेल्या नुकसानीसाठी मदत गोळा करण्यास त्वरित लागला. स्वतः उदारपणे देणगी देऊन, आणि इतरांकडूनही सक्रियपणे मदत मागून, त्याने लवकरच मोठी क्कम जमवली. तिला याची कल्पनाही येण्यापूर्वी तो तिच्यासमोर गेला आणि अत्यंत म्रपणे जमवलेली रक्कम तिच्या स्वाधीन केली. ती पूर्णपणे स्तब्ध झाली. तो कोणत्याही भारांची किंवा प्रशंसेची अपेक्षा न ठेवता तिथून निघून गेला. ती पूर्णपणे अंतर्बाह्य ली, लहान मुलीसारखी रडली, आणि तिने जाहीर केले की पुढे कधीही ती च्याविषयी किंवा णत्याही सहमानवाविषयी तुच्छता दाखवणार नाही, अपमानास्पद बोलणार नाही, वा निर्दय गणार नाही. या सर्व गोष्टींत निसर्गविरोधी असे काही होते काय?

ज्या माणसाचा राग तुटला होता

माझ्या ओळखीच्या एका माणसाने या विषयावर मी केलेल्या काही टिप्पण्यांबद्दल ऐकल्यावर असे निरीक्षण केले की त्याला अनुभवाने माहित होते की हा सिद्धांत बरोबर आहे; आणि जरी त्याने स्वतः त्याच्या सामान्य जीवनात कधीही तत्त्वाचा प्रतिकार न करण्याचा सराव केला नसला तरी, एकदा त्याने आवेगाने ते आचरणात आणले आणि आश्चर्यकारक यश मिळाले. त्याचे संगोपन त्याच्या एका निपुत्रिक काकाकडे झाले, जो उत्तेजित झाल्यावर हिंसक रागासाठी आणि त्याच्या गुरांना आणि त्याच्यासारख्या मुलांना वाढवताना मारण्यासाठी क्रूरतेसाठी उल्लेखनीय होता. तो मुलाकडून किंवा क्रूरांकडून फारसे सहन करू शकत नव्हता आणि म्हणूनच तो आयुष्याच्या मध्यम वयाच्या अगदी पुढे जाईपर्यंत वारंवार आणि रागावणारा फटके मारणारा होता.

वर्णन करणाऱ्याने सांगितले की तो जवळजवळ तरुणपणात आला होता, तेव्हा एका प्रसंगी तो आणि त्याचा काका हिवाळ्यात इंधन घरी आणण्यासाठी बैलगाडीसह जंगलात गेले होते. काही वेळाने, जंगलातून बाहेर येताना न चाललेला असा एक अरुंद मार्ग धरला असता, बर्फाखाली लपलेल्या एखाद्या अडथळ्याला स्लेज धडकली, आणि गाडी पूर्णपणे अडकून बसली. या अडथळ्यामुळे काका फारच चिडले आणि ज्याच्या हातात चाबूक होता त्या आपल्या पुतण्याला पुढे हाक मारून जनावरांना जोर लावायला सांगू लागले. तो ओरडत राहिला, चाबकाचे फटकेही मारू लागला; पण काही उपयोग झाला नाही—स्लेज जागची जागीच अडकली होती. “माझे काका प्रचंड संतापात गेले,” तो म्हणाला, “आणि संपूर्ण गोंधळाला मीच कारणीभूत आहे, असे समजून, गाडीवरील लाकडांतून एक जाड काठी उचलून, भयानक धमक्या देत, ते रागाने माझ्याकडे धावून आले.”

मला स्वतःला पूर्णपणे निर्दोष असल्याची जाणीव होती, आणि त्या क्षणी मी असा निश्चय केला की माझ्या काकांच्या क्रोडाला मी यापुढे विरोध करणार नाही; फक्त इतकेच करीन की त्यांच्या हातातील, साधारण स्लेजच्या खुंटाएवढ्या आकाराची काठी, त्यांच्या हातून घेऊन त्याऐवजी माझा चाबूक देईन. ते हातात उचललेले शस्त्र घेऊन माझ्यावर धावून आले, तेव्हा मी एका हाताने ती काठी घट्ट पकडली, दुसऱ्या हाताने माझा गाडीचा चाबूक पुढे केला, आणि म्हणालो, “काका, अशा वस्तूने तुम्ही मला मारणार नाही—हा चाबूक घ्या.” क्षणातच त्यांनी लाकडी काठी सोडली आणि गाडीचा चाबूक उचलून माझ्या डोक्यावर, खांद्यांवर आणि पाठीवर अमानुषपणे मारू लागले. त्यानंतर त्यांनी तोच चाबूक माझ्याकडे देत, कठोर संतापाने ओरडून म्हटले, “आता ती गाडी घरी हाकून घेऊन जा!” मी शांत पण ठाम स्वरात उत्तर दिले, “नाही, मी माझे सर्व प्रयत्न केले आहेत, आणि पुन्हा प्रयत्न करणार नाही; तुम्हीच गाडी चालवा, काका.” हे ऐकताच त्यांनी गरीब बैलांवर प्रचंड राग काढला—ओरडत, किंचाळत, आणि त्यांना

तितक्याच निर्दयपणे मारू लागले, जसे त्यांनी मला मारले होते—अखेरीस थकून ते पूर्णपणे दमून गेले.

क्षणभर विश्रांती घेऊन आणि थोडा शुद्धीवर येत, तो अडथळा शोधू लागला. लवकरच त्याला कळले की मोठ्या आकाराचे एक तरुण झाड रस्त्यावर आडवे कोसळले होते आणि नंतर पडलेल्या बर्फात घट्ट रुतून बसले होते. हे लक्षात येताच, ते दूर करण्यासाठी त्याचा खोड कापण्यास त्याने मला सांगितले. मी काम सुरू केले; पाठीवर आणि खांद्यांवर झालेल्या अन्यायकारक मारामुळे तीव्र वेदना होत होत्या. अर्धवट कापून झाल्यावर मी वर पाहून काकांना म्हणालो, ‘काका, मला दिलेल्या त्या क्रूर मारामुळे तुम्हाला काही बरे वाटते आहे का?’ तो फिकट पडला, अंतःकरणाने अपराधी झाल्यासारखा दिसला, आणि एक शब्दही न बोलता घराकडे निघून गेला. मी ओझे मोकळे केले आणि पुढे कोणतीही अडचण न येता बैलगाडी तिच्या ठिकाणी पोहोचवली.

त्या वेळेपासून, साहेब, माझे काका पुन्हा कधीही आपल्या जुन्या रागाच्या झटक्यात गेले नाहीत; त्यांनी मला कधी मारले नाही, ओरडले नाही, किंवा अपमान केला नाही; आपल्या जनावरांशीही त्यांनी कधी वाईट वागणूक दिली नाही. उलट, अगदी विरुद्ध टोकाला जात, त्यांनी वाढवण्यासाठी घेतलेल्या एका खोडकर मुलाकडून अनेक वेळा जवळजवळ फसवणूक होऊ दिली, तरीही ना त्याला मारले, ना राग व्यक्त केला. मी त्यांच्याकडे अनेक वर्षे राहिलो. त्या मुलाला शिस्त लावण्यात ते मला वाटले तसे फारच सैल झालेले पाहून, एके दिवशी मी त्यांना विचारले की त्यांच्या वागण्यात इतका पूर्ण बदल कसा झाला. त्यांनी उदास चेहऱ्याने माझ्याकडे पाहिले आणि म्हणाले, “तुला आठवते का, त्या वेळी लाकडाचे ओझे बर्फात अडकले होते तेव्हा मी तुला दिलेला क्रूर चाबकाचा मार?” “खूप चांगले आठवते,” मी उत्तर दिले. “त्यानेच माझा स्वभाव मोडून टाकला,” ते म्हणाले. “याआधी मला असे भाव कधीच आले नव्हते. त्या दिवसापासून मी कधीच पूर्वीसारखा राहिलो नाही. त्या वेळी मी मनोमन गंभीरपणे प्रतिज्ञा केली की जिवंत असेपर्यंत माणसावर किंवा जनावरावर कधीही पुन्हा असा क्रूर आघात करणार नाही. आणि तेव्हापासून तसे करण्याची इच्छा मला जवळजवळ कधीच झाली नाही.” मोठे अश्रू त्यांच्या गालांवरून वाहू लागले, आणि ते शांतपणे तोंड फिरवून निघून गेले.

माझे काका कबरेत गेल्यापासून मी बऱ्याचदा या गोष्टीचा विचार केला आहे. तुमचा सिद्धांतच सत्य आहे हे मला पटवून देते.” माझ्या वाचकाला ते कसे प्रभावित करते? ते असे दर्शवते का की प्रतिकार न करणे हे निसर्गाच्या नियमांच्या विरुद्ध आहे किंवा त्याच्याशी सुसंगत आहे?

रंगीत स्त्री आणि खलाशी

न्यू यॉर्क शहरातील एक सन्माननीय वृद्ध रंगवर्णीय स्त्री एका दिवशी शेजारच्या दुकानात काही कामासाठी रस्त्याने चालत जात होती. तोंडात तिची तंबाखूची चिलम होती आणि ती शांतपणे ओढत होती. दारू पिल्यामुळे थोडासा खोडकर झालेला एक आनंदी खलाशी रस्त्याने झपाट्याने येत होता. आमच्या भल्या फिलिसजवळ येताच त्याने उद्धटपणे तिला बाजूला ढकलले आणि हाताच्या एका झटक्यात तिची चिलम तोंडातून उडवून दिली. मग तो थांबला, तिने त्या खोडीबद्दल कुरकुर करावी आणि तिच्या खर्चावर हसावे, अशी त्याची अपेक्षा होती.

परंतु त्याला किती आश्चर्य वाटले, जेव्हा तिने कोणताही राग न दाखवता, अगदी नम्रपणे तुटलेल्या चिलमेचे तुकडे उचलले आणि दुःख, दयाळूपणा व करुणा यांचे मिश्रण असलेल्या सन्मानपूर्ण नजरेने त्याच्याकडे पाहून म्हणाली, “देव तुला क्षमा करो, माझ्या मुला, जशी मी तुला क्षमा करते.”

त्या उद्धट खलाशाच्या हृदयातील एक कोमल तार त्याने नकळत छेडली. त्याला लाज वाटली; तो स्वतःला दोषी आणि पश्चात्तापी वाटू लागला. त्याच्या डोळ्यात अश्रू तरळला; त्याला प्रायश्चित्त करायचे होते. त्याने मनापासून आपली चूक कबूल केली, आणि दोन्ही हात आपल्या नाण्यांनी भरलेल्या खिशांत घालून, त्यातील सर्व पैसे तिच्यावर जबरदस्तीने देत उद्गारला, “देव तुम्हाला आशीर्वाद देवो, दयाळू आई; मी पुन्हा कधी असे करणार नाही.”

गवत कापणारे

दलदलीच्या शेजारील भूखंडांमधून दोन शेजारी गवत कापून नेत होते. त्यापैकी एका शेजाऱ्याचे बैल आणि ओझे चिखलात रुतून बसले; इतके की त्याला दुसऱ्याची मदत घ्यावी लागली. त्याने बैल आणि माणसांसह मदतीसाठी हाक मारली. पण दुसरा शेजारी कंजूष आणि उद्धटपणे वागला. त्याने त्याच्या अविचारी व्यवस्थापनाबद्दल त्याला दोष देत, “तुझ्या वेळेनुसार स्वतःच मदत करून घे,” असे सांगितले. मोठ्या कष्टाने त्या माणसाने आपले ओझे चिखलातून बाहेर काढले आणि आपले काम पुढे सुरू ठेवले. एक-दोन दिवसांनी, तोच उद्धट शेजारी अशाच संकटात सापडला. तेव्हा पहिल्या शेजाऱ्याने कोणतीही विनंती येण्याची वाट न पाहता, स्वतःहून आपल्या बैलांसह पुढे येऊन आवश्यक ती मदत केली. त्यामुळे त्या उद्धट माणसाला स्वतःची लाज वाटली.

शेजाऱ्याच्या भल्यामुळे त्याचे वाईट वर्तन पराभूत झाले, आणि त्यानंतर त्याने कधीही त्याच्याकडून एखादी मदत नाकारली नाही.

दोन विद्यार्थी

आमच्या एका विद्यापीठातील दोन विद्यार्थ्यांमध्ये किरकोळ गैरसमज झाला. त्यांपैकी एक तापट स्वभावाचा दक्षिणेकडील विद्यार्थी होता. त्याला स्वतःचा अपमान झाल्याची भावना झाली आणि दक्षिणेकडील सन्मानाच्या कल्पनांनुसार समाधान मागू लागला. त्याला ख्रिस्ती ठामपणा आणि सौम्यतेने उत्तर मिळाले. दुसऱ्या विद्यार्थ्याने शांतपणे आपल्या उत्तेजित सहाध्यायाला सांगितले की कोणत्याही परिस्थितीत तो फक्त ख्रिस्ती समाधानच देऊ शकतो; त्याला कधीही इजा किंवा अपमान करण्याचा हेतू होता असे वाटत नाही; आणि जर त्याने काही प्रमाणात तरी चुकीचे वागल्याचे त्याला पटवून दिले गेले, तर तो पुरेसे प्रायश्चित्त करण्यास तयार आहे.

दक्षिणेकडील विद्यार्थी काही क्षण शौर्यपूर्ण संतापाने उकळून निघाला, दोषारोपांनी भरलेली विशेषणे उधळली आणि त्या भिऱ्या उद्धटपणाला शिक्षा देण्याची धमकी दिली. पण दुसऱ्याच्या समतोल मनःस्थितीला काहीच ढळवू शकले नाही. भीती किंवा लाचारीचा किंचितही दाखला न देता, त्याने खऱ्या वीरतेने समोरच्याच्या हिंसतेला सामोरे जात सांगितले की ते आतापर्यंत मित्रच होते, आणि कसेही वागणूक मिळाली तरी तो आपला मैत्रीपूर्ण दृष्टिकोन कायम ठेवणार आहे; तसेच धमकी देणाऱ्याला विनंती केली की आपला सध्याचा स्वभाव, भाषा आणि वर्तन किती अयोग्य आहे याचा विचार करावा.

त्याची वागणूक, दृष्टि, शब्द आणि आवाजाचा सूर यांचा परिणाम झाला. रागाची लाली लाज आणि पश्चात्तापाच्या लालीत बदलली. शांत झालेला दक्षिणेकडील तो माणूस सरळ पुढे आला, थरथरत्या हाताने हात पुढे केला आणि उद्गारला, “मी मूर्खासारखे बोललो आणि वागलो आहे; तू मला माफ करशील का?” “पूर्ण मनापासून,” असे प्रेमळ उत्तर मिळाले. क्षणार्धात ते एकमेकांच्या मिठीत होते; सलोखा पूर्ण झाला; आणि ते पुढे आयुष्यभर घट्ट मित्र राहिले. अहिंसक प्रतिकारावर माझ्या एका व्याख्यानानंतर, बॅप्टिस्ट पंथातील एका सन्माननीय धर्मोपदेशकाने या प्रसंगाचा सारांश सांगितला; आणि मला वाटते, त्यांनी स्वतःला या दृश्याचे साक्षीदार म्हणूनच मांडले

दोन शेजारी आणि खत

माझ्या पूर्वीच्या शेजाऱ्यांपैकी दोघांमध्ये काही गाड्या शेणखताच्या बाबतीत किरकोळ वाद झाला होता. त्यांपैकी एक दुसऱ्याचा भाडेकरू होता. घरमालकाने तबेल्यातील सर्व शेणखत स्वतःकडे राखून ठेवण्याची अट स्पष्टपणे घातली होती, आणि त्या बदल्यात भाडेकरूला काही सवलती व फायदे दिले होते. पण भाडेकरूने बाहेरून बराचसा चारा विकत घेऊन तो जनावरांना खाऊ घातला असल्यामुळे, त्याला त्या शेणखतातील काही भागावर हक्क असल्याचा दावा केला. त्याने हा वाद काही सन्माननीय शेजाऱ्यांच्या मध्यस्थीकडे सोपवण्याचा प्रस्ताव मांडला. मात्र घरमालकाने कोणत्याही तिसऱ्या व्यक्तीकडे प्रकरण नेण्यास नकार दिला. तो म्हणाला की त्यांना दोघांनाही काय योग्य आहे हे माहीत आहे, आणि त्यांनी आपले मतभेद आपसातच मिटवले पाहिजेत. तरीही भाडेकरूने एके दिवशी दोन शांत स्वभावाच्या शेजाऱ्यांना जवळ बोलावून घेतले आणि त्यांच्या उपस्थितीत, प्रकरण त्यांच्या निर्णयावर सोपवण्याचा प्रस्ताव आग्रहाने पुन्हा मांडला. त्याच्या हट्टामुळे दुःखी होऊन घरमालक त्वरित म्हणाला, “माझ्याकडे कोणतेही प्रकरण सोपवण्यास नाही. मी जसे ठरले होते तसे वागण्याचा आणि तुला जशी वागणूक मला हवी तशी देण्याचा प्रयत्न केला आहे. सर्वशक्तिमान देवाने आपल्या प्रत्येकाच्या अंतःकरणात योग्य आणि अयोग्य काय आहे हे सांगणारी जाणीव दिली आहे. तुला जर ते शेणखत नेणे योग्य वाटत असेल, तर तुला हवे तेव्हा ते घेऊन जा; आणि या बाबतीत मी तुला पुन्हा कधीही एक प्रश्नसुद्धा विचारणार नाही, अशी मी हमी देतो.” हे शब्द परिणामकारक ठरले. भाडेकरूला आपली चूक उमगली; सर्व काही शांत झाले; अंतःकरणाच्या न्यायालयात त्याचा दावा संपुष्टात आला; आणि अहिंसक दयाळूपणा व ठामपणामुळे सर्व वाद मिटून गेला. ही घटना मला त्या प्रकरणात न्यायनिवाड्यासाठी निवडलेल्या मित्रांपैकी एकाने सांगितली. त्याची खास टिप्पणी अशी होती, “हे मी ऐकलेल्या सर्वात महान उपदेशांपैकी एक होते.”

घोड्याला अटक करणे

एका दुपारी एक माणूस प्रचंड रागात आपल्या शेजाऱ्याकडे गेला आणि म्हणाला, ‘अरे! आज सकाळी मला तुझा घोडा रस्त्यावर मोकळा फिरताना आढळला, म्हणून मी त्याला पकडून गोठ्यात (पाउंडमध्ये) ठेवले आहे, आणि तो तिथेच आहे. तुला तो हवा असेल तर जा, दंड भर आणि त्याला बाहेर काढ. आणि तुला आताच कळवतो की, जितक्या वेळा मला तो महामार्गावर मोकळा सापडेल, तितक्या वेळा मी तो तुझ्याच

खर्चाने पाउंडमध्ये टाकीन.' 'आणि मी,' शेजारी म्हणाला, 'आज सकाळी खिडकीतून पाहिले असता तुझ्या गायी माझ्या मक्याच्या शेतात शिरलेल्या दिसल्या. मी त्या सर्वांना हाकलून बाहेर काढले आणि तुझ्या कुरणात सोडून दिले. आता तुला कळवतो की, जितक्या वेळा मला त्या माझ्या शेतात सापडतील, तितक्या वेळा मी असेच करीन.' हे ऐकताच पहिल्या माणसाचा गर्व उतरला. त्याचे मन मवाळ झाले, समेट झाला. तो पाउंडमध्ये गेला, दंड भरला, आणि आपल्या शेजाऱ्याचा घोडा त्याला परत देत, आपल्या वाईट स्वभावाबद्दल सन्मानपूर्वक माफी मागितली." — अज्ञात लेखक

दोन शेजारी आणि कोंबड्या

न्यू जर्सीतील एका माणसाने हेन्री सी. राईट यांना स्वतःविषयी आणि आपल्या एका शेजाऱ्याविषयी पुढील कथा सांगितली: "एके काळी माझ्याकडे कोंबड्यांचा मोठा कळप होता; मी त्यांना बहुतेक वेळा बंदच ठेवत असे. पण एका वसंत ऋतूमध्ये, त्यांच्या पंखांची कापणी करून—जेणेकरून त्या उडू शकणार नाहीत—मी त्यांना माझ्या अंगणात मोकळे सोडायचे ठरवले. एक दिवस जेव्हा मी दुपारच्या जेवणासाठी घरी आलो, तेव्हा मला कळले की माझा एक शेजारी प्रचंड रागात माझ्याकडे येऊन गेला होता. त्याने मला सांगितले होते की माझ्या कोंबड्या त्याच्या बागेत गेल्या होत्या, आणि त्याने त्यांपैकी काही कोंबड्या मारून त्यांच्या मृतदेहांना माझ्या अंगणात फेकून दिले होते. माझ्या सुंदर आणि मला फार प्रिय असलेल्या कोंबड्या त्याने मारल्या यामुळे मला खूपच राग आला. मी त्वरित सूड घ्यायचे, त्याच्यावर खटला भरायचा, किंवा कसेही करून नुकसानभरपाई मिळवायची ठरवले. मी शक्य तितक्या शांतपणे बसून माझे जेवण केले. जेवण संपेपर्यंत माझा राग थोडा कमी झाला, आणि मला वाटू लागले की कोंबड्यांसाठी शेजाऱ्याशी भांडण करून त्याला कायमचा कट्टर शत्रू बनवणे कदाचित योग्य ठरणार नाही. मला दुसरा मार्ग वापरावा असे वाटले, आणि तो अधिक चांगला ठरेल याची मला खात्री होती.

"जेवणानंतर मी शेजाऱ्याकडे गेलो. तो आपल्या बागेत होता. तिथे जाऊन पाहतो तर तो माझ्या एका कोंबडीचा दांडक्याने पाठलाग करत होता, तिला मारण्याच्या प्रयत्नात. मी त्याला हाक मारली. तो माझ्याकडे वळला; त्याचा चेहरा रागाने लालबुंद झाला होता, आणि तो प्रचंड संतापाने बोलू लागला. 'तू माझा मोठा अपमान केला आहेस. मला जिथे जिथे तुझ्या कोंबड्या सापडतील, तिथे तिथे मी त्या मारून टाकीन. मला कधीही इतका अपमान सहन करावा लागला नाही. माझी बाग पूर्णपणे नष्ट झाली आहे.'

"मला याचे खूप वाईट वाटते,' मी म्हणालो. 'तुला इजा करण्याचा माझा अजिबात हेतू नव्हता, आणि आता मला कळते की कोंबड्यांना मोकळे सोडणे ही माझी मोठी चूक

होती. मी तुझी क्षमा मागतो, आणि झालेल्या नुकसानीच्या सहापट भरपाई देण्यास तयार आहे.”“तो माणूस गोंधळून गेला. यावर काय प्रतिक्रिया द्यावी हेच त्याला कळेना. त्याने आकाशाकडे पाहिले—मग जमिनीकडे—आणि नंतर ज्या गरीब कोंबडीचा तो पाठलाग करत होता तिच्याकडे पाहिले, आणि एक शब्दही बोलला नाही.”“आता मला सांग,’ मी म्हणालो, ‘नुकसान किती झाले आहे, मी त्याची सहापट भरपाई देईन; आणि माझ्या कोंबड्या तुला पुन्हा कधीही त्रास देणार नाहीत. पुढे मी काय करावे हे पूर्णपणे तुझ्यावर सोडतो. कोंबड्यांसाठी किंवा इतर कुठल्याही गोष्टीसाठी शेजाऱ्यांचे प्रेम व सद्भावना गमावणे, आणि त्यांच्याशी भांडण करणे मला परवडणारे नाही.”“मी तर फार मोठा मूर्ख आहे!’ शेजारी म्हणाला. ‘हे नुकसान बोलण्यासारखेही नाही; उलट मला तुलाच भरपाई द्यायला हवी, आणि तू माझी नव्हे तर मी तुझीच क्षमा मागायला हवी.”

- राईटचे किस फॉर अ ब्लो.

हेन्री आणि अल्बर्ट

“मी तुम्हाला माझ्या एका जुन्या मित्राच्या कुटुंबात घडलेल्या प्रेमाच्या शक्तीची माहिती देण्यासाठी लिहित आहे, जो आता नाही. इतर मुलांव्यतिरिक्त त्याने दोन मुले सोडली, हेन्री, सुमारे वीस वर्षांचा आणि अल्बर्ट, सुमारे सोळा वर्षांचा. अल्बर्टमध्ये वाईट, अनियंत्रित स्वभाव होता ज्यामुळे त्याच्या आईला खूप त्रास होत असे; आणि तिने (कदाचित पाळीव प्राण्याच्या स्वरूपात) हेन्रीला सांगितले की त्याला त्याला चाबकाने मारावे. त्याने तसे केले; पण अल्बर्टने प्रतिकार केला आणि त्याला जोरदार मारहाण झाली. पण त्यामुळे त्याला अजिबात आवरता आला नाही आणि त्याने शपथ घेतली की तो बदला घेण्याइतका मोठा होईपर्यंत तो हेन्रीशी पुन्हा कधीही बोलणार नाही. तो घरी असताना (काही महिने, मला वाटते) तो हेन्रीशी कधीही बोलला नाही.

त्यानंतर तो समुद्रात गेला आणि चार-पाच वर्षे अनुपस्थित राहिला. पण अल्बर्ट हा अनेक चांगल्या गुणांचा मुलगा होता. त्याने पैसे साठवले; आणि तो ज्या दूरच्या देशांना भेट देत होता त्या बंदरांवर जहाज भरत आणि उतरवत असताना, तो आतील भागात लहान फेरफटका मारत असे आणि त्याच्या डोळ्यांचा आणि कानांचा वापर करून त्याचे मन सुधारत असे आणि त्याला शक्य तितकी माहिती मिळवत असे, आणि तो आश्चर्यकारकपणे धडधाकट, खेळकर तरुण म्हणून परतला आणि तो खूप सुधारला असे दिसून येते. तो कुटुंबातील इतर सदस्यांशी स्पष्ट आणि सामाजिक होता, परंतु त्याने

हेन्नीला एकही शब्द बोलला नाही. तोपर्यंत तो मेथोडिस्ट धर्मोपदेशक बनला होता आणि अल्बर्टच्या त्याच्या वागण्याने त्याला मनापासून दुःख झाले होते.

काही वेळाने हेन्नी अल्बर्टकडे गेला आणि डोळ्यात अश्रू आणत त्याला म्हणाला, 'अल्बर्ट, मी आता असे जगू शकत नाही. तुझे मौन मला खूप आवडले.'

"मला आणखी एक तास सहन होत नाहीये. तुला आठवतंय तू म्हणाला होतास की तू मला चाबकाने मारल्यावर तू माझ्याशी पुन्हा बोलशील; आता मी तुझी शिक्षा भोगायला तयार आहे. चला आपण गोठ्यात जाऊ; मी माझा कोट काढतो - मी तुला वचन देतो की मी कोणताही प्रतिकार करणार नाही आणि तू मला जोपर्यंत तुला आवडेल तोपर्यंत चाबकाने मारू शकतोस; आणि मग आपण मित्र राहू. जर आईने विनंती केली नसती तर मी तुला कधीच मारले नसते. मी केले याबद्दल मला वाईट वाटते.' अल्बर्टचे खंबीर हृदय जवळजवळ कोणत्याही प्रमाणात आघात सहन करू शकत होते, परंतु हेन्नीचे प्रेम तो सहन करू शकला नाही. त्यामुळे त्याचा गर्विष्ठ आत्मा लगेच वितळला आणि क्षणात तो अश्रूंनी भिजला. त्यांनी एकमेकांना थेट मिठी मारली. काही काळासाठी त्यांचे प्रेम बोलण्याइतके मोठे होते, परंतु लवकरच अल्बर्टने त्याच्या बोलण्याबद्दल पश्चात्ताप व्यक्त केला; आणि आता, मला माहिती आहे त्याप्रमाणे, ते काउंटीमधील इतर कोणत्याही प्रेमळ भावांइतकेच दोन भाऊ आहेत. आणि शांतीचा देव, देवाला, सर्व गौरव असो." - व्यावहारिक ख्रिश्चनमध्ये अल्फ्रेड वेल्सचे पत्र.

शांत झालेला टोपीकार

"सुमारे एकोणीस-वीस वर्षांपूर्वी, जेव्हा मी हॅटिंग व्यवसायात होतो, तेव्हा मी मॅसॅच्युसेट्समधील जोनास पाईक नावाच्या एका माणसाला कामावर ठेवले होते, जो टोप्या बनवण्यात एक उत्तम कारागीर होता. पण तो अशा प्रकारच्या प्रवासीपैकी एक होता ज्यांच्या गाड्या [अत्यंत दारू पिण्याचा काळ] असायचा, कारण त्या काळात त्यांना आमच्यात परिचित म्हटले जायचे. म्हणून, स्वाभाविक परिणाम म्हणून, तो बहुतेक वेळा आरामदायी कपड्यांशिवाय असायचा. दुकान घेतल्यानंतर तो खूप मेहनतीने काम करायचा जोपर्यंत त्याला वीस ते तीस आणि कधीकधी चाळीस डॉलर्सचे कपडे मिळत नव्हते (कारण काम सुरू करताना त्याला नेहमीच कपड्यांची कमतरता भासत असे); आणि मग तो त्याच्या एका ट्रेनमध्ये चढायचा आणि त्याच्या कपड्यांच्या

प्रत्येक वस्तूची विल्हेवाट लावायचा ज्याला सहा सेंट मिळायचे, आणि सर्व काही व्हिस्कीसाठी खर्च करायचा.

जेव्हा सर्व काही संपून तो थोडासा शांत होऊ लागला, तेव्हा तो खूप रागीट व्हायचा; कधीकधी तो चिडायचा आणि शिव्या द्यायचा, आणि नंतर तो मला टोपी किंवा इतर काहीतरी विकण्यासाठी त्याच्यावर विश्वास ठेवावा आणि त्यामुळे अधिक व्हिस्की मिळवावी अशी विनंती करायचा. जेव्हा मी त्याला नकार दिला तेव्हा तो खूप रागावायचा आणि मला चाबकाने मारण्याची धमकी द्यायचा, जे मी त्याला सांगितले की तो वाटेल तेव्हा तो करू शकतो. पण तो म्हणाला, 'मी हे तुमच्या स्वतःच्या दुकानात करणार नाही; जर मी तुम्हाला बाहेर काढले तर मी तुम्हाला गोणीसारखे मारेन.'

त्याला हे शब्द अनेक वेळा बोलताना ऐकल्यानंतर, मी दाराबाहेर गेलो. मग मी त्याच्याशी बोललो, 'मी आता दुकानाबाहेर आहे, तुम्ही करू शकता "जर तुला खूप करायचे असेल तर मला चाबकाने मार," असे म्हणून तो दुकानातून बाहेर पडला आणि माझ्याकडे रागावला आणि त्याने स्वतःला एका पेटीसाठी वर्गीकरण केले आणि माझ्या छातीवर एक वार केला, तेव्हा मी माझा हात माझ्या गालावर ठेवला आणि तो त्याच्याकडे धरला आणि म्हणाला, "आता इथे मार, योनास." त्याने माझ्याकडे आश्चर्याने आणि आश्चर्याने पाहिले आणि त्याच वेळी मागे वळून म्हणाला, "अरेरे, जर तू लढणार नाहीस तर मी तुला एकटे सोडीन."

तो दुकानात गेला, बसला आणि शांत राहिला. तो शांत झाला आणि कामावर गेला, आणि नंतर तो प्रेमळ आणि दयाळू आणि माझ्याशी खूप शांतपणे वागला. नंतर मी त्याला माझ्यासाठी काम करण्यासाठी अनेक वेळा कामावर ठेवले आणि तो नेहमीच खूप शांत आणि आज्ञाधारक होता." - प्रॅक्टिकल ख्रिश्चनमधील एरास्टस हॅन्चेट यांचे पत्र

क्रांतिकारी सैनिक

“एका प्रिय भावाने, जो आता मृत आहे, मला त्याच्या आयुष्यातील एक प्रसंग सांगितला, जो मला जपून ठेवण्यासारखा वाटतो. तो क्रांतिकारी युद्धात एक सैनिक होता. तो येथे आल्यानंतर, तो धार्मिक बनला आणि त्याला खात्री पटली की सर्व 'युद्धे आणि झगडे' ख्रिस्ताच्या सुवार्तेविरुद्ध आहेत. त्याच्या तत्वांचे समर्थन करण्याच्या

त्याच्या आवेशामुळे शेजारच्या एका दुष्ट माणसाचे शत्रुत्व वाढले, ज्याने धमकी दिली की, जेव्हा त्याचा मुलगा सैन्यातून घरी येईल तेव्हा तो त्याला चाबकाने मारेल.

"हो, जेव्हा मुलगा घरी आला तेव्हा त्या म्हाताऱ्याने त्याला या भावाबद्दल अशा गोष्टी सांगितल्या, की तो इतका उत्साहित झाला की तो माझा भाऊ राहत असलेल्या घरात रागाच्या भरात आला आणि लढण्याचा निर्धार केला. माझ्या भावाने त्याला विरोध केला आणि त्याच्या सर्व शक्तीने त्याचा राग शांत करण्याचा आणि त्याला त्याच्या उद्देशापासून परावृत्त करण्याचा प्रयत्न केला; पण सर्व काही यशस्वी झाले नाही; त्याला लढावेच लागेल आणि तो लढेलच."

"'बरं,' भाऊ म्हणतो, 'जर आपल्याला लढायचंच असेल, तर घरात भांडणाऱ्या मांजरी आणि कुत्र्यांसारखे राहू देऊ नका; म्हणून बाहेर शेतात जा.'

"यावर त्याने होकार दिला. जेव्हा ते मैदानात उतरले आणि त्या तरुण गुंडाने स्वतःला लढाईसाठी कपडे घातले तेव्हा माझ्या भावाने त्याच्याकडे पाहिले आणि म्हणाला, 'आता तू एक मोठा भित्रा आहेस.' 'कायर! मला भित्रा म्हणू नकोस.' 'बरं, तू मी पाहिलेल्या सर्वात मोठ्या भित्र्यांपैकी एक आहेस.' 'तुला काय म्हणायचे आहे?' 'मी म्हणतोय तसे - जो माणूस तुमच्याशी लढणार नाही त्याच्याशी लढण्यासाठी तू खूप मोठा भित्रा असायला हवास.' 'काय, तुला माझ्याशी लढायचे नाही का?' 'मी नाही; तू माझ्याशी जितके वागशील तितके लढू शकतोस. मी तुझ्यावर बोट उचलणार नाही.' 'हे तुझे तत्व आहे का?' 'हो, ते आहे; आणि मी त्याच्याशी खरे राहायचे आहे.'

त्या तरुण सैनिकाचा आत्मा खचला; आणि तो आपला हात पुढे करत म्हणाला, 'तर मग मी तुला मारण्यापेक्षा तो हात लवकर कापून टाकेन.' त्यानंतर त्यांनी समजावून सांगितले आणि चांगले मित्र वेगळे झाले." - अ-प्रतिरोधक.

माजी राष्ट्राध्यक्ष जेफरसन आणि कूपरचे दुकान

"खालील गोष्टी, बऱ्याच वर्षांपासून, एका पक्षाने सांगितल्या होत्या, जो मॉन्टगोमेरी काउंटी, पेनसिल्व्हेनियाचा एक अतिशय आदरणीय नागरिक होता आणि त्याचे निधन झाले होते:

“थॉमस जेफरसन यांच्या राष्ट्राध्यक्षपदाच्या कार्यकाळात, पेनसिल्व्हेनियातील दोन तरुणांनी मॉन्टिसेलो येथील त्यांच्या व्यापारी गिरणीचा भाडेकरार त्यांच्याकडून घेतला. त्या करारातील अटींपैकी एक अट अशी होती की, ठरवून दिलेल्या कालावधीत मालकाने त्यांच्या वापरासाठी एक पिंपारकामाची (कूपरची) कार्यशाळा उभारावी.” लवकरच काँग्रेसच्या बैठकीची वेळ आली, तेव्हा राष्ट्रपतींना त्यांच्या अधिकृत कर्तव्यांसाठी वॉशिंग्टनला जावे लागले, जिथे ते बराच काळ राष्ट्रीय चिंतांमध्ये रमले आणि कूपरच्या दुकानाची इमारत त्यांना पूर्णपणे विसरली. त्यांच्या भाडेकरूंच्या बाबतीत असे नाही, ज्यांच्या दैनंदिन गरजांमुळे त्यांना भाडेपट्टा करारातील तरतुदींची सतत आठवण येत असे; आणि शेवटी त्यांनी ते स्वतः उभारण्याचा आणि त्याचा खर्च त्यांच्या घरमालकाकडून वसूल करण्याचा निर्णय घेतला.

राष्ट्रपती त्यांच्या हवेलीत परतल्यावर, त्यांच्या अनुपस्थितीत सुरू असलेल्या दीर्घ काळाच्या हिशेबाच्या व्यवहाराचे निराकरण करण्यासाठी दोन्ही पक्षांची बैठक झाली. वस्तूंची एक-एक करून तपासणी करण्यात आली आणि सर्व समाधानकारक आढळले, परंतु कूपरच्या दुकानाच्या बांधकामाचा खर्च, ज्यावर त्याने आक्षेप घेतला होता, असा आरोप करत की तो त्याच्या स्वतःच्या कामगारांसह ते उभारू शकला असता. तोडगा काढण्याचे अनेक प्रयत्न करण्यात आले, परंतु जेव्हा ते कूपरच्या दुकानात आले तेव्हा ते नेहमीच अयशस्वी झाले. तरुण पुरुष या प्रकरणात उबदार आणि उत्साही झाले; आणि पक्ष एकमेकांच्या जवळ येण्याऐवजी, प्रत्येक मुलाखतीत एकमेकांपासून दूर असल्याचे आढळले.

“या परिस्थितीत, तरुणांचे वडील, जे एक सौम्य, मिलनसार, सलोख्याचे गृहस्थ होते, ज्यांना जग आणि त्याच्या मार्गांचे काही ज्ञान होते, ते त्यांच्या मुलांना भेटायला आले. त्यांनी त्यांना त्यांच्या घरमालकाशी असलेल्या त्यांच्या अडचणींबद्दल सांगितले. त्यांनी त्यांना हे काम त्यांच्याकडे सोपवण्याची विनंती केली, कारण त्यांना असे आढळून आले की ते या प्रकरणात एक मैत्रीपूर्ण तोडगा काढू शकतात. त्यानुसार हा मार्ग स्वीकारण्यात आला आणि योग्य वेळी त्यांनी राष्ट्रपतींकडे हिशेब मागितला. दुकान बांधण्याच्या शुल्काशिवाय ते तपासण्यात आले आणि मान्य करण्यात आले, जे त्यांनी [थॉमस जेफरसन] काही ठामपणे सांगितले की, त्यांनी सांगितलेल्या कारणांमुळे परवानगी देऊ नये.

त्याच्या विरोधकाने, या विषयावर त्याचा स्पष्ट निर्णय पाहून, अतिशय गंभीरपणे टिप्पणी केली, ‘बरं, मित्रा जेफरसन, वाद घालण्यापेक्षा नमते घेणे हा माझा नेहमीच

आयुष्यभराचा सराव राहिला आहे.' हे विधान करताच, अध्यक्षांची हनुवटी क्षणभर त्यांच्या छातीवर पडली, जेव्हा त्यांनी उभे राहून डोके वर केले तेव्हा त्यांनी अतिशय ठामपणे म्हटले, 'खूप चांगले तत्व आहे, मिस्टर शूमेकर, आणि मी ते तुमच्या शक्य तितक्या पुढे नेऊ शकतो. कूपरच्या दुकानाचा हिशेब मान्य होऊ द्या.'

अशाप्रकारे अडचणीचा अंत झाला आणि मृत्यूने त्यांना वेगळे करेपर्यंत दोन्ही पक्षांनी एकमेकांबद्दल मैत्रीपूर्ण आदर कायम ठेवला. आणि 'सर्व माणसांसोबत शांततेचे पालन करण्याची' अशीच वृत्ती जोपासल्याने हजारो अडचणी संपतील, व्यक्तींच्या आनंदात भर पडेल आणि समाजातील सामान्य सुसंवाद आणि सुव्यवस्था वाढेल." - शेतकरी मंत्रिमंडळ.

पुढचा किस्सा एका माणसाबद्दल आहे ज्याचे नाव आहे विल्यम लाड (१७७८-१८४१), ज्यांना 'शांतीचा प्रेषित' असे टोपणनाव देण्यात आले. हे मला कुतूहल वाटले, म्हणून मी त्यांच्याकडे पाहिले. ते संयमाचे समर्थक होते, १८१६ पर्यंत त्यांनी वाइन पिणे, धूम्रपान करणे किंवा तंबाखू खाणे बंद केले होते आणि उपदेश करण्यास सुरुवात केली होती. संयम, गुलामगिरी किंवा इतर विषयांवर उपदेश करणे असो, ते "नेहमीच युद्धाच्या भयावहतेचे आणि वैश्विक शांततेच्या आशीर्वादांचे उत्कट स्पष्टीकरण देऊन संपत असत. त्यांचे विचार इतके स्पष्ट होते की ते दूरवर 'शांती' लाड म्हणून ओळखले जाऊ लागले. 'सर', किंवा 'महान', किंवा 'बलवान' या पदवीऐवजी, पण 'शांती' असणे! किती सन्मानाची गोष्ट आहे.

आपल्याला वाटेल की शांततेसाठी बोलणे लोकप्रिय होईल, परंतु नेहमीच असे होत नाही. याचे एक उदाहरण म्हणजे अमेरिकन क्रांतिकारी युद्धातील पहिल्या प्रमुख लढायांपैकी एक असलेल्या बंकर हिलच्या लढाईच्या स्मरणार्थ उभारण्यात आलेल्या स्मारकाला त्यांनी विरोध केला. त्यांनी याला "बर्बरपणा आणि ख्रिश्चनविरोधी आत्म्याचे स्मारक" म्हटले... मला माहित आहे की देशभक्ती, कृतज्ञता आणि सर्वात महत्वाचे म्हणजे, गौरव माझ्याविरुद्ध उभा राहील आणि मला एक गरीब, कट्टर आणि दुष्टमनुष्य म्हणून घोषित केले जाईल. तरीही, मी जमावाचे अनुसरण करण्यास नकार देतो... अशा गोष्टी लष्करी वैभवाला प्रोत्साहन देतात आणि त्यामुळे जगाची शांतता धोक्यात येते. कारण एखाद्या राष्ट्राचे स्वतःच्या विजयाचे स्मारक उभारणे जितके अहंकारी आहे तितकेच एखाद्या व्यक्तीने स्वतःच्या कीर्तीचा नाद करणे..."

युद्धाच्या स्वरूपाबद्दल अनेक टीकाकारांनी जे लक्षात घेतले होते ते त्यांनी लक्षात घेतले - कोणीही कधीही स्वतःला आक्रमक म्हणून पाहत नाही: "आधुनिक काळातील कोणते युद्ध दोन्ही बाजूंनी बचावात्मक म्हटले गेले नाही?" त्यांनी असेही लिहिले: "जर मी युद्धाला आत्म्याचा नाश करणारे पाप मानले नसते, तर मला कधीही

त्याच्या विलुप्ततेसाठी मी माझ्या आयुष्याचा आणि माझ्या मालमतेचा खूप मोठा त्याग केला." भाषण देताना लॅडचा मृत्यू झाला, त्यातील काही भाग गुडच्यावर बसून भाषण देत होता.

विल्यम लॅड आणि शेजारी पल्सिफर

शांती कार्याचे प्रेषित म्हणून ओळखले जाणारे दिवंगत विल्यम लॅड खालील किस्सा सांगत असत.

"माझ्या घरापासून काही अंतरावर एका शेतात धान्याचे एक चांगले शेत होते. मी जेव्हा जेव्हा गाडीने जात असे तेव्हा मला माझ्या शेजारी पल्सिफरच्या मेंढ्या त्या शेतात दिसत असत आणि माझ्या कापणीच्या आशा नष्ट करत असत. या मेंढ्या खडतर, लांब पायांच्या होत्या, स्पॅनियलसारख्या सक्रिय होत्या - त्या सर्वात उंच कुंपणावरून उडी मारू शकत होत्या आणि कोणतीही भिंत त्यांना बाहेर ठेवू शकत नव्हती. मी शेजारी पल्सिफरकडे तक्रार केली आणि त्याला वारंवार संदेश पाठवले, पण काहीही उपयोग झाला नाही. कदाचित त्यांना एक-दोन दिवस बाहेर ठेवले जाईल, परंतु त्याच्या मेंढ्यांचे पाय लांब होते आणि माझे धान्य शेजारच्या कुरणापेक्षा जास्त आकर्षक होते. मी पुन्हा गाडी चालवली - मेंढ्या तिथेच होत्या - मला राग आला आणि मी माझ्या माणसांना सांगितले की कुत्रे त्यांच्यावर बसवा, आणि जर ते काम करत नसेल तर मी त्यांना पैसे देईन."

"मी खूप चिडून गाडी चालवत निघालो, कारण तेव्हा मी आतासारखा शांतताप्रिय नव्हतो आणि मला खरोखरच भांडणाची भावना जाणवत होती. अचानक माझ्या अंगावर एक प्रकाश पडला. मी स्वतःला विचारले, तुम्ही इतरांना शिकवत असलेल्या शांती तत्वाचा स्वतःच्या आचरणात प्रयत्न करणे तुमच्यासाठी योग्य ठरणार नाही

का! मी त्यावर संपूर्ण विचार केला आणि कोणता मार्ग अवलंबायचा हे माझे मन स्थिर केले.

“दुसऱ्या दिवशी मी शेजारी पल्सिफरला भेटायला गेलो. तो त्याच्या दाराशी लाकूड तोडताना मला दिसला. 'शुभ सकाळ शेजारी.' उत्तर मिळाले नाही. 'शुभ सकाळ,' मी पुन्हा सांगितले. तो वर न पाहता डुक्करासारखा ओरडला. 'मी आलो,' मी पुढे म्हणालो, 'तुम्हाला मेंढ्यांबद्दल भेटायला आलो.' यावर त्याने कुन्हाड खाली टाकली आणि अत्यंत रागाने ओरडला, 'आता तू चांगला शेजारी नाहीस की तुझ्या माणसांना माझ्या मेंढ्यांना मारायला सांगशील! मी ऐकले आहे - तुझ्यासारख्या श्रीमंत माणसाने गरीब माणसाच्या मेंढ्यांना मारणे!'

'''मी चूक केली, शेजारी,' मी म्हणालो, 'पण तुमच्या मेंढ्यांना ते सर्व धान्य खाऊ न दिल्यास चालणार नाही; म्हणून मी तुमच्या मेंढ्यांना माझ्या घरच्या कुरणात घेऊन जाईन आणि माझ्या कुरणात ठेवेन असे सांगण्यासाठी आलो; आणि शरद ऋतूमध्ये तुम्ही त्यांना परत घेऊ शकता; आणि जर त्यापैकी एकही हरवले तर तुम्ही माझ्या संपूर्ण कळपातून तुमची निवड करू शकता.' पल्सिफर गोंधळलेला दिसत होता; त्याला मला कसे घेऊन जायचे हे माहित नव्हते. शेवटी तो अडखळला, 'आता स्वकायर, तू खरोखर आहेस का?' 'नक्कीच मी आहे,' मी उत्तर दिले. 'माझ्या कुरणात तुमच्या मेंढ्यांना चारणे माझ्यासाठी चांगले आहे. त्यांना इथे धान्य खायला घालण्यापेक्षा गवत चांगले आहे; आणि मला दिसते की कुंपण त्यांना बाहेर ठेवू शकत नाही.'

“क्षणभर शांततेनंतर - 'मेंढ्या आता तुम्हाला त्रास देणार नाहीत,' पल्सिफर म्हणाला, 'मी त्या सर्वांना बेड्या घालीन. पण मी तुम्हाला कळवीन की जेव्हा कोणीही गोळीबार करण्याबद्दल बोलतो तेव्हा मीही गोळीबार करू शकतो; आणि जेव्हा ते दयाळू आणि मैत्रीपूर्ण असतात तेव्हा मीही दयाळू असू शकतो.' मेंढ्यांनी पुन्हा कधीही माझ्या भागावर अतिक्रमण केले नाही. 'आणि, माझ्या मित्रांनो,' फादर लॅड आपल्या श्रोत्यांना उद्देशून पुढे म्हणाले, 'लक्षात ठेवा की जेव्हा तुम्ही तुमच्या शेजाऱ्यांना दुखापत करण्याबद्दल बोलता तेव्हा ते तुम्हाला दुखापत करण्याबद्दल बोलतात. जेव्हा राष्ट्रे लढण्याची धमकी देतात तेव्हा इतर राष्ट्रे देखील तयार असतील. प्रेम प्रेमाला जन्म देईल आणि शांततेत राहण्याची इच्छा तुम्हाला शांती देईल. तुम्ही वाईटावर फक्त चांगल्यानेच मात करू शकता. दुसरा कोणताही मार्ग नाही.'” - डेमोक्रॅटिक रिव्ह्यू.

निष्कर्ष

वरील उदाहरणे जीवनातील सामान्य घडामोडींमधून आहेत, आणि जरी त्यात अत्यंत वैयक्तिक धोका आणि पळून जाण्याच्या घटनांचा समावेश नसला तरी, ती समर्पक आणि महत्वाची आहेत. ते दहा हजार वैयक्तिक अडचणींच्या घटनांमध्ये मानवी स्वभावाशी ख्रिश्चन अ-प्रतिकाराचे अनुकूलन दर्शवितात. ते दाखवतात की ते निसर्गाच्या विरुद्ध नाही, परंतु माणसांच्या वाढत्या आकांक्षा कमी करण्यासाठी आणि शुद्ध करण्यासाठी विशेषतः योग्य आहे; सर्वात वाईट लोकांवर त्याच्या हस्तक्षेपाचा अनुकूल परिणाम होतो; जेणेकरून सभ्य वर्ग असंख्य वादांपासून संरक्षित केला जाऊ शकेल; आणि स्व-संरक्षणाच्या कायद्याचा प्रतिकार करण्याऐवजी, त्या कायद्याच्या महान उद्दिष्टांना सुरक्षित करण्याची ही सर्वोच्च आणि खात्रीशीर पद्धत आहे.

पुढील प्रकरणात मोठ्या धोक्याच्या आणि सुटकेच्या प्रकरणांशी संबंधित उदाहरणांच्या सातत्यपूर्ण प्रदर्शनाद्वारे हे अधिक पूर्णपणे सिद्ध केले जाईल. दरम्यान, वाचकांच्या समजुतीवर आणि विवेकावर दबाव आणण्यापासून मी क्वचितच परावृत्त करू शकतो, हा प्रश्न: बहुतेक ख्रिश्चन, सर्वात तर्कसंगत, सर्वात उत्कृष्ट, पृथ्वीवरील शांती आणि मानवजातीत सद्भावना वाढविण्यासाठी सर्वात प्रशंसनीयपणे अनुकूलित केलेला सिद्धांत नाही का? गरीब कण्हणाऱ्या निसर्गाला शांत करण्यासाठी, आरोग्य पुनर्संचयित करण्यासाठी आणि त्याच्या गौरवशाली नशिबाकडे पुढे नेण्यासाठी हेच आवश्यक नाही का? जितके जास्त तपासले जाईल तितके ते अधिकाधिक सुट्ट आणि सुंदर दिसेल.

"अरे, बेड्या नसलेला माणूस कधी उठेल,
शुद्ध केलेल्या मातीच्या कचऱ्यापासून -
त्याच्या शेजाऱ्याच्या नजरेत दया वाचा.
आणि कायम दयाळू राहशील का?"

येथे बॅलूअधिक नाट्यमय उदाहरणांमध्ये प्रवेश करतो. पण त्याआधी मी बल्लूमध्ये रोमन साम्राज्याखाली राहत असलेल्या अपोस्टोलिक ख्रिश्चनांकडून मिळालेल्या काही साक्षी शेअर करू इच्छितो:

सेल्सस आणि गिबन यांची साक्ष

दुसऱ्या शतकाच्या मध्यात, एक मूर्तिपूजक तत्त्वज्ञानी सेल्ससने ख्रिश्चन लोकांविरुद्ध एक विस्तृत लेख लिहिला. त्याच्या गंभीर आरोपांपैकी एक पुढील शब्दांमध्ये होता: "तुमच्या सेवांची आवश्यकता असताना तुम्ही साम्राज्याच्या सेवेत शस्त्रे उचलणार नाही आणि जर सर्व राष्ट्रांनी या तत्त्वानुसार वागले तर साम्राज्य बर्बर लोकांद्वारे जिंकले जाईल."

गिबन, क्षीण होत चाललेल्या रोमन साम्राज्याचा लोकप्रिय इंग्रजी इतिहासकार, ख्रिश्चन धर्माबद्दल संशयवादी, प्रसंगोपात या वस्तुस्थितीची पुष्टी करतो की सुरुवातीचे ख्रिश्चन स्पष्टपणे प्रतिरोधक नव्हते. "आपल्या व्यक्ती आणि मालमतेचे रक्षण त्यांना धीराच्या सिद्धांताशी कसे जुळवून घ्यावे हे माहित नव्हते, ज्याने भूतकाळातील दुखापतींना अमर्याद क्षमा करण्याची आज्ञा दिली होती आणि त्यांना नवीन अपमानांना आमंत्रित करण्याची आज्ञा दिली होती. शपथचा वापर, दंडाधिकाऱ्याच्या वैभवाने आणि सार्वजनिक जीवनातील सक्रिय वादामुळे त्यांची साधेपणा नाराज झाली; किंवा त्यांच्या मानवी अज्ञानामुळे हे पटवून देता आले नाही की कोणत्याही प्रसंगी, त्यांच्या सहप्राण्यांचे रक्त न्यायाच्या तलवारीने किंवा युद्धाच्या तलवारीने सांडणे कायदेशीर आहे, जरी त्यांच्या गुन्हेगारी आणि प्रतिकूल प्रयत्नांमुळे संपूर्ण समुदायाला धोका निर्माण झाला असला तरी... त्यांना असे वाटले आणि कबूल केले की अशा संस्था (जीवघेणा,

"इत्यादी) जगाच्या सध्याच्या व्यवस्थेसाठी आवश्यक असू शकतात, आणि त्यांनी आनंदाने त्यांच्या मूर्तिपूजक राज्यपालांच्या अधिकाराला अधीन केले. परंतु त्यांनी निष्क्रिय आज्ञाधारकतेचे आदर्श अंगीकारले असताना, त्यांनी साम्राज्याच्या नागरी प्रशासनात किंवा लष्करी संरक्षणात कोणताही सक्रिय भाग घेण्यास नकार दिला." खंड १ पृष्ठ २४.

"नम्र ख्रिश्चनांना लांडग्यांमध्ये मेंढ्यांसारखे जगात पाठवण्यात आले होते, आणि त्यांना त्यांच्या धर्माच्या बचावासाठीही बळाचा वापर करण्याची परवानगी नव्हती. त्यांना असे वाटले की जर त्यांना या क्षणभंगुर जीवनातील निरर्थक विशेषाधिकार किंवा घृणास्पद संपत्तीचा वाद घालण्यात त्यांच्या सहप्राण्यांचे रक्त सांडण्याचा मोह झाला तर ते आणखी गुन्हेगार ठरतील. प्रेषिताच्या शिकवणीवर विश्वासू राहून, ज्याने नीरोच्या कारकिर्दीत बिनशर्त अधीनतेचे कर्तव्य शिकवले होते, पहिल्या तीन शतकांतील

ख्रिश्चनांनी गुप्त कट रचण्याच्या किंवा उघड बंडाच्या अपराधापासून शुद्ध आणि निर्दोष राहून त्यांचा विवेक जपला. छळाचा कठोर अनुभव घेत असतानाही, त्यांना कधीही भेटण्यास उद्युक्त केले गेले नाही."त्यांच्या क्षेत्रातील जुलमी शासकांना, किंवा रागाने स्वतःला जगाच्या एखाद्या दुर्गम आणि बंदिस्त कोपऱ्यात मागे घेण्यासाठी." खंड II पृष्ठ २००.

प्रतिकार न करण्याची सुरक्षितता

रेमंड द ट्रॅव्हलर - टेक्सासमधील बायबल सोसायटीचा एजंट - फिलाडेल्फियाजवळील तरुण - रॉबर्ट बार्कले आणि लिओनार्ड फेल - आर्चबिशप शार्प - रोलॅंड हिल - दोन मेथोडिस्ट नॉन-रेझिस्टंट - न्यूझीलंडचे दोन प्रमुख - मिशनरी आणि अरब - आफ्रिकेतील एक ख्रिश्चन जमात - मोरावियन इंडियन्स - ग्रेस हिलचे मोरावियन्स - शेकर्स - द इंडियन्स आणि क्वेकर कुटुंब - द इंडियन्स अँड द क्वेकर मीटिंग - टायरोलमधील ख्रिश्चन शहर - कॅप्टन बॅक, क्वेकर्स आणि मेलेज - जोनाथन डायमंड - पेनसिल्व्हेनियाची वसाहत.

मी मागील प्रकरणात हे दाखवण्याचा प्रयत्न करत आहे की अ-प्रतिकार, निसर्गाच्या विरुद्ध नसण्याऐवजी, त्याच्या सर्व मूलभूत नियमांनुसार परिपूर्ण आहे. या प्रकरणात मी ते प्रात्यक्षिक अ-प्रतिकाराच्या श्रेष्ठ सामान्य सुरक्षिततेचे आणखी एक उदाहरण देऊन पूर्ण करण्याचा मानस करतो. हे किस्से आणि ऐतिहासिक तथ्यांद्वारे केले जाईल, जे अनेक जवळच्या धोक्याच्या प्रकरणांमध्ये त्याचे प्रत्यक्ष कार्य दर्शवेल.

मी हे सिद्ध करण्याचे वचन देत नाही की प्रतिकार न करण्याची पद्धत नेहमीच त्याच्या अनुयायांचे जीवन आणि वैयक्तिक सुरक्षा जपेल, परंतु फक्त तेच सामान्यतः जपेल. येशू, प्रेषित आणि हजारो ख्रिश्चन शहीदांना त्यांच्या प्रतिकार न करताही मारण्यात आले. येणाऱ्या काळात इतरांवर अन्याय होईल, संताप येईल आणि त्यांची हत्या होईल यात शंका नाही, त्याच संरक्षणाला न जुमानता. अपवाद सामान्य नियमाचे खंडन करत नाहीत.

प्राणघातक प्रतिकाराचे समर्थक ज्याप्रमाणे असा युक्तिवाद करत नाहीत की ते नेहमीच जीवनाचे आणि वैयक्तिक सुरक्षिततेचे रक्षण करते, त्याचप्रमाणे मी असाही

युक्तिवाद करत नाही की ख्रिश्चन अप्रतिरोध हे करू शकेल. त्यांचा असा युक्तिवाद आहे की विवेकाधीन प्रतिकार हा प्रतिकार न करण्यापेक्षा सुरक्षित आहे; आकस्मिक अपयश असूनही, त्याची सामान्य प्रवृत्ती जीवनाचे रक्षण करणे आणि वैयक्तिक सुरक्षितता सुरक्षित करणे आहे. मी अगदी उलट बाजू मांडतो. येथे एक महत्वाचा मुद्दा आहे. प्राणघातक प्रतिकार करणारे त्यांच्या कृतीच्या तत्वाच्या श्रेष्ठ सुरक्षिततेची पुष्टी करतात; त्यांच्या अप्रतिरोधकांचे. पक्ष थेट विरोधात आहेत. त्यापैकी कोण बरोबर आहे?

डॉ. डिक यांच्या मते, प्रतिरोधकांनी त्यांच्या प्रयोगापासून १४,०००,०००,००० आणि श्री. बर्क यांच्या मते, ३५,०००,०००,००० मानवी जीव गमावले आहेत.सुरुवात झाली. प्रतिकार न करणाऱ्यांना यापेक्षा मोठे नुकसान होऊ शकते का? त्यांच्या कृतीच्या तत्त्वामुळे जीवन आणि आनंदाचा जास्त खर्च होऊ शकतो का? नाही. सर्वात प्रतिकूल परिस्थितीत ते एक ते हजाराच्या प्रमाणात नुकसान करणार नाहीत आणि त्यांच्या तत्त्वावर काही शतके टिकून राहिल्याने संपूर्ण पृथ्वीवरील मानवी हिंसाचाराची आग पूर्णपणे विझेल. आपण हे दाखवून देऊया की प्रतिकार न करण्याची पद्धत प्रामुख्याने सुरक्षित आहे.

रेमंड द ट्रॅव्हलर

एक प्रसिद्ध युरोपियन प्रवासी रेमंड खालील साक्ष देतो:

स्पॅनिश तस्करांबद्दल बोलताना तो म्हणतो, "हे तस्कर जितके दृढनिश्चयी आहेत तितकेच हुशार आहेत, नेहमीच धोक्याची जाणीव ठेवतात आणि मृत्यूच्या तोंडावरही कूच करतात. त्यांची पहिली हालचाल कधीही न संपणारी गोळी असते आणि बहुतेक प्रवाशांसाठी ती निश्चितच भीतीचे कारण असते, कारण त्यांना वाळवंटापेक्षा जास्त कुठे घाबरवायचे, जिथे गुन्हेगारीला काहीही दिसत नाही आणि दुर्बलांना मदत मिळत नाही? माझ्या बाबतीत, एकटा आणि निःशस्त्र, मी त्यांना चिंता न करता भेटलो आहे आणि त्यांच्यासोबत न घाबरता गेलो आहे.

ज्या लोकांना आपण अविश्वास किंवा मत्सर न करता प्रेरित करतो त्यांच्याकडून आपल्याला फारसे काही कळत नाही आणि ज्यांच्याकडून आपण फक्त माणसाकडून

माणसाला मिळणाऱ्या देणग्याचा दावा करतो त्यांच्याकडून आपण अपेक्षा करू शकतो. निसर्गाचे नियम अजूनही त्यांच्यासाठी अस्तित्वात आहेत ज्यांनी दीर्घकाळ नागरी सरकारच्या कायद्यांना झुगारून दिले आहे. समाजाशी युद्ध करताना, ते कधीकधी त्यांच्या सहकाऱ्यांशी शांततेत असतात. इटलीच्या सीमा ओलांडून जाणाऱ्या खिंडीत मारेकरी माझा मार्गदर्शक होता; पायरेनीजच्या तस्कराने त्याच्या गुप्त मार्गावर माझे स्वागत केले आहे. सशस्त्र, मी दोघांचा शत्रू असायला हवा होता; निःशस्त्र, त्यांनी माझा आदर केला आहे. अशा अपेक्षेने, मी खूप पूर्वीपासून सर्व धोकादायक उपकरणे बाजूला ठेवली आहेत. खरोखर, वन्य श्वापदांविरुद्ध शस्त्रांचा वापर केला जाऊ शकतो, परंतु कोणीही हे विसरू नये की ते देशद्रोह्यांविरुद्ध बचाव नाहीत; ते दुष्टांना चिडवतात आणि साध्या लोकांना घाबरवतात; शेवटी, मानवजातीतील शांततेच्या माणसाचे संरक्षण अधिक पवित्र असते - त्याचे चारित्र्य”.

टेक्सासमधील बायबल सोसायटीचे एजंट

“१८३३ च्या सुरुवातीला किंवा त्याच सुमारास, बायबल सोसायटीचा एक एजंट टेक्सासमध्ये प्रवास करत होता. त्याचा प्रवास जंगलाच्या एका तुकड्यातून जात होता, जिथे दोन माणसांनी त्याला खुनी हेतूने अडवले, एकाच्या हातात बंदूक होती तर दुसऱ्याच्या हातात मोठ्या काठीने. तो त्यांच्या लपण्याच्या जागेजवळ येताच ते त्याच्याकडे धावले; परंतु कोणताही प्रतिकार होत नसल्याचे पाहून त्यांनी हल्ला केला नाही किंवा गोळीबारही केला नाही. तो त्यांच्याशी तर्क करू लागला; आणि, सध्या, ते त्याला घाईघाईने नष्ट करण्यास कमी उत्सुक दिसत होते. थोड्या वेळाने, त्याने त्याला त्याच्यासोबत एका लाकडावर बसण्यास आणि मुद्दामहून या विषयावर बोलण्यास भाग पाडले; आणि शेवटी, त्याने त्यांना प्रार्थनेत त्याच्यासोबत गुडघे टेकण्यास राजी केले, त्यानंतर ते मैत्रीपूर्ण पद्धतीने त्याच्यापासून वेगळे झाले.” - कॅलुमेट

फिलाडेल्फियाजवळील तरुण

काही वर्षांनंतर, फिलाडेल्फियाच्या परिसरातील एका तरुणाला एका संध्याकाळी एका झुडपात थांबवण्यात आले आणि तो म्हणाला, “तुमचे पैसे, नाहीतर तुमचे जीवन.” त्यानंतर दरोडेखोराने त्याच्या छातीवर एक पिस्तूल ठेवली. त्या तरुणाकडे मोठी रक्कम होती, आणि तो शांतपणे आणि आरामात शत्रूला ते देण्यासाठी पुढे गेला, त्याच वेळी

त्याच्या कारकिर्दीची दुष्टता आणि धोका त्याच्यासमोर उभा राहिला.त्या तरुणाच्या फटकाराने दरोडेखोराच्या हृदयाला भिडले. तो संतापला, त्याने आपली पिस्तूल उगारली, ती तरुणाच्या डोक्याला धरली आणि शपथ घेऊन म्हणाला, "तो उपदेश थांबवा, नाहीतर मी तुमचा मेंदू उडवून देईन."

त्या तरुणाने शांतपणे उत्तर दिले, "मित्रा, माझे पैसे वाचवण्यासाठी मी माझा जीव धोक्यात घालणार नाही; पण तुला तुझ्या वाईट मार्गापासून वाचवण्यासाठी मी मरण्यास तयार आहे. मी तुला विनंती करणे थांबवणार नाही." त्यानंतर त्याने सत्य अधिक प्रामाणिकपणे आणि दयाळूपणे सांगितले.लवकरच पिस्तूल जमिनीवर पडले; अश्रू वाहू लागले; आणि दरोडेखोराला धक्का बसला. त्याने सर्व पैसे परत दिले आणि म्हटले, "मी अशा तत्वांना लुटू शकत नाही."

रॉबर्ट बार्कले आणि लिओनार्ड फेल

क्वेकर्सचे प्रसिद्ध समर्थक रॉबर्ट बार्कले आणि त्याच सोसायटीचे सदस्य लिओनार्ड फेल यांच्यावर इंग्लंडमध्ये वेगवेगळ्या वेळी महामार्गावरील लोकांनी अनेक हल्ले केले. दोघांनीही त्यांच्या अ-प्रतिरोध तत्वांचे विश्वासूपणे पालन केले आणि दोघांनीही विजय मिळवला.

बार्कलेवर पिस्तूल रोखण्यात आले आणि त्याच्या पर्सची मागणी दृढनिश्चयाने करण्यात आली. शांत आणि स्वाभिमानी, त्याने दरोडेखोराच्या चेहऱ्याकडे पाहिले, दृढ पण नम्रतेने, त्याला खात्री दिली की तो त्याचा आणि प्रत्येक माणसाचा मित्र आहे, त्याच्या गरजा पूर्ण करण्यास तो तयार आहे, अमरत्वाच्या दैवी आशेने तो मृत्यूच्या भीतीपासून मुक्त आहे, आणि म्हणूनच त्याला प्राणघातक शस्त्राने घाबरायचे नाही, आणि नंतर त्याला आवाहन केले की ज्याच्याकडे त्याचे भले करण्याशिवाय दुसरी कोणतीही भावना किंवा हेतू नाही अशा व्यक्तीचे रक्त सांडण्याचे हृदय त्याच्यात आहे का?

दरोडेखोर गोंधळला; त्याचे डोळे पाणावले; त्याचा बलवान हात थरथर कापला; त्याची पिस्तूल त्याच्या बाजूला पडली; आणि तो त्या अविचारी वीराच्या उपस्थितीतून पळून गेला ज्याचा तो आता सामना करू शकत नव्हता.

फेलवर खूपच हिंसक पद्धतीने हल्ला करण्यात आला. दरोडेखोर त्याच्यावर धावला, त्याला घोड्यावरून ओढून नेले, त्याच्या खिशाला बंदी घातली आणि जर त्याने थोडासाही प्रतिकार केला तर त्याचे मेंदू जागीच उडवून देण्याची धमकी दिली. हे क्षणिक काम होते. पण फेलला घाबरण्याची गरज नव्हती. त्याच्या तत्वांनी त्याला माणसाच्या आणि मृत्यूच्या भीतीपेक्षा वर उचलले. बोलण्यास मनाई असली तरी, त्याने शांतपणे पण दृढनिश्चयाने दरोडेखोराला त्याच्या दुष्टपणाबद्दल फटकारले, अशा जीवनाच्या परिणामांबद्दल त्याला इशारा दिला, त्याला सुधारणा करण्याचा सल्ला दिला आणि त्याला आश्वासन दिले की त्याने स्वतःवरील या अमानुष अत्याचाराला माफ केले असले तरी, तो स्वतःसाठी आशा करतो की तो यापुढे स्वतःला एका सरळ आवाहनाकडे वळवेल. त्याचा खुलासा इतका निर्भय, विश्वासू आणि प्रेमळ होता की दरोडेखोराला संकोच वाटला, त्याने त्याचे पैसे आणि घोडा परत दिला आणि त्याला शांततेत जाण्यास सांगितले. मग, डोळ्यात अश्रू आणत तो ओरडला, "देव पापी दुष्टावर दया करो," आणि घाईघाईने नजरेआड झाला.

आर्चबिशप शार्प

"राजमार्गावर एका दरोडेखोराने आर्चबिशप शार्पवर हल्ला केला, त्याने पिस्तूल दाखवून त्याच्या पैशाची मागणी केली. आर्चबिशपने दरोडेखोराशी एका सहकाऱ्याच्या आणि ख्रिश्चन भाषेत बोलले. तो माणूस खरोखरच संकटात होता आणि धर्मगुरूने त्याला त्याच्याकडे असलेले पैसे दिले आणि वचन दिले की, जर तो राजवाड्यात आला तर तो पन्नास पोंड भरून देईल. दरोडेखोराने त्याला अत्यंत गरजू असल्याचे सांगितले होते.

त्या माणसाने फोन केला आणि पैसे घेतले. सुमारे दीड वर्षांनंतर, हा माणूस पुन्हा राजवाड्यात आला आणि तोच परत घेऊन आला. तो म्हणाला की त्याची परिस्थिती सुधारली आहे आणि आर्चबिशपच्या "आश्चर्यकारक चांगुलपणामुळे" तो "सर्वात पश्चात्तापी, सर्वात कृतज्ञ आणि त्याच्या प्रजातीतील सर्वात आनंदी" बनला आहे. आर्चबिशपच्या हाताने या माणसाला कापले असते तर त्याच्या भावना किती वेगळ्या असत्या याचा वाचकांनी विचार करावा." - डायमंड.

लंडनमधील या प्रतिष्ठित धर्मोपदेशकाचा एक प्रभावी किस्सा मी पाहिला आहे, जो मला माझ्या कागदपत्रांमध्ये बराच शोध घेऊनही सापडला नाही. मला त्या तपशीलांची फक्त एक अपूर्ण आठवण आहे, परंतु सारांश खालीलप्रमाणे होता. मिस्टर हिल शहराबाहेरच्या सहलीवरून परतत होते. अचानक रस्त्याच्या कडेला एका माणसाने त्यांना घेरले, हातात पिस्तूल होती आणि त्यांनी त्यांची पर्स मागितली. मिस्टर हिल यांनी शांतपणे करुणेच्या नजरेने त्यांच्या चेहऱ्याकडे पाहिले आणि पैसे काढताना दरोडेखोराला सांगितले की तो त्या रक्ताळलेल्या माणसासारखा दिसत नाही आणि त्यांना भीती वाटत होती की काही अत्यंत त्रासामुळे ते गुन्हा करण्यासाठी प्रवृत्त झाले आहेत. त्याच वेळी, त्यांनी विचारले की त्यांना किती गरज आहे.

त्या माणसाला याचा खूप त्रास झाला, त्याने हा त्याचा पहिलाच गुन्हा असल्याचे घोषित केले आणि त्याच्या कुटुंबाच्या दुःखाला त्याचे एकमेव निमित्त म्हणून सांगितले. मिस्टर हिल यांनी त्याला सहानुभूती आणि त्याला मदत करण्याची तयारी दाखवल्याचे आश्वासन दिले. त्यांनी त्याला जागेवरच एक निश्चित रक्कम दिली आणि जर तो त्याच्या घरी फोन करेल तर त्याला आणखी मदत करण्याचे आश्वासन दिले. दरोडेखोर रडत होता, त्याने त्याच्या उपकारकर्त्याचे नम्रपणे आभार मानले आणि शहराकडे धाव घेतली.

मिस्टर हिल, प्रकरणाची संपूर्ण सत्यता जाणून घेण्यास उत्सुक होते, त्यांनी त्यांच्या नोकराला त्या माणसाच्या मागे घरी जाण्यास सांगितले. त्यानुसार हे करण्यात आले आणि असे आढळून आले की तो गरीब माणूस एका अस्पष्ट रस्त्यावर एका दयनीय घरात राहत होता, जिथे त्याची पत्नी आणि मुले उपासमारीच्या उंबरठ्यावर होती. तो प्रथम बेकरीमध्ये घाईघाईने जाताना आणि नंतर काही भाकरी घेऊन घरी जाताना दिसला. त्याच्या पत्नीने आनंदाने ब्रेड स्वीकारली, परंतु आश्चर्याने, तिने आशा व्यक्त केली की तिच्या प्रिय पतीने ती फक्त निष्पाप मार्गाने मिळवली असेल. मुले त्यांची भूक भागवू लागली तेव्हा आनंदाने ओरडली आणि एकटा वडील दुःखी दिसत होता.

मिस्टर हिल यांनी उदारतेने या माणसाची काळजी घेतली, त्याच्या कुटुंबासाठी घरकुल उपलब्ध करून दिले आणि त्याला आपला प्रशिक्षक बनवले. त्यांनी सिद्ध केले

एक उल्लेखनीय प्रामाणिक आणि कष्टाळू माणूस म्हणून, तो थोड्याच वेळात प्रायोगिक धर्मात रूपांतरित झाला आणि मिस्टर हिलच्या चर्चशी स्वतःला जोडले. पंधरा

वर्ष तो अशा ख्रिश्चन सावधगिरीने चालला की त्याला ओळखणाऱ्या सर्वांचा पूर्ण विश्वास त्याच्यावर होता. शेवटी तो आशेच्या विजयात मरण पावला. त्याच्या पाद्रीने त्या प्रसंगी एक प्रभावी अंत्यसंस्काराचा उपदेश दिला, ज्यामध्ये त्याने पहिल्यांदाच दरोड्याच्या घटनेची माहिती दिली आणि त्याच्या लेखापरीक्षकांवर ख्रिश्चन सहनशीलता, दया आणि दोषीबद्दल करुणेची उत्कृष्टता प्रभावित करण्याची संधी साधली. येथे एक माणूस होता जो गुन्हेगारीच्या भयानक मार्गापासून मागे हटला आणि दैवी कृपेने देवाचे मूल - ख्रिस्तातील एक अनुकरणीय आणि प्रिय भाऊ बनवला. जर रोलॅंड हिलने प्राणघातक शस्त्रांनी त्याचा प्रतिकार केला असता किंवा त्याच्याशी मैत्री करण्यासाठी त्याने केलेल्या वेदना सरकारच्या स्वाधीन केल्या असत्या तर निकाल किती वेगळा असता? अरे, अरे, खरे धार्मिकपण किती सुंदर आहे! ख्रिस्ती अहिंसक प्रतिकार किती सुस्वरूप आहे! तो किती सुरक्षित आहे!

मेथोडिस्ट नॉन-रेझिस्टंट्स

“इंग्रजी मेथोडिस्ट पाद्री रेव्ह. जॉन पॉम्फ्रेट यांनी नेहमीच 'शांतता सिद्धांताच्या' व्यावहारिक वापराचे समर्थन केले - 'जर एखादा माणूस तुमच्यावर कायदेशीर खटला भरेल आणि तुमचा कोट काढून घेईल, तर त्याला तुमचा झगाही द्या आणि जर तो तुम्हाला त्याच्यासोबत एक मैल जाण्यास भाग पाडेल तर त्याच्यासोबत दोन मैल जा,' - नेहमीच घोषित केले की जर त्याच्यावर एखाद्या महामार्गावरील व्यक्तीने हल्ला केला तर त्याने तो प्रत्यक्षात आणला पाहिजे.

तो एक चीज विक्रेता होता (तो मजुरीसाठी नाही तर चांगले करण्याचा उपदेश करत होता), एके दिवशी बाजारातून परतताना, त्याच्या वर्षभराचा साठा भरण्यासाठी त्याच्या ग्राहकांकडून मोठ्या प्रमाणात पैसे मिळाल्यानंतर, एका दरोडेखोराने त्याच्यावर हल्ला केला, त्याचे पैसे मागितले आणि जर त्याने नकार दिला तर त्याला जीवे मारण्याची धमकी दिली. आदरणीय शांतीप्रिय माणसाने शांतपणे आणि दयाळूपणे उत्तर दिले, 'बरं, मित्रा, तुला किती हवे आहे, कारण मी ते तुला देईन आणि अशा प्रकारे तुला महामार्गावर दरोडा टाकण्याच्या गुन्ह्यापासून वाचवेन.' 'मला जे हवे आहे ते तू मला नक्कीच देशील का?' दरोडेखोराने विचारले. 'जर तुला माझ्याकडे आहे त्यापेक्षा जास्त पैसे मागितले नाहीत तर मी खरे सांगेन,' असे न मानणाऱ्याने उत्तर दिले. 'मग, मला पंधरा पौंड हवे आहेत,' (सुमारे पंचाहत्तर डॉलर्स). आवश्यक रक्कम त्याला मोजण्यात आली आणि बँक बिलांऐवजी सोन्यात देण्यात आली, जी, जर संख्या पाहिली असती तर आदरणीय

वडिलांनी बँकेला सूचित करून, व्यवहार करणे अशक्य झाले असते, त्याशिवाय, ते खर्च करताना तो चोर पकडला जाण्याच्या धोक्यात राहील अशी स्थिती निर्माण करून, त्याला बँक-नोटांऐवजी सोने का दिले हेही त्याच वेळी सांगितले, आणि असे म्हणाला, “दुर्दैवी माणसा, ही रक्कम मी तुला आनंदाने देतो. घरी जा. आपली कर्जे फेड. यापुढे प्रामाणिकपणे उपजीविका कर.”

“वर्षे उलटत गेली. शेवटी, त्या चांगल्या उपदेशकाला एक पत्र मिळाले, ज्यामध्ये मुद्दल आणि व्याज होते, आणि त्याच्या पापांची नम्र कबुली दरोडेखोराकडून देण्यात आली होती. त्यात त्याने म्हटले होते की त्याच्या आवाहनांनी त्याचा झोपलेला विवेक जागृत केला, ज्याने त्याला परतफेड आणि कबुली दोन्ही देईपर्यंत विश्रांती दिली नव्हती, शिवाय त्याचे जीवन पूर्णपणे बदलले होते.

“वाचका! अंतःकरण हे भीतीपेक्षा अधिक सामर्थ्यवान तत्त्व आहे, आणि त्याला दडपून टाकणे अधिक कठीण आहे.” सावधगिरी बाळगल्याने दुष्टांना सुरक्षित वाटू शकते; परंतु विवेकाला अशा प्रकारे दूर ठेवायचे नाही किंवा सुरक्षिततेच्या विचारांनी त्याचे निषेध दडपून टाकायचे नाहीत. शिक्षा शारीरिक भीतीला आवाहन करते, जी ओळखीविरुद्ध योग्य खबरदारी शांत करते, परंतु मुलांच्या विवेकाला योग्यरित्या विकसित करते आणि निर्देशित करते आणि प्रौढांवर घरगुती नैतिक जबाबदारी घेण्यास प्रोत्साहित करते आणि त्यामुळे एक प्रभावी सुधारणा घडवून आणली जाईल. वाचक! मी हे तुमच्यावर सोडतो, हा मनाचा नियम नाही का ते.

“रेव्ह. मिस्टर रॅमसे, दुसरे मेथोडिस्ट पाद्री, त्यांच्या लोकांकडून मिळणाऱ्या तिमाही संग्रहावर पूर्णपणे अवलंबून होते, जे त्यांच्या कुटुंबाचे पालनपोषण करण्यासाठी सर्वात मोठ्या आर्थिक दृष्ट्या पुरेसे नव्हते. ज्या रात्री या संग्रहांपैकी एक संग्रह घेण्यात आला त्या रात्री त्यांना त्यांच्या घरापासून ६२ मैल अंतरावर सहा ठिकाणी प्रचार करावा लागला आणि रात्री त्यांना परत येण्याची परवानगी नव्हती इतकी वादळी रात्र होती. रात्रीच्या वेळी, दोन दरोडेखोर त्यांच्या घरात घुसले, त्यांनी श्रीमती रॅमसे आणि त्यांच्या बहिणीला (घरात कोणीही पुरुष राहत नव्हते) फोन केला आणि पैसे कुठे आहेत हे जाणून घेण्याची मागणी केली. श्रीमती आर., त्यांच्या रात्रीच्या ड्रेसमध्ये, मेणबत्ती पेटवली आणि मौल्यवान ठेव असलेल्या ब्युरोकडे घेऊन गेल्या, चावी घेतली, ड्रॉवर उघडला आणि रुमालात ठेवलेले पैसे दाखवत म्हणाल्या, ‘आपल्याला फक्त हेच जगायचे आहे. हे प्रभूचे पैसे आहेत. तरीही, जर तुम्ही ते घ्याल तर ते आहे.’ ”या शब्दाने ती त्यांना सोडून

झोपायला गेली. दुसऱ्या दिवशी सकाळी, एका पैशाचे पैसे अबाधित आढळले. येथे, वरीलप्रमाणे, विवेकाला आवाहन केले गेले आणि त्याचे परिणामही तसेच होते." - फाउलरचे फ्रेनोलॉजिकल जर्नल.

मिशनरी आणि अरब

पॅलेस्टाईनमधील एक आदरणीय मिशनरी श्री. किंग यांनी शांततापूर्ण वर्तनाच्या परिणामाचे एक उल्लेखनीय उदाहरण नमूद केले, ज्याने एस्ट्रॅसिओनच्या मैदानावर अरबांच्या एका शक्तिशाली टोळीने हल्ला केला तेव्हा स्वतःचे आणि मोठ्या संख्येने लोकांचे जीवन वाचवले.

मिस्टर किंगच्या गटाची एक ट्रंक हरवली होती, जी काही अरबांनी चोरली होती असे त्यांना वाटले होते. परिणामी त्यांनी दोन अरबांना पकडले आणि त्यांना दोरीने बांधले, त्यांना लुटारू असल्याचे समजून. मिस्टर किंगच्या इच्छेविरुद्ध, ते त्यांच्या प्रवासात सोबत घेऊन गेले. लवकरच संपूर्ण गटावर अरबांच्या टोळीने हल्ला केला, ज्यांनी त्यांच्या भावांना सोडून दिले. मोठी धोक्याची घंटा वाजली; जेव्हा गटातील एक जण अरबांवर गोळीबार करणार होता तेव्हा मिस्टर किंगने आक्षेप घेतला आणि इतरांनी वाईट हेतू टाळण्यासाठी वेळीच हस्तक्षेप केला. लवकरच कोफिलाच्या प्रत्येक भागावर हल्ला झाला आणि मिस्टर किंगने निरीक्षण केले:

"बोलण्याची वेळ नव्हती. सगळीकडे गोंधळ होता. कोणालाही कळत नव्हते की त्याला जीवनाची अपेक्षा आहे की मृत्यूची. तथापि, नंतरचे आमच्याकडे पाहत होते. आमचे सामान शेवटी तुटले होते. अरबांकडून थोडासा थांबल्यासारखे वाटले आणि मला आशा होती की, आमच्या सामानावर समाधानी होऊन ते आम्हाला शांततेने जाऊ देतील. पण एका क्षणात मी त्यांना पुन्हा येताना पाहिले. मला वाटले की कदाचित सर्व काही हरवले आहे आणि त्यांनी आमचे सामान थांबवल्यामुळे ते आता आमचे प्राण घेण्याचा विचार करत आहेत. तो एक भयानक क्षण होता. मी फक्त एवढेच म्हणू शकलो, 'स्वर्ग आमचे रक्षण कर.' मी कोफिलासमोर होतो आणि थोडे पुढे असताना, एक अरब शेख त्याच्या घोड्यावर बसून हातात एक मोठी काठी घेऊन माझ्याकडे उडत आला. थांबून मी त्याला भाऊ म्हणून हाक मारली; आणि म्हणालो, 'मला काही इजा करू नकोस, मी तुला इजा केलेली नाही.'

“मी त्याच्याशी शांततेचे आणि सौम्यतेचे शब्द बोललो. त्यावर त्याने उगारलेला काठी खाली सोडली, थांबला, ऐकू लागला, आणि थोड्याच वेळात मागे फिरला; आणि लगेचच मी त्याला आमचा पाठलाग करणाऱ्यांपैकी काहींना परत हाकलताना पाहिले. त्यानंतर ‘अयमन’ (सुरक्षा) असा आवाज आम्हाला ऐकू आला; आणि तो आवाज आमच्या कानांना किती दिलासा देणारा होता, हे वेगळे सांगायला नको.”

“मला आश्चर्य वाटले की सामानालाही लवकरच पुढे जाण्याची परवानगी देण्यात आली. हा हल्ला शौर्यपूर्ण होता आणि अरबांनी असा हल्ला केला की जणू ते जीवन किंवा मृत्युपर्यंत आपला मुद्दा पुढे नेण्याचा दृढनिश्चय करत होते. आणि मला यात काही शंका नाही की जर त्यांच्या पक्षातील एक जण आपल्या हातून पडला असता तर तो आपल्या सर्वांच्या कतलीचा संकेत ठरला असता.”

आफ्रिकेतील एक ख्रिश्चन जमात

खालील मनोरंजक घटना मोफॅटच्या दक्षिण आफ्रिकेतून काँपी केली आहे. ही घटना मूळ आफ्रिकन लोकांच्या एका दुर्गम गावात घडली, जिथे रहिवासी होते ज्यांना ख्रिश्चन शिक्षक मिळाले होते आणि ते नुकतेच बर्बरतेच्या स्थितीतून बाहेर पडत होते:

“हे छोटे ख्रिश्चन गट एका शब्बाथ दिवशी सकाळी गावाच्या मध्यभागी लोकांसोबत भेटले होते, दिवसाच्या सेवेपूर्वी सकाळची प्रार्थना सभा आयोजित करण्यासाठी. ते बसलेले नव्हते तेव्हाच आतून लुटारूंचा एक गट आला, जिथे ते लुटण्यासाठी गेले होते आणि त्यांच्या इच्छेनुसार यशस्वी न झाल्याने, परत येताना या गावावर हल्ला करण्याचा निर्णय घेतला.

“मोशेन (प्रमुख) उठला आणि त्याने लोकांना शांत बसण्याची आणि यहोवावर विश्वास ठेवण्याची विनंती केली, तो दरोडेखोरांना भेटायला गेला. त्यांना काय हवे आहे असे विचारल्यावर, भयावह उत्तर मिळाले, ‘तुमची गुरेढोरे, आणि तुम्ही प्रतिकार करण्यासाठी शस्त्रे उचलली तर ते तुमच्या धोक्यात आहे.’ ‘माझी गुरेढोरे आहेत,’ प्रमुखाने उत्तर दिले, आणि नंतर निवृत्त झाला आणि प्रार्थना सभेत पुन्हा आपले स्थान स्वीकारले. एक भजन गायले गेले, एक अध्याय वाचला गेला आणि नंतर सर्वांनी देवासमोर गुडघे टेकून प्रार्थना केली, जो त्यांना त्यांच्या संकटात वाचवू शकत होता.

"ते दृश्य इतके पवित्र आणि गंभीर होते की ते इतक्या गुंडांच्या टोळीला पाहता येणार नाही; ते सर्वजण तिथून निघून गेले, लोकांच्या एकाही वस्तूला स्पर्श न करता."

मोरावियन इंडियन्स

पश्चिमेकडील भारतीयांच्या एका लहान जमातीचे मोरावियन मिशनऱ्यांनी त्यांच्या धर्मात रूपांतर केले होते, ज्याचा एक मुद्दा असा आहे की ख्रिश्चन निष्पापपणे लढू शकत नाहीत, अगदी त्यांचे प्राण वाचवण्यासाठीही. काही काळानंतर, उत्तरेकडील काही अंतरावर असलेल्या एका मोठ्या जमातीने त्यांच्यावर शत्रुत्वाचा हल्ला केल्याची गुप्तचर माहिती मिळाल्याने या लहान शांततावादी जमातीला अत्यंत चिंता आणि त्रास झाला. त्यांनी त्यांच्या मोरावियन शिक्षकांना सल्ला मागितला. अशा परिस्थितीत लढाई कशी टाळता येईल हे त्यांना कळत नव्हते. जर त्यांनी प्रतिकार केला नाही तर त्यांना त्यांच्या शत्रूंकडून पूर्णपणे नष्ट केले जाईल अशी भीती त्यांना वाटत होती.

त्यांना प्रेमाने आणि कळकळीने त्यांच्या तत्वांचे पालन करण्यास आणि देवावर विश्वास ठेवण्यास सांगितले गेले. त्यांना शत्रू जमातीच्या संख्येबद्दल आणि जर त्यांनी प्राणघातक शस्त्रे आपला आधार बनवण्याचा विचार केला तर त्यांचे भवितव्य किती अनिश्चित असेल याबद्दल सांगण्यात आले. त्यांना त्यांच्या काही ज्येष्ठ पुरुषांना प्रतिनिधी मंडळ म्हणून निवडण्याचा आणि त्यांच्या परिस्थितीनुसार त्यांना पसंतीच्या खाद्यपदार्थांच्या आणि इतर वस्तूंच्या भेटवस्तू पुरवण्याचा सल्ला देण्यात आला. हे आदरणीय प्रतिनिधी मंडळ, त्यांच्या वाळलेल्या टोपल्या वगळता पूर्णपणे निःशस्त्र होते. धान्य, फळे इत्यादींनी पुढे जाऊन गावापासून काही अंतरावर शत्रूला भेटायचे होते. दरम्यान, मागे राहिलेल्यांनी आत्म्यांच्या पित्याला त्याच्या संरक्षणासाठी एकत्रितपणे प्रार्थना करायची होती.

हा सल्ला स्वीकारण्यात आला, निष्ठेने त्याचे पालन करण्यात आले, आणि तो यशस्वीपणे अंमलात आणण्यात आला. शत्रुत्व दाखवणारे आदिवासी त्यांच्या असहाय्य भक्ष्याकडे पुढे सरकत होते. साध्या पण अर्थपूर्ण भेटवस्तू घेऊन वृद्ध पुरुष त्यांना सामोरे जाण्यास बाहेर पडले. हे दृश्य पाहून आक्रमक चकित आणि भारावून गेले, आणि त्यांनी आपले टॉमहॉक उचललेलेच थांबवले. जेव्हा प्रतिनिधी पुढील रेषांपर्यंत पोहोचले,

तेव्हा त्या जणू काही जादूने उघडल्या गेल्या, आणि त्यांना प्रमुख सॅचेमच्या उपस्थितीत जाण्यास मोकळा मार्ग देण्यात आला. त्यांच्या वयाने आणि नम्रतेने त्याच्या मनात त्वरित आदर उत्पन्न केला. त्याने त्यांच्या भेटवस्तू स्वीकारल्या, शांततेच्या सल्ल्यांकडे लक्ष दिले, आपली मैत्री जाहीर केली, आणि त्यांना या आश्वासनासह परत पाठवले की त्यांच्या जमातीतील कोणीही त्यांच्या जमातीला इजा करणार नाही; तसेच जर त्यांच्यावर कोणताही हल्ला झाला तर तो आणि त्याचे लोकच त्यांचे रक्षणकर्ते असतील, असेही त्याने जाहीर केले. अशा रीतीने हे खरे ख्रिस्ती आदिवासी येऊ घातलेल्या संकटापासून पूर्णपणे वाचले, आणि आपल्या झोपड्यांत निवांत बसले—अशा सुरक्षिततेच्या भक्कम तटांनी वेढलेले, जे केवळ या दैवी तत्वांमुळे आणि त्यांचे सर्वथा परिपूर्ण कर्तेच उभारू शकतात.

ग्रेस हिलचे मोरावियन

१७९३ मध्ये आयर्लंडमधील बंडाच्या वेळी, बंडखोरांनी वेक्सफोर्ड काउंटीतील ग्रेस हिल येथील मोराव्हियन वसाहतीवर हल्ला करण्याचा बराच काळ विचार केला होता, असे म्हटले जाते. शेवटी, त्यांच्या धमक्यांची पूर्तता करण्यासाठी, त्यांच्यातील एक मोठा गट शहराकडे कूच केला. परंतु या कठीण आपत्कालीन परिस्थितीत त्यांच्या तत्वांशी प्रामाणिक असलेल्या मोराव्हियन लोकांनी शस्त्रे घेऊन त्यांचा सामना केला नाही; परंतु त्यांच्या उपासनेच्या ठिकाणी जमून, धोक्याच्या वेळी यहोवाला त्यांचे ढाल आणि संरक्षक बनण्याची विनंती केली. सशस्त्र प्रतिकाराची अपेक्षा करणाऱ्या शत्रु टोळ्या इतक्या अनपेक्षित आणि प्रभावी दृश्याने आश्चर्यचकित झाल्या; त्यांनी मोराव्हियन लोकांच्या प्रार्थना आणि स्तुती ऐकल्या; त्यांनी स्वतःसाठी केलेल्या विनंत्या ऐकल्या; आणि संपूर्ण दिवस आणि रात्र रस्त्यावर थांबल्यानंतर, ते एका संमतीने वळले आणि निघून गेले, एकाही व्यक्तीला दुखापत न होता.

शेकर्स

"शेकर्सनाही ते संरक्षण मिळाले आहे जे शांततावादी तत्वांना निश्चितच मिळेल. १८१२ च्या सुमारास, इंडियानाच्या रहिवाशांना भारतीयांच्या आक्रमणामुळे त्रास सहन करावा लागला; परंतु त्या प्रदेशात राहणारे शेकर्स, जरी त्यांच्याकडे सैन्यदल आणि शस्त्रे नसली तरी, त्यांच्याभोवती विनाशाचे काम चालू असताना ते पूर्णपणे सुरक्षित

असल्याचे दिसून येते. एकदा एका प्रमुख सरदाराला प्रश्न विचारण्यात आला होता की, भारतीयांनी शेकर्सवर तसेच इतरांवर हल्ला का केला नाही आणि त्यांना जखमी का केले नाही. त्याचे उत्तर होते, 'आम्ही योद्धे शांतताप्रिय लोकांमध्ये हस्तक्षेप का करतो? आम्हाला माहिती आहे की, ते लोक लढणार नाहीत. अशा लोकांना दुखवणे हे लज्जास्पद ठरेल.'" - शांतीचा मित्र.

भारतीय आणि क्वेकर कुटुंब

सिन्सिनाटी येथील एका बुद्धिमान क्वेकर व्यक्तीने मला पुढील घटना सांगितली—अहिंसक प्रतिकाराचे तत्त्व रानटी लोकांवरसुद्धा किती मोठा प्रभाव टाकू शकते, याचा पुरावा म्हणून. शेवटच्या युद्धाच्या काळात, आमच्या पश्चिम सीमेवरील एका छोट्या वसाहतीतील रहिवाशांमध्ये एक क्वेकर आपल्या कुटुंबासह राहत होता. जेव्हा आदिवासींनी विध्वंसक हल्ले सुरू केले, तेव्हा क्वेकर आणि त्याचे कुटुंब वगळता सर्व रहिवासी आतल्या वसाहतीकडे पळून गेले. मात्र त्याने तिथेच राहण्याचा निर्धार केला, आणि आपल्या शत्रूंना पूर्ण विश्वास व दयाळूपणाने निःशस्त्र करण्याच्या या साध्या नियमावर पूर्णपणे अवलंबून ठरण्याचे ठरवले.

एके दिवशी सकाळी त्याने त्याच्या खिडकीतून जंगलातून त्याच्या घराकडे येणाऱ्या जंगली प्राण्यांची एक फाईल पाहिली. तो ताबडतोब बाहेर गेला आणि त्यांना भेटला आणि पक्षाच्या नेत्याकडे हात पुढे केला. पण त्याने किंवा इतरांनी त्याला काहीही कळवले नाही - ते त्याच्या घरात घुसले आणि शस्त्रे शोधत होते, आणि जर त्यांना शस्त्रे सापडली असती तर त्यांनी कुटुंबातील प्रत्येक सदस्याची हत्या केली असती. तथापि, तेथे कोणीही नव्हते आणि त्यांनी शांतपणे त्याने त्यांच्यासमोर ठेवलेल्या अन्नाचा आनंद घेतला आणि त्याला शांततेत सोडले.

जंगलाच्या प्रवेशद्वारावर, त्याने पाहिले की ते थांबले आणि एक परिषद घेत असल्याचे दिसून आले. लवकरच त्यांच्यातील एक जण बाकीच्यांना सोडून उडी मारणाऱ्या त्याच्या निवासस्थानाकडे आला. तो दारापाशी पोहोचला, त्यावर एक साधा पांढरा पंख बांधला आणि जेव्हा ते सर्व गायब झाले तेव्हा तो त्याच्या टोळीकडे परतला. त्यानंतर, त्या पांढऱ्या पंखाने त्याला जंगली लोकांपासून वाचवले; कारण जेव्हा जेव्हा एखादा गट जवळून येत असे आणि ते पाहत असे, तेव्हा ते त्यांच्यासाठी शांतीचे चिन्ह होते. या प्रकरणात, आपल्याला आढळते की दयाळूपणाचा नियम जंगली शत्रूंना देखील

निःशस्त्र करतो, ज्यांचे पांढरे पंख त्यांच्या लाल भावांना सांगत होते की क्वेकर एक पेनचा अनुयायी आणि त्यांच्या वंशाचा मित्र. - मॉन्टगोमेरीचा दयाळूपणाचा नियम.

लूचू बेटांचे रहिवासी

ही बेटे चिनी समुद्राच्या शेजारी आहेत. त्यांना अनेक खलाशी आणि इतरांसह कॅप्टन बेसिल हॉल यांनी भेट दिली आहे. ते म्हणतात की त्यांच्याकडे किल्ले, सैनिक, चौकी, शस्त्रे किंवा सैनिक नाहीत आणि ते युद्धकलेबद्दल पूर्णपणे अनभिज्ञ असल्याचे दिसून येते. ते दयाळू, आदरातिथ्यशील, विनम्र, प्रामाणिक आणि काही यांत्रिक कलांशी परिचित आहेत. बरं, त्यांचे नशीब काय होते? आपल्या विरोधकांच्या अविचारी दृष्टिकोनातून विचार करून, आपण त्यांचा संपूर्ण नाश अंदाज लावला पाहिजे. पण त्यांचा नाश झाला आहे का? अगदी उलट. त्यांना शांती, सुरक्षितता आणि आनंदात जतन केले गेले आहे. "ऑलिव्ह फांदी" त्यांच्या किनाऱ्यावर लावली आहे आणि ते त्याखाली बसले आहेत, "त्यांना घाबरवण्याचे धाडस कोणीही करत नाही." - मॅकक्री.

भारतीय आणि क्वेकर बैठक

मला खालील किस्सा कुठेतरी भेटला आहे, पण आता कुठे ते आठवत नाही. पश्चिम न्यू यॉर्क किंवा पेनसिल्व्हेनियामध्ये, भारतीय युद्धाच्या काळात, लाकडाचे बैठकीचे घर बांधलेल्या फ्रेंड्सच्या एका परिसरात, त्यांच्या सोसायटीच्या पद्धतीने नियमितपणे एकत्र येत असत. त्यांना आमंत्रित केले गेले होते आणि सैन्याच्या आणि त्याच्या तटबंदीच्या संरक्षणात येण्याचे आवाहन केले गेले होते. परंतु त्यांनी मानवी बाहूवर असा कोणताही विश्वास व्यक्त करून त्यांची साक्ष सोडण्यास नकार दिला. परिणामी, त्यांना सीमेवरील त्या भागात प्रत्येक भटक्या योद्ध्यांच्या टोळीच्या हल्ल्याचा सामना करावा लागला.

एके दिवशी, त्यांच्या उद्धट सभागृहात शांतपणे भक्तीभावाने बसलेले असताना, अचानक भारतीयांचा एक गट त्या ठिकाणी आला, ज्यांनी रंगकाम केले होते आणि कतलीच्या कामासाठी सशस्त्र शस्त्रे सज्ज होती. ते घराच्या उघड्या दारातून इकडे तिकडे जात होते, इमारतीच्या आत आणि आजूबाजूला जिजासेने पाहत होते, जोपर्यंत

शांत उपासकांना पुरेसे ओळखता येत नव्हते, तोपर्यंत ते आदराने आत शिरले आणि त्यांच्यात सामील झाले. मुख्य मित्रांनी शांतीचा हात पुढे करून त्यांचे स्वागत केले आणि घराने दिलेल्या आसनांवर ते बसले, जे ते सभा नियमितपणे विसर्जित होईपर्यंत आदरपूर्वक शांततेत बसले. त्यानंतर सोसायटीच्या प्रमुख व्यक्तीने त्यांना जवळच्या एका निवासस्थानी आमंत्रित केले आणि आतिथ्यपूर्वक रिफ्रेश केले.त्यांच्या जाण्यावर भारतीय प्रमुखाने आपल्या यजमानांना बाजूला घेतले आणि त्याला आणि त्याच्या लोकांना लाल माणसांच्या सर्व लुटालूटांपासून परिपूर्ण सुरक्षिततेचे आश्वासन दिले. तो म्हणाला, "जेव्हा भारतीय या ठिकाणी येतात, तेव्हा भारतीयांना प्रत्येक गोऱ्या माणसाला टोमहॉक करायचे होते. पण जेव्हा भारतीयांना बंदुका नसलेला, लढाऊ शस्त्रे नसलेला, इतका शांत, शांतताप्रिय, महान आत्म्याची पूजा करणारा गोरा माणूस सापडला, तेव्हा महान आत्मा भारतीयांच्या हृदयात म्हणतो - त्यांना दुखवू नका, त्यांना दुखवू नका!"

असे म्हणत, त्याने शेवटचा मैत्रीपूर्ण ताबा घेतला आणि आपल्या अनुयायांसह अशा गोऱ्या माणसाला शोधण्यासाठी घाईघाईने निघाला ज्याचा प्राणघातक शस्त्रांवरील विश्वास विनाशाला आमंत्रण देत होता.

टायरोलमधील ख्रिश्चन शहर

लिडिया मारिया चाइल्डने बोस्टन कुरिरअरला लिहिलेल्या पत्रांपैकी एकाचा सुंदर उतारा खालीलप्रमाणे आहे. मी ते केवळ एक आनंददायी वाचन म्हणून नव्हे तर अत्यंत गांभीर्याने विचारात घेण्यासारखे आहे:

"आज नाताळ आहे. पूर्वेकडून पश्चिमेकडे, उत्तरेकडून दक्षिणेकडे, लोक तुच्छ मानलेल्या नाझरेनच्या स्तुतीचे स्तोत्र गात आहेत आणि त्याच्या वधस्तंभावर गुडघे टेकून त्याची पूजा करतात. प्रेमाच्या तत्वाला - विश्वाच्या स्त्रीत्वाला, ख्रिश्चन धर्माच्या सर्वात अंतरंग केंद्राला - ही सार्वत्रिक श्रद्धांजली किती सुंदर आहे. ही दैवी कल्पना आहे जी तिला इतर सर्व धर्मांपासून वेगळे करते, आणि तरीही ज्या कल्पनेत ख्रिश्चन राष्ट्रे इतकी कमी श्रद्धा दाखवतात, ती कल्पना अशी आहे की ते फक्त त्या सुवार्तेची शपथ घेत राहिले जे म्हणते, 'अजिबात शपथ घेऊ नका.'"

"शतके उलटून गेली आहेत, आणि अनंत संघर्षामधून 'आपल्या छोट्याशा दिवसात' शांती आणि सद्भावना निर्माण झाली आहे का? येशूच्या शब्दांवर प्रामाणिक विश्वास लवकरच देवदूतांनी गायलेल्या भविष्यवाणीची पूर्तता करेल. परंतु जग म्हणत राहते की, 'अपात्र क्षमा आणि परिपूर्ण प्रेमाचा हा सिद्धांत, जरी सुंदर आणि पवित्र असला तरी, आता प्रत्यक्षात आणता येणार नाही; लोक त्यासाठी तयार नाहीत.' तोच आत्मा म्हणतो, 'गुलामांची मुक्तता करणे सुरक्षित राहणार नाही; त्यांना प्रथम स्वातंत्र्यासाठी योग्य बनवले पाहिजे.' जणू काही गुलामगिरी कधीही मानवांना स्वातंत्र्यासाठी योग्य बनवू शकते, किंवा युद्ध कधीही राष्ट्रांना शांततेकडे नेऊ शकते! तरीही हे सबबी गंभीरपणे सांगणारे लोक त्या भिऱ्या आईच्या उथळ बुद्धीवर हसतात, जिने घोषित केले होते की तिचा मुलगा पोहायला शिकेपर्यंत कधीही पाण्यात उतरू नये." ज्यांनी शांतीच्या तत्वांवर विश्वास ठेवण्याचे धाडस केले आहे, त्यांना नेहमीच ते पूर्णपणे सुरक्षित आढळले आहे. जर असा मार्ग ख्रिश्चन तत्वाचा परिणाम आहे आणि मानवतेसाठी खोल मैत्री. उत्तर अमेरिकेतील भारतीयांइतके हे स्थान कोणाला समजण्याची शक्यता कमी होती? तरीही त्यांनी विल्यम पेनच्या पायावर टोमहॉक्स आणि चाकू किती सहजतेने ठेवले! ज्या तीन कवेकरांवर हल्ला करण्यासाठी ते ओळखले जात होते त्यांना मारल्याबद्दल त्यांनी किती नम्र दुःखाने माफी मागितली! 'त्या माणसांकडे शस्त्रे होती,' ते म्हणाले, 'आणि म्हणूनच आम्हाला माहित नव्हते की ते लढाऊ नाहीत. आम्हाला वाटले की ते कवेकर असल्याचे भासवत आहेत, कारण ते भिऱे होते.' लायमन आणि मुन्सनची हत्या करणाऱ्या पूर्वेकडील क्रूर लोकांनीही असाच सबब सांगितला. 'त्यांच्याकडे शस्त्रे होती,' ते म्हणाले, 'आणि म्हणून आम्हाला वाटले की ते ख्रिश्चन मिशनरी नव्हते, तर शत्रू होते. जर आम्हाला माहित असते की ते देवाचे लोक आहेत तर आम्ही त्यांचे कोणतेही नुकसान केले नसते.'

"जर एखाद्या राष्ट्राला युद्धाचा त्याग करण्याची आणि संपूर्ण पृथ्वीवर घोषणा करण्याची इतकी उच्च बुद्धी मिळाली तर, 'आम्ही कोणत्याही चिथावणीला बळी पडणार नाही; जर इतर राष्ट्रांना आपल्याविरुद्ध काही असेल तर आम्ही परस्पर निवडलेल्या पंचांद्वारे प्रश्न सोडवू; तुम्हाला वाटते की कोणताही राष्ट्र अशा लोकांवर युद्ध करण्याचे धाडस करेल? नाही, खरोखर, त्यांना अशा कृत्याची स्वाभाविकपणे लाज वाटेल, जसे पुरुष आता एखाद्या स्त्रीवर किंवा मुलावर हल्ला करण्यास लाजतात. जरी असा मार्ग अवलंबण्यास पुरेसे नीच आढळले तरी, संपूर्ण सुसंस्कृत जग त्यांच्यावर ओरडेल आणि सार्वत्रिक संमतीने त्यांना राजद्रोही आणि खुनी म्हणून घोषित करेल. आणि खुनी ते असतील, जरी या संज्ञेच्या सामान्य स्वीकृतीत.

“मी एका विशिष्ट रेजिमेंटबद्दल वाचले आहे ज्याला एका लहान शहरात (मला वाटतं टायरोलमध्ये) कूच करून ते ताब्यात घेण्याचा आदेश देण्यात आला होता. हे ठिकाण ख्रिस्ताच्या सुवार्तेवर विश्वास ठेवणाऱ्या आणि कृतींद्वारे त्यांचा विश्वास सिद्ध करणाऱ्या वसाहतीने वसवले होते. शेजारच्या गावातील एका कुरियरने त्यांना कळवले की सैन्य शहर ताब्यात घेण्यासाठी पुढे येत आहे. त्यांनी शांतपणे उत्तर दिले, ‘जर त्यांना हवे असेल तर ते ते घ्यावेच लागेल.’ लवकरच सैनिक रंगीत घोडेस्वार घेऊन आले आणि त्यांच्या पतींनी त्यांचा तीव्र विरोध केला. त्यांनी शत्रू शोधण्यासाठी आजूबाजूला पाहिले आणि त्यांना शेतकरी त्याच्या नांगरावर, लोहार त्याच्या एव्हीलवर आणि स्त्रिया त्यांच्या मंथन आणि चरखांवर दिसल्या. मुले संगीत ऐकण्यासाठी आरडाओरडा करत होती आणि मुले सुंदर प्रशिक्षकांना पाहण्यासाठी धावत होती, पंख आणि चमकदार बटणे असलेले, ‘एकोणिसाव्या शतकातील हर्लेक्विन’. अर्थात, यापैकी कोणीही गोळीबार करण्यासाठी योग्य स्थितीत नव्हते. ‘तुमचे सैनिक कुठे आहेत?’ त्यांनी विचारले. ‘आमच्याकडे एकही नाही,’ संक्षिप्त उत्तर होते. ‘पण आम्ही शहर ताब्यात घेण्यासाठी आलो आहोत.’ ‘बरं, मित्रांनो, ते तुमच्यासमोर आहे.’ ‘पण इथे लढायला कोणी नाही का?’ ‘नाही, आपण सर्व ख्रिश्चन आहोत.’ इथे एक अशी आणीबाणी होती जी लष्करी शाळांनी पूर्णपणे टाळली होती. हा असा प्रतिकार होता की ज्याला कोणतीही गोळी भेदू शकत नव्हती—पूर्णपणे बॉम्बप्रूफ असा एक किल्ला. सेनापती पूर्णपणे गोंधळून गेला.

“लढायला कोणीच नसेल, तर लढायचे कसे?” असे तो म्हणाला. “अशा प्रकारच्या गावावर ताबा मिळवणे अशक्य आहे.” म्हणून त्याने घोड्यांची तोंडे मागे वळवण्याचा आदेश दिला, आणि ते घोडे त्या मानवप्राण्यांना गावाबाहेर घेऊन गेले—ते जितके निष्पापपणे गावात आले होते, तितकेच निष्पापपणे बाहेर गेले, आणि कदाचित थोडेसे अधिक शहाणेही झाले.

“लहान प्रमाणात केलेला हा प्रयोग दर्शवितो की जर लोकांना फक्त ते ज्या धर्मावर विश्वास ठेवतात त्यावरच विश्वास असता तर सैन्य आणि नौदलापासून मुक्त होणे किती सोपे झाले असते. जेव्हा फ्रान्सने अलीकडेच आपले सैन्य कमी केले तेव्हा इंग्लंडने लगेचच तेच केले; कारण एका सैन्याच्या अस्तित्वामुळे दुसऱ्या सैन्याची आवश्यकता निर्माण होते, जोपर्यंत पुरुषांना वर उल्लेख केलेल्या बॉम्ब-प्रूफ किल्ल्यात सुरक्षितपणे बंदिस्त केले जात नाही.”

त्याच फलदायी आणि बोधप्रद लेखणीने दुसऱ्या लेखातील खालील उतारे वरील लेखात जोडल्याबद्दल मी माफी मागणार नाही. “जर मी मानवजातीला हे पटवून देण्यासाठी किंचितही मदत करू शकलो की वाईटावर चांगुलपणाने मात करण्याची ख्रिस्ती शिकवण ही केवळ एक सुंदर भावना नाही—जशी तरुणीच्या वक्षस्थळी मोती शोभून दिसतात तशी धार्मिक लोकांना शोभणारी भावना नाही—तर खरोखरच तीच सर्वोच्च बुद्धिमत्ता, सर्वात धैर्यवान पुरुषार्थ, सर्वात व्यापक तत्त्वज्ञान आणि सर्वात शहाणी राजकीय अर्थव्यवस्था आहे—तर असे ध्येय जीवन जगण्यास पूर्णपणे योग्य आहे.”

“ते इतके आहे याचे पुरावे पुरेसे आहेत की शांतता तत्त्वांचा व्यावहारिक अवलंब नेहमीच सुरक्षित राहिल, अगदी क्रूर माणसांसह आणि अत्यंत हताश परिस्थितीतही, जर असा मार्ग भ्याडपणावर आधारित नसून तत्त्वावर आधारित आहे हे स्पष्टपणे समजून घेण्याची संधी मिळाली तर.”

“जेव्हा कॅप्टन बॅक त्याचा मित्र कॅप्टन रॉसच्या शोधात ध्रुवीय प्रदेशात गेला तेव्हा तो एस्किमोच्या एका तुकडीत सापडला, ज्यांनी कधीही गोरा माणूस पाहिला नव्हता. प्रमुखाने त्या अनोळखी व्यक्तीच्या डोक्यावर भाला फेकण्यासाठी तो उचलला; पण जेव्हा कॅप्टन बॅक शांतपणे आणि निःशस्त्रपणे जवळ आला तेव्हा भाला खाली पडला आणि त्या असभ्य क्रूर माणसाने त्याच्यावर विश्वास ठेवणाऱ्या भावाचे आनंदाने स्वागत केले. जर कॅप्टन बॅकने नेहमीचा नियम स्वीकारला असता की अशा आपत्कालीन परिस्थितीत शस्त्रे बाळगणे आवश्यक आहे, तर तो कदाचित स्वतःचा आणि त्याच्या साथीदारांचा मृत्यू घडवून आणला असता.”

कदाचित शांततेच्या तत्त्वांची सर्वात कठीण परीक्षा आयर्लंडमध्ये १७९८ च्या संस्मरणीय बंडाच्या वेळी आली होती. त्या भयंकर संघर्षादरम्यान आयर्लंडचे क्वेकर सतत दोन आर्मीमध्ये होते. प्रोटेस्टंट पक्ष त्यांच्याकडे संशयाने आणि द्वेषाने पाहत असे कारण त्यांनी लढण्यास किंवा लष्करी कर भरण्यास नकार दिला होता; आणि बंडखोरांच्या भयंकर जमावाने ते मृत्यूचे पुरेसे कारण मानले की ते कॅथोलिक धर्मावर विश्वास ठेवणार नाहीत किंवा आयर्लंडच्या स्वातंत्र्यासाठी लढण्यास मदत करणार नाहीत. दोन्ही पक्षांमध्ये विजय आलून पालटून आला आणि गृहयुद्धात नेहमीप्रमाणे, विजेत्यांनी त्यांच्या झेंड्याखाली कूच न करणाऱ्यांचा जवळजवळ अंदाधुंद नाश केला.

तो काळ सर्वांसाठी धोकादायक होता, परंतु केवळ क्वेकरांनाच दोन्ही बाजूंनी जोरदार गोळीबाराचा सामना करावा लागला. युद्ध सुरू होण्याच्या जवळजवळ दोन वर्षांपूर्वी त्यांनी आपतीची पूर्वकल्पना देत त्यांच्या सर्व बंदुका आणि शिकार करण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या इतर शस्त्रांचा सार्वजनिकरित्या नाश केला. परंतु शांततेच्या हेतूंचा हा संकल्प सरकारला समाधानी करण्यासाठी पुरेसा नव्हता, कारण सरकारला त्यांच्याकडून युद्धासारखी मदत हवी होती. त्यांच्यावर सर्व बाजूंनी धमक्या आणि अपमानाचा ढीग लावण्यात आला; परंतु त्यांनी दोन्ही पक्षांचे भले करण्याचा आणि दोघांचेही नुकसान करण्याचा त्यांचा संकल्प दृढपणे पाळला. त्यांची घरे विधवा आणि अनाथांनी भरलेली होती, आजारी, जखमी आणि मृतांनी भरलेली होती, जी निष्ठावंत आणि बंडखोर दोघांचीही होती. कधीकधी, जेव्हा कॅथोलिक बंडखोर विजयी होत असत, तेव्हा ते प्रोटेस्टंट कुटुंबांनी भरलेली क्वेकर घरे पाहून खूप संतापायचे. जर त्यांच्या शत्रूंना ताबडतोब रस्त्यावर कतल करण्यासाठी वळवले नाही तर ते त्यांच्या पिस्तूल दाखवत असत आणि मृत्युची धमकी देत असत. परंतु जेव्हा ख्रिश्चन सौम्यपणे उत्तर देत असे, "मित्रा, तुला जे करायचे ते कर, मी तुला किंवा इतर कोणत्याही मानवाला इजा करणार नाही." तेव्हा पिस्तूल खाली पडायचे. गृहयुद्धाच्या क्रूर तीव्रतेतही, असे शब्द बोलणाऱ्यावर लोक गोळीबार करू शकत नव्हते. त्यांना दिसले की हे भ्याडपणा नाही तर त्यांच्या शौर्यापेक्षा खूप वरचे शौर्य आहे.

एकदा, एका बंडखोराने क्वेकर घर जाळून टाकण्याची धमकी दिली, जर मालकाने तेथे आश्रय घेतलेल्या प्रोटेस्टंट महिला आणि मुलांना हाकलून लावले नाही तर. "मी काही करू शकत नाही," मित्राने उत्तर दिले, "जोपर्यंत माझे घर आहे तोपर्यंत मी ते असहाय्य आणि संकटग्रस्तांना मदत करण्यासाठी उघडे ठेवेन, मग ते तुमच्या गटातील असोत किंवा तुमच्या शत्रूंचे असोत. जर माझे घर जाळले गेले तर मला त्यांच्यासोबत बाहेर काढले पाहिजे आणि त्यांचे दुःख वाटून घ्यावे लागेल." तो योद्धा मागे हटला आणि ख्रिश्चनला कोणतेही नुकसान केले नाही.

प्रोटेस्टंट पक्षाने बॅलिटोरच्या क्वेकर स्कूलमास्टरला ताब्यात घेतले आणि म्हटले की त्यांना घरी शांत राहण्याचे कोणतेही कारण दिसत नाही, तर त्यांना त्याच्या मालमतेचे रक्षण करणे बंधनकारक होते. "मित्रांनो, मी कोणत्याही पुरुषाला माझ्यासाठी लढायला सांगितले नाही," शाळेतील शिक्षकाने उत्तर दिले. पण त्यांनी त्याला ओढत नेले, शपथ घेतली की त्याने किमान एक गोळी तरी थांबवावी. त्याचे घर आणि शाळा तिथे आश्रय घेतलेल्या महिला आणि मुलांनी भरलेली होती, कारण या रक्तरंजित स्पर्धेदरम्यान शांततेच्या माणसांची घरे हीच सुरक्षिततेची एकमेव ठिकाणे होती हे एक

बोधप्रद सत्य होते. काही महिला सैनिकांच्या मागे गेल्या आणि त्यांना विनंती करत होत्या की त्यांचा मित्र आणि संरक्षक, जो आजारी आणि उपाशी लोकांसाठी शस्त्रे आणि दारुगोळ्यासाठी इतरांपेक्षा जास्त खर्च करत होता, त्याला घेऊन जाऊ नका. शाळेतील शिक्षक म्हणाले, “माझ्या मित्रांनो, काळजी करू नका. मी या शेजाऱ्यांना माफ करतो; कारण ते जे करीत आहेत ते माझ्या तत्वांबद्दल आणि भावनांबद्दल अज्ञानामुळेच करीत आहेत. ते माझा जीव घेऊ शकतात, पण मला माझ्या कोणत्याही सहजीवाला इजा करायला भाग पाडू शकत नाहीत.” कॅथलिकांनी जसे केले होते, तसेच प्रोटेस्टंटानीही केले; ते निघून गेले, आणि शांततेच्या त्या माणसाला त्याच्या दैवी कवचात सुरक्षित सोडून दिले.

नागरिक युद्धामुळे, अर्थातच, कट्टरतेच्या ज्वाळा अधिकच भडकल्या. एका प्रसंगी, बंडखोरांनी अत्यंत अशक्त तब्येतीचा एक श्रीमंत वृद्ध क्वेकर पकडला, आणि तो त्यांच्या सोबत एका कॅथलिक पाद्रीकडे जाऊन बाप्तिस्मा घेण्यास तयार झाला नाही, तर त्याला गोळी घालण्याची धमकी दिली. ते त्याला फार दूर नेले नव्हते, तोपर्यंत तो अत्यंत अशक्तपणामुळे खाली पडला. “आमच्या प्रस्तावाला तुमचे काय म्हणायचे आहे?” एका सैनिकाने विचारले, त्याची बंदूक लक्षणीयरीत्या हाताळत. त्या वृद्ध माणसाने शांतपणे उत्तर दिले, “जर तुम्हाला माझा जीव घेण्याची परवानगी असेल, तर मला आशा आहे की आमचा स्वर्गीय पिता तुम्हाला क्षमा करेल.” बंडखोर काही क्षण एकमेकांशी बोलले आणि नंतर एका शक्तीने रोखून निघून गेले जी त्यांना समजली नाही.

दयाळूपणाच्या कृतींमुळे सौम्य शब्दांच्या प्रभावाला अधिक बळ मिळाले. दोन्ही बाजूंच्या अधिकाऱ्यांनी व सैनिकांनी असे अनुभवले होते की क्वेकरांनी त्यांच्या एखाद्या मरणासन्न भावाची सेवा केली होती, एखाद्या उपाशी आईला अन्न दिले होते, किंवा निराधार लहान मुलांची माया राखली होती. ज्या बाजूचा विजय होऊन एखाद्या गावात ती फौज प्रवेश करी, तेव्हा एकच हाक उठे—“क्वेकरांना वाचवा! त्यांनी सर्वांशी भले केले आहे, कोणाचेही नुकसान केलेले नाही.” जिथे सर्वत्र ज्वाळा धगधगत होत्या आणि रक्त वहात होते, तिथे शांतता पाळणाऱ्यांची घरे मात्र अबाधित उभी राहिली.

ही एक अशी परिस्थिती आहे जी नोंद घेण्यासारखी आहे की, भयंकर आणि भयानक संघर्षादरम्यान, ज्या काउंटींमध्ये क्वेकर लोकांची संख्या जास्त होती, तिथेही त्यांच्या समाजातील एकाने बलिदान दिले. तो एक तरुण होता जो शांततेच्या तत्वांवर विश्वास

ठेवण्यास घाबरत होता, त्याने लष्करी गणवेश घातला आणि संरक्षणासाठी चौकीकडे गेला. चौकी बंडखोरांनी ताब्यात घेतली आणि तो "त्याचा पोशाख आणि हात शत्रुत्वाची भाषा बोलत होते," इतिहासकार म्हणतात, "आणि म्हणूनच त्याला आमंत्रण दिले."

काही वर्षांपूर्वी, हार्टफोर्ड स्टेजवर मी एका वयस्कर माणसाला भेटलो, ज्यांच्या संभाषणामुळे मला युद्धाच्या स्पष्ट वैभवामागे लपलेल्या नीचपणा आणि अधर्मावर विचार करायला लावले. त्याच्या उजव्या हाताचा अंगठा धाग्याच्या तुकड्याने लटकल्यासारखा खाली लटकला होता आणि काही प्रवाशांनी कारण विचारले. "एका मलय महिलेने तिच्या कृपाणाने स्नायू कापला," असे उत्तर होते.

"एक मलय बाई!" ते ओरडले. "तुम्ही एका बाईशी कसे भांडलात?"

"मला माहित नव्हते की ती एक महिला आहे, कारण तिथे सर्वजण सारखेच कपडे घालतात," तो म्हणाला. "मी अमेरिकन जहाज पोटोमॅकवर होतो, जेव्हा ते मलाय लोकांना सलेम जहाजाच्या कर्मचाऱ्यांची हत्या केल्याबद्दल शिक्षा देण्यासाठी पाठवले गेले होते. आम्ही त्यांच्या एका किल्ल्यावर हल्ला केला आणि सुमारे दोनशे किंवा त्याहून अधिक लोकांना ठार मारले. त्यापैकी अनेक महिला होत्या आणि मी तुम्हाला सांगू शकतो की, मलाय महिला पुरुषांइतक्याच चांगल्या लढाऊ असतात."

संघर्षासंबंधी अनेक प्रश्नांची उत्तरे दिल्यानंतर, तो क्षणभर गप्प राहिला आणि नंतर एक उसासा टाकत म्हणाला, "अरे, तो एक वाईट व्यवसाय होता. मला तो आठवायला आवडत नाही; मला त्याच्याशी कधीच काही संबंध नसता तर बरे झाले असते. मी लहानपणापासूनच नाविक आहे आणि मी मलय लोकांना चांगले ओळखतो. ते धाडसी आणि प्रामाणिक लोक आहेत. त्यांच्याशी निष्पक्षपणे वागा, आणि ते तुमच्याशी चांगले वागतील आणि तुम्हाला अगणित सोने मिळेल. त्या व्यवसायात अमेरिकन लोक दोषी होते. सत्य हे आहे की, कमी सुसंस्कृत लोकांसोबतच्या सर्व अडचणींमध्ये सुरुवातीलाच ख्रिश्चन राष्ट्रे जबाबदार असतात. एक सलेम जहाज मिरचीचा व्यापार करण्यासाठी मलाक्काला गेले होते. मिरचीने भरलेले काही मापे पोहोचल्यावर त्यांनी स्थानिकांना जाहीर भरपाई देण्याचे मान्य केले.

"पुरुष, महिला आणि मुले मिरची वेचण्यात आणि जहाजावर आणण्यात व्यस्त होते. कॅप्टनने खलाशांना किनाऱ्यावर जाऊन त्यांना मदत करण्याचा प्रस्ताव दिला; आणि स्थानिकांनी अत्यंत विश्वासूपणे, चांगल्या स्वभावाने संमती दिली. खलाशांना

संध्याकाळपर्यंत मिरची वेचण्याचे निर्देश देण्यात आले आणि नंतर सकाळी स्थानिक लोक त्यांना जहाजावर आणतील हे समजून झुडुपांभोवती मिरचीने भरलेल्या टोपल्या सोडण्याचे आदेश देण्यात आले. त्यांनी विश्वासघाताचा कोणताही संशय न घेता असे केले. पण रात्री सर्व टोपल्या वाहून नेण्यात आल्या आणि जहाज निघून गेले, ज्यामुळे मलय लोकांना त्यांच्या मौल्यवान मालाचे पैसे न देता सोडले. अर्थातच, यामुळे प्रचंड संताप निर्माण झाला आणि त्यांनी पुढच्या अमेरिकन जहाजाच्या कमांडरकडे मोठ्याने तक्रारी केल्या की त्या किनाऱ्यावर पोहोचले. सरकारकडून भरपाईची मागणी केल्यानंतर, त्यांना खात्री देण्यात आली की खटला सादर केला जाईल आणि चूक दुरुस्त केली जाईल. परंतु काही जंगली लोकांना फसवण्यात 'यँकी चातुर्य' ही फार मोठी खळबळ माजवण्याइतकी असामान्य गोष्ट नव्हती आणि हे प्रकरण लवकरच विसरले गेले. काही काळानंतर, एका सालेम जहाजाच्या दुसऱ्या कॅप्टनने अशीच युक्ती खेळली आणि चोरीच्या मिरच्यांचा आणखी मोठा साठा पळवून नेला. मलेशियन लोकांनी, अतिरेकी संतापलेल्या, लिंच कायद्याचा अवलंब केला आणि त्याच वेळी तिथे उतरलेल्या एका अमेरिकन क्रूची हत्या केली. या अत्याचाराबद्दल त्यांना शिक्षा करण्यासाठी अमेरिकन जहाज पोर्टोमॅक पाठवण्यात आले; आणि मी सांगितल्याप्रमाणे, आम्ही सुमारे दोनशे पुरुष आणि महिलांना ठार मारले. मला कधीकधी वाटते की आमचा बदला त्यांच्यापेक्षा जास्त तर्कसंगत किंवा ख्रिश्चन लोकांसारखा नव्हता.

"तुम्ही कृपया सांगाल का," मी म्हणालो, "ख्रिश्चन लोकांसारखा सूड कसा असेल?"

तो संकोचला आणि म्हणाला की या प्रश्नाचे उत्तर देणे कठीण होईल. "मला त्या प्रेमसंबंधाबद्दल कधीच आनंद वाटला नाही," तो पुढे म्हणाला. "जर मला माहित असते की ती एक स्त्री आहे तर मी तिला मारले नसते."

मी विचारले की त्याला पुरुषाला मारण्यापेक्षा स्त्रीला मारल्याबद्दल जास्त पश्चात्ताप का वाटतो?

"मला स्वतःला का माहित नाही," त्याने उत्तर दिले. "जर स्त्रियांनी लढणे ही एक सामान्य गोष्ट असती तर मला असे वाटले पाहिजे असे मला वाटत नाही. पण आपण त्यांना स्वतःचे संरक्षण न करणाऱ्या म्हणून पाहण्याची सवय ठेवतो; आणि प्रत्येक मानवी हृदयात असे काहीतरी असते की ज्यामुळे एखाद्या पुरुषाला प्रत्युत्तरादाखल लढायला मन होत नाही. ते नीच आणि भ्याड वाटते, आणि त्यासाठी तो स्वतःला तयारच करू शकत नाही."

"मग, जर एक राष्ट्र लढणार नसेल तर दुसरे राष्ट्र लढू शकणार नाही," मी म्हणालो. "जर एखाद्या व्यक्तीऐवजी एखाद्या राष्ट्राने हृदयात अंतर्निहित असलेल्या पुरुषी भावनेला असे आवाहन केले तर काय होईल?"

"मला वाटते की इतर राष्ट्रांना तिच्यावर हल्ला करायला लाज वाटेल," त्याने उत्तर दिले. "ते युद्धाचे सर्व वैभव आणि उत्साह हिरावून घेईल आणि सर्वात धाडसी सैनिकही निर्दयी हत्येमुळे घाबरून जाईल."

"अशी शांतता स्थापना एकाच वेळी स्वस्त आणि सुंदर असेल," मी पुन्हा सामील झालो; आणि म्हणून आम्ही वेगळे झालो.

जोनाथन डायमंड - पेनसिल्व्हेनियाची वसाहत

या प्रकरणाचा शेवट मी जोनाथन डायमंड यांच्या निबंधांमधील थोडासा सविस्तर उतारा देऊन करित आहे—यामुळे मला स्वतःला दिलासा मिळेल आणि माझ्या वाचकांनाही बोध होईल. हा उतारा त्यांच्या तिसऱ्या निबंधाच्या त्या भागातून घेतलेला आहे, ज्याचे शीर्षक आहे *युद्धाच्या बाबतीत नैतिक नियमांचे पालन केल्यास होणारे संभाव्य व्यवहार्य परिणाम*. हा उतारा अत्यंत सुसंगत, स्पष्ट आणि पटवून देणारा आहे. ते म्हणतात:

"हे कधीही विसरता कामा नये की, देवाच्या अर्थव्यवस्थेत, आपल्या वर्तमान जीवनातील हितसंबंधांना कधीकधी भविष्यातील हितसंबंधांपेक्षा गौण बनवले जाते. तरीही, केवळ अस्तित्वाच्या सध्याच्या स्थितीच्या संदर्भात, मला विश्वास आहे की आपल्याला अनुभवाची साक्ष अशी आढळेल की सहनशीलता आपल्या हितांसाठी सर्वात अनुकूल आहे. 'जेव्हा एखाद्या माणसाचे मार्ग परमेश्वराला संतुष्ट करतात,' तेव्हा तो 'त्याच्या शत्रूंनाही त्याच्याशी शांततेत ठेवतो' या भूमिकेत व्यावहारिक सत्य आहे."

"अमेरिकन इतिहास वाचणाऱ्यांना आठवेल की गेल्या शतकाच्या सुरुवातीला स्थानिक लोकांनी युरोपियन वसाहतवाद्यांवर एक भयानक आणि भयानक युद्ध केले होते; एक युद्ध जे (नाममात्र) ख्रिश्चनांच्या दुखापती आणि हिंसाचारामुळे भडकले होते -

जसे की असे युद्ध जवळजवळ नेहमीच होते. विनाशाची पद्धत गुप्त आणि अचानक होती. कधीकधी रानटी लोक महामार्गावर किंवा शेतात त्यांच्या आवाक्यात येणाऱ्या लोकांसाठी वाट पाहत असत आणि त्यांना इशारा न देता गोळ्या घालत असत आणि कधीकधी ते युरोपियन लोकांवर त्यांच्या घरात हल्ला करत असत, 'काहीना खाजवत असत आणि इतरांचे मेंदू उध्वस्त करत असत.' या भयानक युद्धापासून रहिवाशांनी आपली घरे सोडून तटबंदीच्या ठिकाणी किंवा चौक्यांच्या परिसरात जाऊन सुरक्षितता शोधली; आणि ज्यांना अजूनही गरज होती त्यांनी अशा संरक्षणाच्या मर्यादेपलीकडे जाणे भाग पाडले, त्यांनी स्वतःच्या संरक्षणासाठी शस्त्रे पुरवली. परंतु या भयानक उजाडपणा आणि सार्वत्रिक दहशतीत, संपूर्ण लोकसंख्येचा एक मोठा भाग असलेले सोसायटी ऑफ फ्रेंड्स [क्वेकर्स] त्यांच्या तत्वांवर ठाम होते. ते चौक्यांमध्ये निवृत्त होणार नव्हते किंवा स्वतःला शस्त्रे पुरवणार नव्हते. ते उघडपणे देशात राहिले, तर बाकीचे किल्ल्यांमध्ये पळून जात होते. ते अजूनही शेतात किंवा त्यांच्या घरी त्यांचे व्यवसाय करत होते, त्रास देण्यासाठी किंवा बचावासाठी शस्त्राशिवाय. आणि त्यांचे नशीब काय होते? ते सुरक्षित आणि शांततेत राहत होते. त्यांच्या सशस्त्र शेजाऱ्यासाठी, खून आणि चाकू मारण्याचे ठिकाण असलेले वस्ती निहत्था क्वेकरसाठी सुरक्षितता आणि शांततेचे ठिकाण होते.

“तथापि, समाजातील तिघे जण मारले गेले. आणि ते कोण होते? ते असे तिघे होते ज्यांनी आपली तत्वे सोडून दिली होती. या बळीपैकी दोघे असे पुरुष होते की, कथन करणाऱ्याच्या साध्या भाषेत सांगायचे तर, 'ते कोणतीही शस्त्रे न घेता आपल्या कामावर जात असत, सर्वस्वी सर्वशक्तिमानावर विश्वास ठेवत, आणि त्यांचे रक्षण करण्यासाठी त्यांच्या दैवी व्यवस्थेवर अवलंबून राहत (कारण इतरांना इजा करण्यासाठी किंवा स्वतःचे संरक्षण करण्यासाठी युद्धाची शस्त्रे वापरू नयेत, हेच त्यांचे तत्त्व होते). परंतु अविश्वासाची भावना त्यांना घेरत होती.'”

त्यांच्या मनात घर करून, त्यांनी स्वतःचे रक्षण करण्यासाठी युद्धाची शस्त्रे घेतली, आणि ज्या भारतीयांनी त्यांना त्यांच्याशिवाय अनेक वेळा पाहिले होते आणि त्यांना एकटे सोडले होते, ते म्हणत होते की ते शांतताप्रिय पुरुष आहेत आणि कोणालाही दुखावणार नाहीत, म्हणून ते त्यांना दुखावणार नाहीत - आता त्यांच्याकडे बंदुका पाहून आणि ते भारतीयांना मारण्याचा विचार करत आहेत असे समजून त्यांनी त्या पुरुषांना गोळ्या घालून ठार मारले. तिसरी ज्या स्त्रीचा जीव गेला ती एक स्त्री होती, 'जी तिच्या वस्तीत राहिली होती', तिला 'संरक्षणासाठी तटबंदीच्या ठिकाणी' जाण्याची गरज वाटत नव्हती, ती, तिचा मुलगा, मुलगी, किंवा लहान मुलांना तिथे घेऊन जाण्याचीही गरज नव्हती; पण काही काळानंतर त्या गरीब महिलेला गुलामगिरीची भीती वाटू लागली

आणि तिने तिच्या मुलांना त्यांच्या घरापासून दूर नसलेल्या किल्ल्यात जाण्याचा सल्ला दिला. ती गेली; आणि थोड्याच वेळात 'रक्तंरंजित, क्रूर भारतीय, रस्त्याच्या कडेला पडले आणि तिला मारले.'

"आयर्लंडमधील बंडाच्या वेळी क्वेकर्सचे नशीब जवळजवळ असेच होते. हे सर्वज्ञात आहे की बंड हा केवळ उघड युद्धाचाच नव्हे तर निर्दयी खूनाचाही काळ होता - धर्माधर्माच्या अत्यंत क्रोधाचा आणि सूडाच्या अत्यंत संतापाचा. तरीही क्वेकर्सना एका म्हणीप्रमाणे जतन केले गेले होते; आणि जेव्हा अनोळखी लोक उध्वस्त रस्त्यांवरून जात असत आणि एकटे आणि जखमी नसलेले घर पाहत असत तेव्हा ते कधीकधी बोट दाखवत असत आणि म्हणत असत, 'ते निःसंशयपणे क्वेकरचे घर आहे.' या लोकांनी अनुभवलेले जतन खरोखर इतके परिपूर्ण होते की सोसायटीच्या अधिकृत कागदपत्रात ते म्हणतात, 'आमच्या सोसायटीच्या कोणत्याही सदस्याने एका तरुणाशिवाय बलिदान दिले नाही; आणि त्या तरुणाने रेजिमेंटल आणि शस्त्रे धारण केली होती.'

"या तथ्यांच्या पुराव्याच्या विरोधात असे म्हणणे निरर्थक आहे की ते सामान्य नियमाला अपवाद आहेत. नियमाला अपवाद म्हणजे प्रतिकार न करण्याच्या प्रयोगाची चाचणी घेणे, त्याच्या यशात नाही. अमेरिकेतील क्रूर लोकांनी किंवा आयर्लंडच्या हताश लोकांनी क्वेकर्सना वाचवले कारण ते पूर्वी एक निर्दयी लोक म्हणून ओळखले जात होते किंवा क्वेकर्सनी पूर्वी सहनशीलता किंवा चांगल्या पदांनी त्यांचे प्रेम मिळवले होते. आम्ही हे सर्व मान्य करतो; हाच युक्तिवाद आम्ही कायम ठेवतो. आम्ही म्हणतो की ख्रिश्चन धर्माच्या शांततापूर्ण कर्तव्यांबद्दल एकसमान, अविचल आदर हे त्यांचे पालन करणाऱ्यांचे रक्षण बनते. आम्ही असे म्हणण्याचे धाडस करतो की क्वेकर्सचे भवितव्य त्यांच्या आचरणाचा अवलंब करणाऱ्या सर्वांचे भवितव्य का होणार नाही याचे कोणतेही कारण दिले जाऊ शकत नाही. जर त्यांची संख्या दहापट किंवा शंभरपट वाढवली असती तर ते का जतन केले गेले नसते याचे कोणतेही कारण दिले जाऊ शकत नाही. जर असे काही कारण असेल तर आपण ते ऐकूया. अमेरिकन आणि आयर्लंड क्वेकर्स इतर समुदायासाठी, एक राष्ट्र म्हणजे काय?

एक खंड. आणि आपल्याला युद्धाच्या समर्थकांनी (जे अद्याप कधीही निर्माण झाले नाही) असे कारण निर्माण करावे लागेल की, जरी विनाशाच्या संपर्कात असलेल्या व्यक्तींना जतन केले गेले असले तरी, विनाशाच्या संपर्कात असलेल्या राष्ट्राचा नाश होईल.

तथापि, आम्ही असे म्हणत नाही की, जर माणसांच्या भावनांच्या नेहमीच्या अवस्थेत असलेले एखादे लोक आक्रमकाकडून हल्ला झाले असताना, अचानक असे ठरवतील की आपण दैवी व्यवस्थेचे संरक्षण मिळते का हे पाहून घेऊ—तर अशा लोकांना नक्कीच संरक्षण मिळेल आणि त्यांपैकी कोणीही मारले जाणार नाही, असे आम्ही म्हणत नाही. परंतु आम्ही म्हणतो की अनुभवाचा पुरावा असा आहे की जे लोक इतर पुरुषांप्रती असलेल्या त्यांच्या वर्तनात ख्रिश्चन धर्माच्या कर्तव्यांचा नेहमीच आदर करतात आणि जे कोणत्याही परिणामांना तोंड देऊन, शत्रुत्वाच्या कृत्यांमध्ये सहभागी होण्यास दृढपणे नकार देतात, त्यांना त्यांच्या शांततेत संरक्षण मिळेल. आणि या युक्तिवादाच्या दृष्टीने, ते संरक्षण आपण दैवी व्यवस्थेच्या तात्काळ कार्याशी जोडतो की अशा वर्तनाचा मनुष्यांच्या मनांवर होणाऱ्या प्रभावाशी—यापैकी कोणत्याही गोष्टीला काहीही फरक पडत नाही.

वैयक्तिक जीवनात, नम्र आणि अदम्य राहण्याचा अनुभव असाच राहिला आहे. शस्त्र बाळगण्यास नकार देण्याचे राष्ट्रीय उदाहरण जगासमोर फक्त एकदाच दाखवण्यात आले आहे; परंतु त्या एका उदाहरणाने हे सिद्ध केले आहे की, त्याच्या राजकीय परिस्थितीमुळे मानवतेला जे काही हवे आहे आणि जे काही संशयवादाची मागणी करू शकतो ते आमच्या युक्तिवादाच्या बाजूने सिद्ध करण्यास ते सक्षम झाले आहे.

पेनसिल्व्हेनियाची वसाहत

“दूरच्या देशांवर वसाहत करणाऱ्यांची ही नेहमीची पद्धत होती,” तो म्हणतो, “ज्यांनी दूरच्या देशांवर पाय ठेवणे जबरदस्तीने सुरू केले आहे; किंवा तलवारीने ते टिकवून ठेवणे. पहिल्या उद्दिष्टांपैकी एक म्हणजे किल्ला बांधणे आणि सैन्य पुरवणे. साहसी लोक सैनिक बनले आणि वसाहत एक चौकी होती. तथापि, पेनसिल्व्हेनियामध्ये अशा लोकांची वसाहत होती ज्यांना असे वाटत होते की युद्ध हे ख्रिश्चन धर्माशी पूर्णपणे विसंगत आहे आणि म्हणूनच त्यांनी ते न करण्याचा निर्णय घेतला. लढाई न करण्याचा निर्धार केल्यानंतर, त्यांनी कोणतेही सैनिक ठेवले नाहीत आणि त्यांच्याकडे कोणतेही शस्त्र नव्हते. त्यांनी स्वतःला अशा देशात बसवले जे जंगली लोकांनी वेढलेले होते आणि ज्यांना माहित होते की ते निःशस्त्र आहेत.

“जर सहज जिंकता येणे किंवा संरक्षण करण्याची असमर्थता यांमुळे त्यांना अत्याचाराला बळी पडावे लागले असते, तर पेनसिल्व्हेनियावासी हिंसेचा खेळच बनले असते. लुटारूंनी त्यांना कोणताही प्रतिहल्ला न होता लुटले असते, आणि सैन्यांनी कोणताही प्रतिकार न होता त्यांची कत्तल केली असती. पण त्यांनी जर अत्याचाराला आमंत्रण दिलेच नाही, तर कोणतेही आमंत्रण देता येणार नव्हते. तरीही, हेच ते लोक होते ज्यांनी आपल्या देशात सुरक्षितपणे वास केला, जेव्हा आजूबाजूचे लोक आपल्या अस्तित्वासाठी थरथरत होते. त्यांची भूमी शांततेची होती, तर इतर सर्वांची युद्धभूमी होती. निष्कर्ष अपरिहार्य आहे—जरी तो विलक्षण वाटत असला तरी—त्यांना शस्त्रांची गरजच नव्हती, कारण ते ती वापरणारच नव्हते.”

“हे भारतीय इतर राज्यांवर अत्याचार करण्यास पुरेसे तयार होते आणि अनेकदा त्यांना उजाड आणि कत्तलीने भेट देत असत; अशा प्रकारच्या उजाड आणि कत्तलीने ज्याची अपेक्षा अशा लोकांकडून केली जाऊ शकते ज्यांना संस्कृतीने क्रूरतेपासून मुक्त केले नव्हते आणि ज्यांना धर्माने सहनशीलतेची भावना दिली नव्हती. 'पण पेनसिल्व्हेनिया इंडियन्सचे इतरांशी भांडणे काहीही असली तरी, ते एकसारखेच आदर करतात आणि पवित्र असल्याने, त्यांच्या प्रदेशांचा आदर करतात. विल्यम पेन. पेनसिल्व्हेनियातील लोकांनी कधीही त्यांच्या हातून एकही पुरुष, स्त्री किंवा मूल गमावले नाही; जे मेरीलँड किंवा व्हर्जिनियाची वसाहत म्हणू शकत नाही, न्यू इंग्लंडची मोठी वसाहत म्हणू शकत नाही.

“सुरक्षा आणि शांत पेनसिल्व्हेनिया ही युद्धापासून क्षणिक स्वातंत्र्य नव्हती, जी कोणत्याही राष्ट्राला चुकून मिळू शकते. ती 'सत्तर वर्षांहून अधिक काळ' त्याचा आनंद घेत राहिली आणि 'सहा भारतीय राष्ट्रांमध्ये टिकून राहिली, तिच्या संरक्षणासाठी लष्करी दलही नव्हते.”

“मला आश्चर्य वाटत नाही की या लोकांवर त्यांच्या सुरक्षेइतके अत्याचार, असाधारण आणि अतुलनीय अत्याचार झाले नाहीत. सर्वोच्च रक्षकावरील या विश्वासात, 'गुलामगिरीच्या भीतीच्या' या पूर्णपणे वगळण्यात, इजा किंवा बचावाच्या साधनांच्या या स्वेच्छेने त्यागात असे काहीतरी उदात्त आहे की अशा सदगुणाने क्रूरता देखील निःशस्त्र केली जाऊ शकते याबद्दल मला आश्चर्य वाटत नाही. योद्ध्यांच्या राष्ट्रांमध्ये शस्त्रांशिवाय उदारतेने जगणारे लोक! अशा लोकांवर कोण हल्ला करेल?

अशा आत्मविश्वासाचा आदर न करणारे इतके सोडून दिलेले लोक फार कमी आहेत. ही दुष्टतेची एक विचित्र आणि असामान्य तीव्रता आहे जी त्याचा आदरही करणार नाही."

"आणि पेनसिल्व्हेनियाच्या सुरक्षिततेचा कधी छळ झाला आणि तिची शांतता केव्हा नष्ट झाली? जेव्हा ज्या लोकांनी त्याचे सल्लागार निर्देशित केले होते आणि जे युद्धात सहभागी होणार नव्हते, त्यांना त्याच्या कायदेमंडळात मागे टाकण्यात आले; जेव्हा ज्यांना असे वाटत होते की ख्रिश्चन धर्मापेक्षा तलवारीत जास्त सुरक्षितता आहे ते प्रमुख संस्था बनले. त्या वेळेपासून पेनसिल्व्हेनियातील लोकांनी ख्रिश्चन तत्त्वांवरील त्यांचा विश्वास शस्त्रांवरील विश्वासात बदलला; आणि त्या वेळेपासून ते आतापर्यंत ते युद्धाच्या अधीन आहेत.

"युद्धाच्या संदर्भात ख्रिश्चन धोरणाचा पाठपुरावा केल्याच्या परिणामांचा राष्ट्रीय उदाहरणावरून मिळालेला हा पुरावा आहे. येथे असे लोक आहेत ज्यांनी लढण्यास पूर्णपणे नकार दिला आणि ज्यांनी स्वतःला अक्षम केले." शस्त्रे ठेवण्यास नकार देऊन प्रतिकार करण्यासाठी; आणि हे असे लोक होते ज्यांची भूमी, आजूबाजूच्या भांडण आणि कत्तलींदरम्यान, सुरक्षितता आणि शांतीची भूमी म्हणून निवडली गेली. ख्रिश्चन जगाच्या सद्गुणाने आपल्याला संरक्षणासाठी देवावर अवलंबून राहण्याची सुरक्षितता निश्चित करण्याची एकमेव राष्ट्रीय संधी दिली आहे, ती सुरक्षित असल्याचे निश्चित केले आहे."

बॅलूत्याच्या पुस्तकात असे आक्षेप घेतात जे त्याला वाटते की कोणाकडे असतील आणि नंतर त्यांना संबोधित करतात. येथे तो एक आक्षेप मांडतो तो असा की कोणीतरी असे म्हणू शकते की संकटाच्या काळात, असाधारण गोष्टी शक्य आहेत. परंतु बॅलूहे नाकारतो. तो महत्त्वाचा मुद्दा मांडतो की आपण अनेकदा सरकारे आणि संस्थांना त्यांच्या अन्यायासाठी दोष देतो, परंतु दैनंदिन जीवनातील सामान्य कृती मोठ्या संस्थेच्या गैरव्यवहारात भर घालतात. तसेच खाली ख्रिश्चन गुलामाबद्दलचे एक उदाहरण आहे जे कदाचित मला सर्वात जास्त प्रभावित करेल.

छोट्या छोट्या गोष्टींमध्ये दहा आज्ञांचे उल्लंघन करण्यासाठी सूट मागा. दैनंदिन जीवनात थोडे खोटे बोलणे, थोडे फसवणे, थोडे फसवणूक करणे, थोडे खंडणी घेणे, तुमच्या शेजाऱ्याचा द्वेष करणे, थोडे चोरी करणे, थोडे खून करणे, थोडे मूर्तिपूजक आणि थोडे कामुक असणे किती कठीण आहे हे सांगा. या सर्वांसाठी स्वर्गातून सूट मिळवा, आणि मग सामान्य गोष्टींमध्ये थोड्याशा इजाचा प्रतिकार करण्यासाठी आणि वाईटाचा

बदला थोड्याशा वाईटाचा बदला घेण्यासाठी सूट मिळणार नाही यात शंका नाही. तोपर्यंत, मानवी सोयीनुसार कायदा आणि नीतिमतेचे मानक शिथिल केले जाऊ नये. कर्तव्य कमी न करता पाळले पाहिजे आणि जो कोणी कमकुवतपणा, अपूर्णता, दुर्बलता किंवा पाप दाखवतो त्याला लज्जा आणि निंदा सहन करावी लागेल.

या छोट्या छोट्या गोष्टींमध्येच प्रत्येक सद्गुणाचा सर्वात मोठा विश्वासघात होतो. सतत पडणारा थेंब सर्वात कठीण दगड घालतो. छोट्या छोट्या गोष्टींमध्ये सततचा बेईमानपणा सर्व नैतिक तत्वांना कमकुवत करतो. समुद्र थेंबांनी बनलेला आहे. नीतिमता ही जीवनातील छोट्या छोट्या गोष्टींचा समूह आहे. जो लहान गोष्टींमध्ये सवयीने अविश्वासू असतो त्याच्यावर मोठ्या गोष्टींमध्ये अवलंबून राहू नये. तो योग्य काम करू शकतो किंवा करू शकत नाही. सार्वजनिक संस्था, कायदे आणि उपाययोजना न्याय आणि मानवतेला इतके घृणास्पद का आहेत याचे एक प्रमुख कारण म्हणजे

सामान्य जीवनातील छोट्या छोट्या बाबींमध्ये लोकांचे वैयक्तिक विवेक नेहमीच बेईमान असतात. जर, कर्तव्य म्हणून, अ-प्रतिकाराचा आग्रह धरायचा असेल, तर तो लहान बाबींमध्ये तसेच मोठ्या बाबींमध्येही आग्रह धरला पाहिजे. आणि ते आचरणात आणण्याच्या अडचणींबद्दल काहीही बोलले तरी, आपल्याला माहित आहे की ते आचरणात आणले गेले आहे आणि आचरणात आणता येते. प्रयत्न करण्याची इच्छाशक्ती सोडून इतर कोणत्याही गोष्टीची कमतरता नाही. मी करेन आधीच दिलेल्या असंख्य उदाहरणांमध्ये, काही इतर उदाहरणे प्रामुख्याने वैयक्तिक बाबींशी आणि जीवनातील तथाकथित लहान बाबींशी संबंधित आहेत.

अपवित्र शपथ घेणाऱ्याला ताडन दिले जाते आणि वश केले जाते

मिस्टर डीअरिंग, एक प्युरिटन पाद्री, एकदा सार्वजनिक जेवणात असताना, टेबलाच्या विरुद्ध बाजूला एक धाडसी तरुण बसला होता, जो इतर व्यर्थ भाषणांव्यतिरिक्त, अपमानास्पद शिव्या देत होता, ज्यासाठी मिस्टर डीअरिंगने त्याला गंभीरपणे आणि तीव्रपणे फटकारले. तरुणाने, हे अपमान म्हणून समजून, लगेच त्याच्या तोंडावर बिअरचा ग्लास फेकला. मिस्टर डीअरिंगने अपमानाची दखल घेतली नाही; परंतु त्याने आपला चेहरा पुसला आणि पूर्वीप्रमाणेच जेवत राहिला. तरुण गृहस्थांनी सध्या त्याचे अपमानास्पद संभाषण पुन्हा सुरू केले आणि मिस्टर डीअरिंगने त्याला पूर्वीसारखेच फटकारले - ज्यावर, परंतु अधिक राग आणि हिंसाचाराने, त्याने त्याच्या तोंडावर बिअरचा आणखी एक ग्लास फेकला. मिस्टर डीअरिंग स्थिर राहिले,

तरीही ख्रिश्चन नम्रता आणि नम्र शांततेने अपमान सहन करून देवाच्या गौरवासाठी आपला उत्साह दाखवत राहिले. यामुळे त्या तरुण गृहस्थाला इतके आश्चर्य वाटले की तो टेबलावरून उठला, गुडघे टेकले आणि मिस्टर डीअरिंगची क्षमा मागितली आणि घोषित केले की जर त्याच्या सहकाऱ्याने त्याला असाच अपमान केला तर तो त्याच्या तलवारीने त्यांना भोसकेल. येथे नवीन करारातील हा नियम व्यावहारिकदृष्ट्या सत्यापित झाला: “वाईटावर मात करू नका तर चांगल्याने वाईटावर मात करा.” - रोमकर १२:२१.

ख्रिश्चन गुलाम आणि त्याचा शत्रू

खालील प्रथम लंडन ख्रिश्चन ऑब्झर्व्हरमध्ये प्रकाशित झाले:

वेस्ट इंडिजमधील एका गुलामावर, जो मूळचा आफ्रिकेतून आला होता, धार्मिक शिक्षणाच्या प्रभावाखाली आला होता, तो त्याच्या सचोटी आणि सामान्य चांगल्या वर्तनामुळे त्याच्या मालकासाठी अनन्यसाधारणपणे मौल्यवान बनला. काही काळानंतर त्याच्या मालकाने त्याला त्याच्या इस्टेटच्या व्यवस्थापनात काही महत्वाच्या परिस्थितीत उभे केले आणि एकदा, आणखी वीस गुलाम खरेदी करण्याच्या इच्छेने, त्याला निवड करण्यासाठी नियुक्त केले, त्याला अशा लोकांना निवडण्याची सूचना दिली जे बलवान असतील आणि चांगले कामगार बनू शकतील.

तो माणूस गुलाम बाजारात गेला आणि त्याची तपासणी सुरू केली. विक्रीसाठी असलेल्या गर्दीचे त्याने निरीक्षण केले नव्हते, तोच त्याने एका जुन्या जीर्ण गुलामावर नजर टाकली आणि त्याच्या मालकाला सांगितले की तो एक असावा. जेव्हा व्यापाऱ्याने सांगितले की जर ते वीस गुलाम खरेदी करणार असतील तर तो त्यांना त्या माणसाला मोलमजुरीत देईल, तेव्हा त्या गरीब माणसाने त्याला मदत करण्याची विनंती केली. त्यानुसार खरेदी करण्यात आली आणि गुलामांना त्यांच्या मालकाच्या बागेत नेण्यात आले; परंतु व्यवस्थापकाने त्याकडे अर्धे लक्ष आणि काळजी दाखवली नाही. त्याने त्या गरीब म्हाताऱ्या, जीर्ण आफ्रिकन माणसावर असेच केले. तो त्याला आपल्या स्वतःच्या निवासस्थानी घेऊन गेला आणि आपल्या स्वतःच्या पलंगावर झोपवले; आपल्या टेबलावर त्याला अन्न दिले आणि आपल्या कपातून त्याला पाणी पाजले; जेव्हा त्याला थंडी वाजत होती, तेव्हा त्याला उन्हात नेले; आणि जेव्हा त्याला उकाडा वाटत होता, तेव्हा त्याला नारळाच्या झाडाच्या सावलीत बसवले. या गोपनीय गुलामाने त्याच्या सह-गुलामाकडे दाखवलेले लक्ष पाहून आश्चर्यचकित होऊन, त्याच्या मालकाने त्याला या विषयावर विचारपूस केली. तो म्हणाला, “तुम्ही त्या म्हाताऱ्या माणसामध्ये इतका

रस घेऊ शकत नाही पण काही खास कारणासाठी: तो तुमचा नातेवाईक आहे, कदाचित तुमचा बाप?"

"नाही, मासा," त्या गरीब माणसाने उत्तर दिले, "तो माझा भाऊ नाही." "मग तो मोठा भाऊ आहे?" "नाही, मासा, तो माझा भाऊ नाही!"

"मग तो काका आहे की दुसरा काही नातेवाईक?"

"नाही, मामा, तो माझा नातेवाईक तर अजिबात नाहीये, आणि मित्रही नाहीये!"

"मग," गुरुने विचारले, "तो तुम्हाला कशामुळे आकर्षित करतो?"

"तो माझा शत्रू आहे, मासा," गुलामाने उत्तर दिले. "त्याने मला गुलाम विक्रेत्याला विकले आणि माझे बायबल मला सांगते की जेव्हा माझा शत्रू भुकेला असेल तेव्हा त्याला खायला द्या आणि जेव्हा तो तहानलेला असेल तेव्हा त्याला पाणी द्या."

हेन्नी सी. राईट आणि त्याचा हल्लेखोर

हेन्नी सी. राईट यांच्या आयुष्यातील पुढील घटनेवरून त्यांची प्रशंसनीय सातत्य आणि गुन्हेगारावर प्रतिकार न करण्याचा किती चांगला प्रभाव होता हे दिसून येते. ते फिलाडेल्फियामधील एका हॉटेलमध्ये होते आणि तिथे ते प्रतिकार न करण्याबद्दल चर्चा करत होते. तिथे उपस्थित असलेल्या एका अधिकाऱ्याला राग आला आणि त्यांनी त्यांना मारहाण केली. श्री. राईट यांनी हल्ल्याची दखल घेतली नाही पण त्यांनी आपले म्हणणे मांडले. काही क्षणांतच अधिकाऱ्याने त्यांना पुन्हा मारहाण केली. मित्र राईटने अजूनही संयम राखला आणि संभाषण सुरू ठेवले. त्यांच्या हल्लेखोरांनी त्यांना तिसऱ्यांदा मारहाण केली आणि जवळजवळ खाली पाडले. प्रतिस्पर्ध्यांच्या मारहाणीमुळे ते खूप जखमी झाले असले तरी त्यांनी स्वतःला सावरले, त्यांचा हात धरला आणि म्हणाले, "मला तुमच्याबद्दल कोणताही अपमान वाटत नाही आणि लवकरच तुम्हाला माझ्या घरी भेटण्याची आशा आहे." त्यानंतर ते कंपनी सोडून घरी परतले.

मिस्टर राईट यांना त्यांच्या अपेक्षेपेक्षा खूप लवकर हल्लेखोर दिसला, कारण दुसऱ्या दिवशी सकाळी ज्या माणसाने त्यांना आदल्या संध्याकाळी मारहाण केली होती त्यानेच त्यांना फोन केला. घरात प्रवेश करताच ते ओरडले, "तू मला माफ करू शकतोस का? मी रात्रभर वेदना सहन करत होतो. मला वाटले होते की तू पुन्हा हल्ला करशील नाहीतर मी तुला कधीच मारहाण करू नये."

“ज्याला राग येत नाही तो पराक्रमी माणसापेक्षा चांगला असतो; आणि जो आपल्या आत्म्यावर नियंत्रण ठेवतो तो शहर जिंकणाऱ्यापेक्षा चांगला असतो.” - मॅकक्री.

“जो, नम्रपणे आणि कण्हता पहिला घाव सहन करतो, तो सर्व युद्ध संपवू शकतो.” फक्त धैर्याने शांत राहा आणि विजेता म्हणून बाहेर पडा.” - वॅट्स.

विजयी लहान मुलगा

एका प्रामाणिक गृहस्थाकडून मला पुढील किस्सा ऐकायला मिळाला. कनेक्टिकटमधील एक लहान मुलगा, जो अतिशय गंभीर मनाचा आणि सवयीचा होता, तो सामान्यतः एका मेकॅनिकच्या दुकानात काम करत होता जिथे जवळजवळ सर्वच जण मादक मद्याच्या सामान्य वापराचे व्यसन करत होते. त्या मुलाने संयमाची तत्वे आत्मसात केली होती आणि जरी त्याला अनेकदा आमंत्रित केले जात असले तरी तो दुकानातील कोणत्याही कर्मचाऱ्यांसोबत जेवणासाठी कधीही प्रवृत्त होऊ शकत नव्हता. शेवटी, रविवारच्या शाळेतील त्याच्या शिक्षकाने, काही अविश्वासू शास्त्रवचनांवर संभाषण करताना, त्या विषयाबद्दल त्याचे मन जागृत केले आणि त्याने या महान ख्रिश्चन सिद्धांतानुसार जगण्याचा प्रयत्न करण्याचा दृढनिश्चय अत्यंत जाणीवपूर्वक व्यक्त केला.

दुकानातील तीन-चार जास्त मद्यपी, ज्यांना अशा अकाली धार्मिकतेमुळे आणि विवेकाच्या सावधगिरीमुळे काहीसे राग आला होता, त्यांनी त्या मुलाला नम्र करण्याचा किंवा किमान त्याच्या नवीन कल्पनांची परीक्षा घेण्याचा निर्णय घेतला. त्यांनी काही मार्गाने त्याच्या घशात रमचा एक ड्रम टाकण्याचा निर्णय घेतला. जेव्हा तो त्यांच्यासोबत दुकानात एकटा होता तेव्हा संधी साधून त्यांनी त्याला मद्यपान करण्यास आमंत्रित केले. त्याने नकार दिला. त्यानंतर त्यांनी त्याला जबरदस्तीने त्याला पिण्यास सांगितले. तो शांत आणि अविचल राहिला. त्यांनी त्याला हिंसाचाराची धमकी दिली. तरीही तो रागावलेला दिसत नव्हता किंवा पळून जाण्याचा प्रयत्न करत नव्हता किंवा त्याने कमीत कमी हार मानण्याची प्रवृत्ती दाखवली नव्हती; परंतु आग्रह धरला की ते वाईट आहे आणि तो ते करू शकत नाही.

त्यानंतर त्यांनी त्याला पकडले—एकाने प्रत्येक हात धरला, तर तिसऱ्याने बाटली तोंडात जबरदस्तीने घालण्यासाठी तयार ठेवली. तरीही त्यांचा बळी नम्र आणि ठाम राहिला; तो म्हणत राहिला की त्याने कधीच त्यांना इजा केली नाही आणि कधी करणारही नाही, पण त्यांनी कितीही छळ केला तरी देवच त्याचा मित्र आणि रक्षक असेल. प्राणघातक बाटली धरून उभा असलेला माणूस, त्या क्षणापर्यंत आपल्या दुष्ट हेतूत ठाम असताना, त्या मुलाच्या अहिंसक प्रतिष्ठेने आणि निरपराधतेने इतका हादरला की—जसे त्याने नंतर जवळजवळ अश्रूंनी कबूल केले—त्याला प्रत्यक्ष हात उचलताच येईना. त्याने दोनदा बाटली उचलण्याचा प्रयत्न केला; बाटलीचे तोंड मुलाच्या तोंडाशी लावताच त्याचा हात साथ देईना. या टप्प्यावर नम्र विरोध दर्शवणाऱ्या नजरेखेरीज कोणताही प्रतिकार झाला नाही; तरीसुद्धा टोळीचा पुढारीसुद्धा भावनांनी हरखून गेला आणि प्रयत्न सोडून दिला, असे जाहीर करत की इतक्या निरपराध, सदसद्विवेकी आणि सदभावनायुक्त मुलाला तो इजा करू शकत नाही आणि करणारही नाही. नैतिक शक्ती अशी असते. अशी शक्ती असते ज्याच्या बळावर वाईटावर, कधीकधी तरी, चांगल्याने मात करता येते.

व्यावहारिक ख्रिश्चनांची वसाहत

लिडिया एम. चाइल्ड यांच्या लेखनातील आणखी एक उतारा खालीलप्रमाणे आहे. त्याला प्रशंसा करण्याची गरज नाही. ते आत्म्याच्या चांगल्या भावनांशी बोलेल आणि त्याचा गोड सुगंध तिथेच सोडेल.

"माझ्या आत्म्याला त्याच्या जागतिक यात्रेदरम्यान मिळालेल्या सर्वोच्च देणग्या बहुतेकदा गरीब लोकांनी दिल्या आहेत, पैशाच्या आणि बौद्धिक संवर्धनाच्या बाबतीत. या देणगीदारांमध्ये, मला विशेषतः इंडियाना किंवा इलिनॉय येथील एका कष्टकरी, अशिक्षित मेकॅनिकची आठवण येते. त्याने मला सांगितले की तो तीस किंवा चाळीस न्यू इंग्लंडमधील एक होता, जे बारा वर्षांपूर्वी पश्चिमेकडील वाळवंटात स्थायिक होण्यासाठी बाहेर पडले होते. ते बहुतेक शेजारी होते आणि विविध विषयांवर सामान्य मतांच्या एकतेमुळे स्थलांतरात एकत्र येण्यास आकर्षित झाले होते. काही वर्षांपूर्वी, त्यांना देव आणि मनुष्याप्रती असलेल्या त्यांच्या कर्तव्यांबद्दल, अगदी साधेपणाने, एकमेकांच्या घरी भेटण्याची सवय होती. त्यांचे ग्रंथालय म्हणजे शुभवर्तमान होते, त्यांचे पुरोहितत्व म्हणजे अंतर्मुखी प्रकाश. तेव्हा गुलामगिरीविरोधी समाज नव्हते; परंतु अशा प्रकारे शिकवले जाणारे आणि आदराने शिकण्यास इच्छुक असल्याने, त्यांना गुलामगिरीत

असलेल्या लोकांप्रती असलेल्या त्यांच्या कर्तव्यांचा शोध घेण्यासाठी अशा संस्थेची आवश्यकता नव्हती. शांती समाजांचे प्रयत्न या एकाकी गटापर्यंत फक्त तुटलेल्या प्रतिध्वनींमध्ये पोहोचले होते; आणि प्रतिकार नसलेल्या समाजांचे अस्तित्व नव्हते. परंतु शांतीच्या राजकुमाराच्या आणि त्याच्या प्रभावासाठी खुल्या असलेल्या अंतःकरणाच्या विशालतेसह, त्यांना प्रस्तावना आणि ठरावांची काय गरज होती?

"देव-संस्कृतीने समृद्ध, हा छोटासा गट सुदूर पश्चिमेकडे निघाला. त्यांची आतील घरे बहरलेली होती, बागा; त्यांनी त्यांची बाह्य घरे वाळवंटात बनवली. ते कष्टाळू आणि काटकसरीचे होते आणि त्यांच्या हाताखाली सर्व काही समृद्ध झाले. पण लवकरच लांडगे बेपर्वा, तत्वहीन साहसी; बळ आणि धूर्तपणावर विश्वास ठेवणारे, जे त्यांच्या पंथानुसार वागले, अशा स्वरूपात मेंढ्याजवळ आले. व्यावहारिक ख्रिश्चनांच्या वसाहतीने त्यांच्या लुटीबद्दल सौम्य निषेधाच्या स्वरूपात सांगितले आणि त्यांना अविचल दयाळूपणाने परतफेड केली. ते पुढे गेले - त्यांनी उघडपणे घोषणा केली, 'तुम्ही आम्हाला जे वाईट करायचे ते करू शकता; आम्ही चांगल्याशिवाय काहीही परत करणार नाही.' वकील परिसरात आले आणि वाद मिटवण्यासाठी त्यांच्या सेवा देऊ केल्या. त्यांनी उत्तर दिले, 'आम्हाला तुमची गरज नाही. शेजारी म्हणून, आम्ही तुमचे सर्वात मैत्रीपूर्ण भावनेने स्वागत करतो; परंतु आमच्यासाठी तुमचा व्यवसाय संपला आहे.' 'जर बदमाश तुमची कोठारे जाळतील आणि तुमचे पीक चोरतील तर तुम्ही काय कराल?' 'आपण वाईटाच्या बदल्यात चांगले करू. आम्हाला वाटते की हेच सर्वोच्च सत्य आहे आणि म्हणूनच सर्वोत्तम फायद्याचे आहे.'

"जेव्हा त्या बदमाशांनी हे ऐकले, तेव्हा त्यांनी ते एक अद्भुत विनोद मानले आणि अनेक चिथावणीखोर गोष्टी बोलल्या आणि केल्या, ज्या त्यांना विनोदी वाटल्या. रात्री बार काढून टाकण्यात आले आणि गार्यींना शेतात सोडण्यात आले. ख्रिश्चनांनी शक्य तितक्या चांगल्या प्रकारे नुकसान दुरुस्त केले, गार्यींना गोठ्यात ठेवले आणि संध्याकाळी त्यांना हळूवारपणे घरी नेले; म्हणाले, 'शेजारी, तुमच्या गायी माझ्या शेतात आहेत. मी त्यांना दिवसा चांगले खायला दिले आहे, पण मुलांना त्यांच्या दुधासाठी त्रास होऊ नये म्हणून मी त्यांना रात्रभर ठेवणार नाही.'

"जर हे मजेदार असेल, तर ज्यांनी विनोदाची योजना आखली होती त्यांना त्यावर हसण्यासाठी मनच मिळाले नाही. हळूहळू, या त्रासदायक शेजाऱ्यांमध्ये एक दृश्यमान बदल झाला. त्यांनी घोड्यांच्या शेपट्या कापणे आणि कोंबड्यांचे पाय तोडणे बंद केले.

उद्धट मुले लहान भावाला म्हणायची, 'तो दगड फेकू नकोस, बिल! जेव्हा मी मारले तेव्हा

गेल्या आठवड्यात कोंबडी, त्यांनी आईला पाठवले नाही का, कारण त्यांना वाटले होते की कोंबडीचा रस्सा गरीब मेरीसाठी चांगला असेल! मला वाटतं तुम्हाला त्यांच्या कोंबड्यांवर दगड फेकायला लाज वाटे.' अशाप्रकारे वाईटावर चांगल्याने मात केली गेली, जोपर्यंत त्यांना जाणूनबुजून इजा करणारा कोणीही सापडला नाही.

"वर्षे उलटली, आणि त्यांना त्यांच्या शेजाऱ्यांपेक्षा जास्त सांसारिक पदार्थांमध्ये भरभराट होताना दिसले, तरीही ते सर्वांचे प्रिय होते. त्यांच्याकडून वकील आणि हवालदाराला कोणतेही शुल्क मिळाले नाही. युद्ध कराच्या भरपाईसाठी त्यांच्या कष्टाने कमावलेल्या वस्तू घेतल्यावर शेरीफने अडखळून माफी मागितली. त्यांनी सौम्यपणे उत्तर दिले, 'मित्रा, हा एक वाईट व्यवसाय आहे. विवेकाच्या प्रकाशात ते तपासा आणि ते तसे नाही का ते पहा.' परंतु त्यांनी असे शुल्क आणि कर भरण्यास नकार दिला असला तरी, सर्व उपयुक्त आणि परोपकारी हेतूसाठी त्यांच्या देणग्यांमध्ये ते एका म्हणीबद्दल उदार होते.

"दहा वर्षांच्या शेवटी, त्यांनी त्यांच्या शेतांसाठी निवडलेल्या सार्वजनिक जमिनी लिलावात विक्रीसाठी जाहीर करण्यात आल्या. प्रथेनुसार, ज्यांनी माती स्थायिक केली होती आणि लागवड केली होती त्यांना सरकारी किमतीत ती बोली लावण्याचा अधिकार असल्याचे मानले जात असे; त्यावेळी ती किंमत प्रति एकर \$१.२५ होती. परंतु त्यानंतर जमिनीच्या सट्टेबाजीचा ताप असामान्यपणे वाढला. देशाच्या सर्व भागातील साहसी लोक लिलावात येत होते; आणि बाल्टिमोर, फिलाडेल्फिया, न्यू यॉर्क आणि बोस्टनमधील भांडवलदार पश्चिमेकडील जमिनी खरेदी करण्यासाठी एजंट पाठवत होते. कोणीही असा विचार केला नव्हता की ही सीमाशुल्क किंवा इक्विटी मानली जाईल. पहिल्या दिवसाच्या विक्रीवरून असे दिसून आले की सट्टेबाजी वेडेपणाच्या उंबरठ्यावर पोहोचली होती. सतरा, पंचवीस आणि चाळीस डॉलर प्रति एकर या दराने जमीन उत्सुकतेने खरेदी करण्यात आली. ख्रिश्चन वसाहतीला त्यांची शेती टिकवून ठेवण्याची फारशी आशा नव्हती. पहिले स्थायिक म्हणून, त्यांनी सर्वोत्तम जमीन निवडली होती; आणि चिकाटीच्या उद्योगाने ती सर्वोच्च लागवडीत आणली होती. त्याचे बाजारमूल्य आधीच जास्त किमतीत विकल्या गेलेल्या एकरपेक्षा खूपच जास्त होते.

"या वस्तुस्थिती लक्षात घेता, त्यांनी पुन्हा एकदा अरण्यात जाण्यासाठी आपले मन तयार केले होते, कदाचित पुन्हा अशाच प्रक्रियेद्वारे त्यांना बाहेर काढावे लागेल. पण ज्या दिवशी सकाळी त्यांचा भाग विक्रीसाठी ठेवण्यात आला, तेव्हा त्यांनी कृतज्ञतेने पाहिले की त्यांचे शेजारी गर्दीत सर्वत्र भीक मागण्यात व्यस्त होते.

आणि खंडणी देत: 'या जमिनीवर बोली लावू नका! हे लोक दहा वर्षांपासून त्यांच्यावर कठोर परिश्रम करत आहेत. त्या काळात त्यांनी कधीही माणसाचे किंवा क्रूराचे नुकसान केले नाही. ते नेहमीच वाईटासाठी चांगले करण्यास तयार असतात. ते कोणत्याही परिसरासाठी वरदान आहेत. त्यांच्या जमिनीवर बोली लावणे पाप आणि लाजिरवाणे ठरेल. ते सरकारी किमतीत जाऊ द्या.'

"विक्री झाली; जमिनीच्या लागवड करणाऱ्यांनी \$1.25 देऊ केले; गरज पडल्यास जास्त बोली लावण्याचा त्यांचा हेतू होता. पण स्वार्थी, बेपर्वा सट्टेबाजांच्या त्या गर्दीत, एकही त्यांच्यावर बोली लावला नाही! एकाही विरोधी आवाजाशिवाय, चांगली एकर जमीन त्यांना परत मिळाली! वाईटावर चांगल्याने मात केल्याचे यापेक्षा उल्लेखनीय उदाहरण मला माहित नाही. सर्वात शहाणा राजकीय अर्थव्यवस्था ख्रिस्ताच्या शिकवणीमध्ये गुंडाळलेली आहे."

अव्हेंजर राहिला

मी आणखी एक प्रभावी उदाहरण जोडतो आणि समाप्त करतो. मी एप्रिल १८४५ च्या अँडव्होकेट ऑफ पीसमधून कॉपी करतो, जो द हिस्ट्री ऑफ डॅनिश मिशनसमधून उद्धृत केलेला दिसतो:

"ग्रीनलँडमधील डॅनिश मिशनचा इतिहास सर्वज्ञात आहे. प्रेषितीय परोपकार आणि उत्साही हान्स एगेडे, गोठलेल्या उत्तरेकडील जंगली आणि क्रूर भटक्यांना ख्रिश्चन बनवण्याच्या प्रयत्नांमध्ये अग्रणी होते; आणि त्यांच्या उत्तराधिकारींमध्ये त्यांचा नातू, हान्स एगेडे साबे होता, ज्यांच्या मनोरंजक डायरीतून आम्ही कठोर हेतूने बनवलेल्या, परंतु सुवार्तेच्या सामर्थ्याने कृपेने प्रेमात रूपांतरित झालेल्या सूडाची पुढील कहाणी निवडतो."

"ग्रीनलॅंडच्या कायद्यानुसार किंवा प्रथेनुसार प्रत्येक हत्येचा, विशेषतः वडिलांचा, सूड जवळच्या नातेवाईकाकडून घ्यावा लागतो. साबेच्या आगमनाच्या सुमारे वीस वर्षांपूर्वी, एका माणसाची त्याच्याच मुलाच्या उपस्थितीत, अत्यंत क्रूर परिस्थितीत हत्या करण्यात आली होती. फक्त तेरा वर्षांचा मुलगा

आपल्या वडिलांचे रक्षण करण्यासाठी तो खूपच लहान होता, पण त्याच्या खुन्याने घेतलेल्या सूडाचे ऋण तो विसरला नाही. स्वतःच्या सुरक्षेसाठी देशाच्या एका दुर्गम भागात पळून जाताना, त्याने पंचवीस वर्षे आपल्या छातीत गुप्त ज्वाला पेटवली आणि ती पूर्णपणे आणि भयंकर सूडाने पेटू देण्याची संधी मिळावी म्हणून तो वाट पाहत होता. खुनी इतका प्रभावशाली माणूस होता आणि त्याच्या बचावासाठी तयार असलेल्या इतक्या अनुयायांनी वेढलेला होता की, मुलगा त्याच्यावर हल्ला करण्यास घाबरत होता; परंतु त्याच्या स्वतःच्या अनेक नातेवाईकांना त्याच्यासोबत येण्यास राजी केल्यानंतर, त्याने सूड घेण्याच्या त्याच्या जुन्या उद्देशाने सुरुवात केली आणि साबेच्या निवासस्थानाजवळ त्याच्या बळीचा शोध घेतला.

ग्रीनलॅंडमधील घरे ही एक प्रकारची सामान्य मालमत्ता आहे. लोक त्यांच्या छोट्या उन्हाळ्यात ती घरे सोडून देतात आणि पुढच्या हिवाळ्यात परत आल्यावर, त्यांना रिकामी आढळणाऱ्या कोणालाही ताब्यात घेतात. हिवाळा आता उतरेकडे आपले बर्फाळ हात पसरवू लागला होता; पण सूड घेणाऱ्याला काहीही सापडले नाही.

स्वतःसाठी आणि त्याच्या सहकाऱ्यांसाठी सूड घेण्याच्या कामात आश्रय घेतला. फक्त एकच जागा रिकामी होती, आणि ती शांती आणि क्षमेच्या उपदेशकाची होती; परंतु साबे, जरी त्याच्या उद्देशाची चांगली जाणीव होती, तरी त्याने त्याला घर दिले आणि त्याच्याशी त्याच्या नेहमीच्या सौजन्याने आणि दयाळूपणाने वागले.

या लक्षांनी सूड घेणाऱ्याच्या हृदयाला स्पर्श केला; आणि तो साबेचे आभार मानण्यासाठी आला आणि त्याने त्याच्या भेटी इतक्या वारंवार केल्या की त्याने त्यांच्या वारंवार येण्याबद्दल माफी मागितली की, 'तू इतका मिलनसार आहेस की मी तुझ्यापासून दूर राहू शकत नाही.' काही आठवड्यांनंतर, तो म्हणाला, 'मला स्वर्गाच्या त्या महान प्रभूबद्दल काहीतरी जाणून घ्यायचे आहे, ज्याच्याबद्दल तू खूप बोलतोस; आणि माझे काही नातेवाईकही शिकू इच्छितात.' साबेने त्याची विनंती मान्य केली आणि त्याला दहा-बारा जण सूचनांसाठी उत्सुक आढळले. त्याने त्यांच्यासोबत राहण्यासाठी एका धर्मशिक्षकाला पाठवले आणि त्यांच्या प्रगतीबद्दल तो खूप समाधानी

झाला, विशेषतः सूड घेणाऱ्याच्या प्रगतीबद्दल, जो वारंवार सूचना ऐकण्यासाठी मासेमारी सोडून जात असे आणि शेवटी बाप्तिस्मा घेण्याचा निर्णय घेतला.

“मे महिन्यात, कुनुक साबे येथे आला आणि म्हणाला, 'गुरुजी, तुम्ही मला बाप्तिस्मा द्याल का? तुम्हाला माहिती आहे की मी आज्ञाधारक आहे. मी देवाला ओळखतो; आणि माझी पत्नी, तसेच मी, विश्वासू होऊ इच्छितो.' 'हो,' उपदेशकाने उत्तर दिले, 'तुम्हाला देवाबद्दल काहीतरी माहिती आहे. तुम्हाला माहिती आहे की तो चांगला आहे; तो तुमच्यावर किती प्रेम करतो आणि तुम्हाला आनंदी करू इच्छितो हे तुम्ही पाहता; परंतु तो तुम्हाला त्याची आज्ञा पाळावी अशी देखील इच्छा करतो.' 'मी त्याच्यावर प्रेम करतो,' सूड घेणाऱ्याकडे पुन्हा प्रामाणिकपणे सामील झाला; 'मी त्याचे पालन करेन.' 'पण,' साबेने उत्तर दिले, 'जर तुम्हाला त्याचे पालन करायचे असेल तर तुम्ही कोणालाही मारू नका. तुम्ही अनेकदा त्याची आज्ञा ऐकली असेल, तर तुम्ही खून करू नका.'

"कुन्नुकने भावनेने डोके हलवले आणि फक्त स्वतःशीच म्हणाला, 'कठीण शिकवण; कठीण शिकवण!' 'एका, भल्या कुन्नुक,' देवाच्या माणसाने पुढे सांगितले. 'मला माहित आहे की तू तुझ्या वडिलांच्या हत्येचा बदला घेण्यासाठी आला आहेस; जर तूला विश्वास ठेवायचा असेल तर तू हे करू नये.' 'पण,' तो उत्तरला.

सूड घेणाऱ्याच्या डोळ्यातून रागाची लाट येत होती, 'त्याने माझ्या वडिलांचा, माझ्या स्वतःच्या वडिलांचा खून केला! मी ते पाहिले पण त्याला मदत करू शकलो नाही; आणि आता मला खुन्याला शिक्षा करावीच लागेल.'

'तू मला दुःख देतोस!' शांतीच्या माणसाने म्हटले. 'कसे?' सूड घेणाऱ्याने विचारले. 'कारण तू खून करण्याचा निश्चय केला आहेस.' 'फक्त ज्याला मृत्युदंडाची पात्रता आहे त्यालाच.' 'पण स्वर्गातील महान प्रभू म्हणतो, तू मारू नकोस.' 'मी करणार नाही - फक्त त्यालाच.' 'पण तू त्यालाही मारू नकोस. हिवाळ्यात किती वेळा तू ही आज्ञा ऐकली होतीस हे विसरलास का: स्वतःचा सूड घेऊ नकोस, तर क्रोडाला जागा दे; कारण सूड घेणे माझे आहे, मी फेड करीन,' असे प्रभू म्हणतो.'

'पण,' सूड घेणाऱ्याने विचारले, 'दुष्ट शिक्षा न होता खून करेल का?' 'नाही, तो करणार नाही; देव त्याला शिक्षा करेल.' 'केव्हा?' 'कदाचित या जगात; पण न्यायाच्या

दिवशी नक्कीच, जेव्हा तो प्रत्येकाला त्याच्या कर्मानुसार फळ देईल.' 'ते खूप लांब आहे,' कुन्नुकने उत्तर दिले, 'माझे देशबांधव आणि नातेवाईक मला दोष देतील.

"जर मी स्वतः माझ्या वडिलांचा सूड घेतला नाही तर.' 'जर तुम्हाला देवाची इच्छा माहित नसती तर मी काहीही बोलले नसते; पण आता मी गप्प बसू नये.' 'हे कठीण आहे!' सूड घेणारा म्हणाला.

'मी काय करू?' 'तुम्ही त्याला मारू नका; तुम्हाला त्याला क्षमाही करावी लागेल.' 'त्याला क्षमा करा!' सूड घेणाऱ्याने उद्गार काढले. 'तुमचा सिद्धांत खूप विचित्र आणि कठीण आहे.' 'ही सिद्धांत,' धर्मोपदेशकाने उत्तर दिले, 'माझा नाही तर ख्रिस्ताचा आहे.'

"कुन्नुकने दीर्घ उसासा टाकला, पण काहीच उत्तर दिले नाही; आणि साबे पुढे म्हणाला, 'कदाचित तुझे वडील निर्दोष नव्हते; त्यानेही कोणालातरी मारले असावे.' 'त्याबद्दल,' कुन्नुकने उत्तर दिले, 'मला माहित नाही. मला फक्त एवढेच माहित आहे की हा माणूस मृत्युदंडाला पात्र आहे.' 'बरं,' साबेने उत्तर दिले, 'सूड घेणाऱ्याला सोडून जाण्यासाठी वळून, 'मी केले आहे. जर तुला वाटले तर त्याला मार; पण अविश्वासू राहा आणि त्याची मुले एके दिवशी तुलाही मारतील अशी अपेक्षा कर.' 'तू आता मैत्रीपूर्ण नाहीस,' रक्ताच्या माणसाने उत्तर दिले, 'तू कठोर शब्द बोलतोस.' 'नाही, कुन्नुक,' शांतीच्या माणसाने उत्तर दिले, 'मी अजूनही तुझ्यावर प्रेम करतो आणि म्हणून तू देवाविरुद्ध पाप करू नकोस अशी इच्छा करतो, जो तुला आणि तुझ्या शत्रूला न्याय देईल.' साबे जाण्यासाठी वळला; पण कुन्नुक त्याच्या मागे ओरडला, 'राहा, गुरुजी. मी माझ्या नातेवाईकांशी बोलेन.'

"त्याचे नातेवाईक कुन्नुकला दिवसेंदिवस सूड घेण्यास उद्युक्त करत होते आणि जर त्याने आपल्या खून झालेल्या वडिलांचा बदला घेण्यापासून आकुंचन पावले तर त्याला त्याच्या नातेवाईकांच्या शापांची आणि देशबांधवांच्या तिरस्काराची धमकी देत होते. मुलाच्या छातीत परस्परविरोधी भावनांचे रंगमंच दिसत होते. धर्मोपदेशकाने त्याच्या भेटींमध्ये संघर्षाची जाणीव केली आणि विशिष्ट विषयाची कोणतीही दखल न घेता, शांत आणि क्षमाशील विचारांना जन्म देणारे शास्त्र आणि स्तोत्रे वाचली. काही दिवसांनी, कुन्नुक धर्मोपदेशकाकडे परतला. त्याचा चेहरा, त्याची वागणूक, त्याच्याबद्दलची प्रत्येक गोष्ट, हिंसक संघर्ष दर्शवत होती. 'मी करेन,' तो म्हणाला, 'मी करणार नाही; मी ऐकतो, आणि मी ऐकत नाही. मला यापूर्वी कधीही असे वाटले नव्हते.' 'तुम्ही काय कराल,' धर्मोपदेशकाने विचारले, 'आणि तुम्ही काय करू नका!' 'मी त्याला

क्षमा करेन, आणि मी त्याला क्षमा करणार नाही; मला कान नाहीत, आणि तरीही मला कान आहेत.' 'जेव्हा तुम्ही क्षमा करणार नाही,' साबेने उत्तर दिले, 'तेव्हा तुमचे न बदललेले हृदय बोलते आणि तुम्हाला परावृत्त करते; आणि जेव्हा तुम्ही क्षमा कराल, तेव्हा तुमचे चांगले हृदय बोलते. तुम्ही कोणते ऐकाल?'

'काल तू बोललास तेव्हा मी इतका प्रभावित झालो,' सूड घेणारा म्हणाला, 'माझं मन ते ऐकायला तयार झालं.'

'तर मग, तुम्हाला असे वाटायला नको का,' साबे म्हणाले, 'तुम्हाला असे वाटायला नको का की तुमच्या स्वर्गीय पित्याचा आवाज तुमच्या हृदयात बोलत आहे; तो तुम्हाला त्याच्यासारखे बनण्यास सांगतो आणि तो त्याच्या शत्रूंना तसेच त्याच्या मित्रांनाही सूर्यप्रकाश आणि पाऊस देतो. तुमच्या तारणकर्त्याचाही विचार करा आणि त्याच्यासारखे होण्याचा प्रयत्न करा. त्याने कधी त्याच्या शत्रूंचा द्वेष केला का किंवा त्यांचे शाप त्यांच्याच डोक्यावर परत केले का? मार खाल्ल्यावर त्याने प्रत्युत्तर दिले का? शहरातून शहरात छळ झाला तेव्हा त्याने त्याच्या छळ करणाऱ्यांवर वाईट केले का? वधासाठी कोकन्याप्रमाणे वधस्तंभावर नेले तेव्हा त्याने आपले तोंड उघडले का? हो; पण ते त्याच्या खुन्यांसाठी प्रार्थना करण्यासाठी होते: पित्या, त्यांना क्षमा करा; कारण ते काय करतात हे त्यांना माहिती नाही.'

“या आवाहनाने सूड घेणाऱ्याच्या हृदयाला स्पर्श केला; त्याच्या डोळ्यात अश्रू आले; आणि त्याने प्रामाणिकपणे उत्तर दिले, 'हो, हो, ते कौतुकास्पद होते; पण तो आपल्यापेक्षा चांगला होता.' 'हो, अनंत चांगले,' साबे पुन्हा म्हणाला, 'पण, जर आपली इच्छा चांगली असेल, तर देव

"आम्हाला शक्ती द्या. तुमच्या आणि माझ्यासारख्या माणसाने त्याच्या खुन्यांसाठी कशी प्रार्थना करू शकते ते ऐका.' मग धर्मोपदेशकाने स्टीफनचे हौतात्म्य वाचले; आणि डोळे पुसत कुन्नुक म्हणाला, 'दुष्ट माणूस! पण तो आनंदी आहे; तो स्वर्गात देवासोबत नक्कीच आहे. माझे हृदय खूप भावूक झाले आहे; पण मला थोडा वेळ द्या; आणि जेव्हा मी माझे दुसरे हृदय शांत करेन, तेव्हा मी पुन्हा येईन.'

“लवकरच कुन्नुक त्याच्या हृदयातील शांती आणि आनंद व्यक्त करणाऱ्या बदललेल्या चेहऱ्याने परतला. 'आता,' तो म्हणाला, 'मी आनंदी आहे. मला आता द्वेष नाही; मी क्षमा केली आहे; माझे दुष्ट हृदय शांत राहील. जेव्हा तुम्ही त्याच्या खुन्यांसाठी

वधस्तंभावर प्रार्थना केल्याचे वाचले तेव्हा मी किती भावूक झालो होतो हे तुम्हाला दिसले नाही का? मग मी माझ्या मनात शपथ घेतली, मी क्षमा करेन; मी क्षमा केली आहे. आता मला आशा आहे की मी आणि माझी पत्नी, ज्यांनी कधीही द्वेष केला नाही, त्यांचा बाप्तिस्मा होईल.' त्याची विनंती मान्य झाली; आणि जेव्हा समारंभाचा दिवस आला, तेव्हा त्याने त्याच्या विश्वासाची एक साधी आणि हृदयस्पर्शी कहाणी सांगितली; बाप्तिस्म्यासाठी गुडघे टेकताना त्याच्या डोळ्यांतून अश्रू वाहत होते; आणि, सेवेच्या शेवटी, तो म्हणाला, 'आता मला विश्वासू म्हणून स्वीकारा; मी आता द्वेष करणार नाही; आपण एकमेकांवर आणि सर्व माणसांवर प्रेम करू.' त्याच्या वडिलांच्या खुन्याला, त्याने लवकरच संदेश पाठवला, 'मी आता एक विश्वासू आहे; तुला घाबरण्याचे कारण नाही.' त्याने खुन्याला त्याच्या घरी बोलावले आणि त्याचे स्वागत अगदी मैत्रीपूर्ण पद्धतीने केले. परत भेटीसाठी आमंत्रित केल्यामुळे तो एकटाच गेला; परंतु मूर्तिपूजक खुन्याला ख्रिश्चनपेक्षा वेगळे दाखवण्यासाठी, कुनुकला परत येताना त्याच्या कायाक किंवा बोटीत त्याला बुडवण्यासाठी खोदलेला एक भोक सापडला. तो लवकरच पाणी थांबवून हसत म्हणाला, 'अरे! तो अजूनही घाबरतो; पण मी त्याला कधीही इजा करणार नाही. सूड आता माझा नाही; मी त्याला देवावर सोपवतो आणि प्रार्थना करतो की तो त्याची पापे जसे मी माझी स्वतःची पापे पाहिली तशी पाहो.'"

निष्कर्ष

ख्रिस्ती अहिंसक प्रतिकाराची अशी प्रत्यक्ष उदाहरणे पाहून कोण असा असेल की जो या उदात्त तत्वाच्या उत्कृष्टतेने आणि सौंदर्याने भारावून जाऊ नये? आणि मग आपण वळून रणांगणाकडे, छिन्नविछिन्न मृतदेहांनी भरलेल्या रुग्णालयाकडे, झगमगत्या लष्करी मिरवणुकीकडे, रक्ताने माखलेल्या सरदारांच्या थाटामाटाकडे, किंवा दैनंदिन जीवनातील अधिक सामान्य प्रसंगांकडे—हाणामान्या, प्रतिशोध, वैरभाव, द्वंद्वयुद्धे, खटले, आणि हिंसेला प्रतिकार करण्यात गुंग झालेल्या जगातील अंतहीन भांडणे—यांकडे पाहू शकतो का, आणि मनात व्यथा व किळस उत्पन्न होऊ नये? खरी ख्रिस्ती श्रद्धा जे आध्यात्मिक शौर्य, नैतिक धैर्य, तेजस्वी आत्मबलिदान, जीवन जपणारी, हृदय बदलणारी, आणि आत्म्याचे उद्धार करणारी कृत्ये घडवते, त्याच्या तुलनेत ही सर्व किती नीच, तुच्छ आणि घृणास्पद वाटतात! "अरे माझ्या आत्म्या, तू त्यांच्या गुप्त सल्ल्यात जाऊ नकोस; त्यांच्या सभेत, माझा मान, तू सामील होऊ नकोस."

आणि ज्यांना "जगाचा प्रकाश" आणि "पृथ्वीचे मीठ" व्हायला हवे होते ते त्यांच्या उच्च पाचारणाचा अपमान करतील आणि त्यांच्या वस्त्रांना अशुद्ध करतील का?

मानवी महत्वाकांक्षा, हिंसाचार आणि सूड यांच्या संघर्षाबद्दल? ते नरभक्षणाच्या स्वादिष्ट पदार्थांची लालसा करतील, युद्धाच्या मूर्तिपूजेच्या वैभवाची प्रशंसा करतील आणि नश्वर क्रूरतेच्या कृत्यांमध्ये स्वतःला आनंदित करतील का? जर ख्रिस्तासोबत पुनरुत्थान झाले असेल, तर त्यांनी ख्रिस्ताच्या गोष्टी शोधू नयेत, त्याच्या आत्म्याचे सुगंध श्वास घेऊ नयेत, त्याच्या पावलावर पाऊल ठेवू नये आणि पित्याची इच्छा पूर्ण करण्यास त्यांचे सर्वोच्च समाधान बनवू नये? गेथसेमानेच्या धोक्यांपासून पळून जाऊन निराशेने पाहणे त्यांच्यासाठी आहे का?

दूरवर, अप्रतिरोधक क्रॉसवर, आणि स्वतःला परस्पर विरोधक आणि विनाशकारी जगाशी एकरूप करण्यासाठी? त्यांना वाटेत सिंह दिसतील आणि बाहेर पडण्यास भीती वाटेल का? थंडी असल्याने आणि नांगरणीकडे दुर्लक्ष केल्यामुळे ते आळशीसारखे थरथर कापत उभे राहतील का? प्रेमाचे तत्व इतके देवासारखे आहे, त्याचा आत्मा इतका स्वर्गीय आहे, त्याचे उदाहरण इतके सुंदर आहे, त्याचे फळ इतके ताजेतवाने आहे आणि त्याचे यश इतके गौरवशाली आहे, तेव्हा प्रेमाची कर्तव्ये कठीण आहेत, प्रतिकार न करणे अव्यवहार्य आहे, अशक्य आहे किंवा अत्यंत कठीण आहे अशी तक्रार करणे त्यांना जमते का? जर त्याला कठोर शिस्त हवी असेल; जर त्याला काही कठोर परिश्रमांची आवश्यकता असेल; जर ते काही पुरुषी सहनशक्ती लादत असेल; जर ते नैतिक शौर्याचे काही पराक्रम करण्याची संधी देत असेल; म्हणून ते महान आत्म्यांना अप्रिय असेल का?

नाही, त्याऐवजी ते पवित्र आणि उदार उत्साहाचे अधिक योग्य वाटू द्या. स्वयंसेवकांसाठीचे आवाहन एका उदात्त महत्वाकांक्षेला अधिक रोमांचकपणे आकर्षित करू द्या - आपल्या दैवी पालकत्वाला पात्र असण्याची आणि करण्याची महत्वाकांक्षा.

- ज्या प्रेमाने आपल्याला अश्रू कणहणे आणि वधस्तंभाच्या रक्ताने मुक्त केले आहे त्या प्रेमाला पात्र - अमरत्वाला पात्र - जगण्यास आणि मरण्यास पात्र. एक जीव वाचवणे, एक हरवलेला भाऊ परत मिळवणे, एक हृदय पवित्र आणि आनंदी करणे - किंवा सर्वोच्च देवाच्या अंतर्मनात असलेल्या आत्म्यासाठी स्वतःला नकार देऊन पात्र करणे - हे जगातील आवडत्या विध्वंसकांनी तलवारीने मिळवलेल्या सर्व संपत्ती, वैभव आणि वैभवापेक्षा संपूर्ण आयुष्याच्या काळजी आणि जागृतीसाठी अनंतपणे अधिक योग्य आहे.

"आपल्या प्रभु येशू ख्रिस्ताच्या वधस्तंभाशिवाय आपण कशाचाही अभिमान बाळगू नये अशी देवाची इच्छा आहे."

मनुष्य किती कठीणपणे हा धडा शिकतो—
ज्या हाताने तिरस्कार केला, त्यालाच स्मित देऊन आशीर्वाद देणे;
आघात पाहणे, वेदना अनुभवणे,
पण प्रत्युत्तर म्हणून केवळ प्रेमच परत देणे.
हा आत्मभाव पृथ्वीवरचा नाही;
तो एकाकडे होता—तो स्वर्गातून आला.
अपमानित, नाकारलेला आणि विश्वासघात झालेला,
तरी त्याच्या मुखातून शाप नव्हता, तक्रार नव्हती.
मरणाच्या गहन वेदनेत तो उसासा टाकत असतानाही,
त्याने आपल्या खुर्तीसाठी प्रार्थना केली आणि प्राण त्यागले. - एडमिस्टन.

जेव्हा अशा परीक्षा येतात ज्या स्पष्टपणे सांगता येत नाहीत, तेव्हा आपण आपली शांती बिघडू देऊ नये. आपल्याशी कितीही अन्याय झाला तरी, उत्कटतेने वागू देऊ नये. सूडाची भावना निर्माण करून आपण स्वतःला इजा पोहोचवतो. आपण देवावरील आपला स्वतःचा विश्वास नष्ट करतो आणि पवित्र आत्म्याला दुःखी करतो. (कोल १:७-१:७२)

दयाळूपणाची शक्ती - विसंगत, अवास्तव आणि अयोग्य लोकांवर दयाळू, विचारशील कृतीचा प्रभाव न्यायापर्यंत आपल्याला कधीच कळणार नाही.

जर त्यांच्याकडून चिथावणी आणि अन्याय झाल्यानंतर, तुम्ही त्यांच्याशी एखाद्या निष्पाप व्यक्तीप्रमाणे वागलात, त्यांना दयाळूपणाची विशेष कृत्ये दाखवण्यासाठीही प्रयत्न केलेत, तर तुम्ही ख्रिश्चन व्यक्तीची भूमिका बजावली आहे आणि ते आश्चर्यचकित आणि लाजतात आणि तुम्ही त्यांना त्यांच्या वाईट कृत्यांबद्दल स्पष्टपणे सांगितले त्यापेक्षा त्यांची कृती आणि नीचपणा अधिक स्पष्टपणे पाहतात.

जर तुम्ही त्यांच्या चुकीच्या कृती त्यांच्यासमोर मांडल्या असत्या तर ते हट्टीपणा आणि अवज्ञा करण्यास तयार झाले असते; परंतु कोमलतेने आणि विचारशीलतेने वागले तर ते स्वतःच्या कृतीचा मार्ग अधिक खोलवर जाणतात आणि तुमच्या कृतीशी त्याची

तुलना करतात. मग तुमच्या हातात काठी आहे. तुम्ही योग्य ठिकाणी आहात आणि जेव्हा तुम्ही त्यांच्या आत्म्याबद्दल कळकळ दाखवता तेव्हा त्यांना कळते की तुम्ही ढोंगी नाही आहात, परंतु तुम्ही बोलता त्या प्रत्येक शब्दाचा तुम्ही अर्थ लावता.

मला हे दाखविण्यात आले आहे की उतावळेपणाने, चिथावणीखाली बोललेले काही शब्द—जे अगदी किरकोळ वाटतात, जणू त्यांना तेच योग्य होते—अनेकदा त्या प्रभावाच्या नात्यांना तोडून टाकतात, जे आत्म्याला आत्म्याशी बांधून ठेवायला हवे होते. ते अंधारात आहेत, सैतानाच्या प्रलोभनाखाली आहेत आणि त्याच्या मोहक शक्तीने अंध झाले आहेत—हीच कल्पना तुमच्या अंतःकरणात त्यांच्याबद्दल खोल सहानुभूती उत्पन्न करायला हवी; अगदी तशीच सहानुभूती, जशी तुम्ही एखाद्या आजारी रुग्णाबद्दल अनुभवता, जो दुःख सहन करीत असतो, पण आपल्या आजारामुळे स्वतःच्या धोक्याची जाणीव त्याला होत नाही.—पत्र २०, १८९२ (१७ ऑक्टोबर १८९२, जे. एच. केलॉग यांना). ChL 7.1-7.4